NHLRP National Home Language Reading Programme

Thulaganyo ya go Ruta

SEPEDI

LELEME LA GAE

KOTARA YA 1 & 2

MPHATO WA 1

basic education
Department: Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL EDUCATION COLLABORATION TRUST

ETDP SETA

2030 NDP

Read to Lead
A Reading Nation is a Leading Nation

SACE

Thulaganyo ya Go Ruta

MPHATO WA 1 | KOTARA YA 1 & 2

SEPEDI

NHLRP | National Home Language Reading Programme

Copyright © 2026 National Educational Collaboration Trust (NECT)

This work is licensed under a Creative Commons Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International License (CC BY-NC-ND 4.0).

Additional permissions beyond the scope of this license may be available. For further information, please contact the publisher at **materials@nect.org.za**.

First edition, 2026

NHLRP | National Home Language Reading Programme

KOTARA YA 1
THULAGANYO YA GO RUTA

Go Theeletša le go Bolela: Tsebiša Tabakgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Diswantšho le dilo tša nnete tša go bontšha tabakgolo

Puku ya Motheo

1. **Bontšha tabakgolo ye e beakantšwego:** *Re ya sekolong*
2. **Botšiša dipotšišo tša boleta go tsošološa tsebo ya barutwana ya bo ka morago.**
   - *O ile wa ikwa bjang ge o thoma Mphato wa 1 ngwageng wo?*
   - *Naa ke dilo dife tšeo o ratago go di dira sekolong?*
   - *Na go na le selo se sengwe ka sekolo seo se go tšhošago goba se go tshwenyago? Ge e ba go le bjalo, e ka ba ke eng?*
3. **Thala mmepe wa monagano o šomiša dipotšišo le dikarabo tša barutwana.**
4. **Ngwala dikarabo tša gago moo mmepeng wa monagano go oketša tsebo ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 2.**
6. **Botša barutwana gore ba tsepelele polelotlaleletšo ya tabakgolo.**
   a. Balela polelotlaleletšo godimo.
   b. Laela barutwana go bala le wena goba go boeletša ka morago ga gago:
      Bana ba sekolo, bana ba sekolo
      Etlang sekolong, etlang sekolong
      Ekwa tšhipi e a lla, ekwa tšhipie e a lla
      Ding,dong, belele, ding dong belele!
7. **Ahlaahla polelotlaleletšo le barutwana.**
   a. Botšiša: Naa o ka mpotša gore se se ra go reng? / Naa o ka kgona go bona karabo?
   b. Hlohleletša barutwana go abelana dikgopolo tša bona.
   c. Hlalosa tlhaloso goba o fe karabo ka tsela ye e latelago: Ke koša ya go hlohleletša bana go ya sekolong. Pele e a letšwa gore ba gopotšwe gore ke nako ya sekolo ya go thoma.

Ditumatlhaka: Dira tekolo ya Motheo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Šomiša nako ye go sekaseka temogo ya medumo.**
   a. Eba le Puku ya Kelo yeo e loketšego go ngwala dintlha ka ga barutwana ka botee.
   b. Šomiša khoutu ye bonolo go rekhota tshepedišo ya barutwana, mohlala:

1 = ga a kgone
2 = o a kgona
3 = o kgona kudu

2. **Dudiša barutwana go goga šedi ya bona.**
   a. Laetša barutwana go phaphathela mantšu' (ka dinoko).
   b. Diriša mehuta ya dijo bjalo ka mehlala, bjk.: di-tloo; swi-ki-ri; na-ma.
3. **Sepelasepela ka phapošinggomme o botšiše morutwana o mongwe le o mongwe go:**
   a. Phaphathela leina le bjk.: Ka-ra-bo
   b. Bolela modumo wa mathomo wa leina la bona, bjk.: /k/
   c. Laetša barutwana se gomme ka morago o thome ka barutwana bao ba nago le bokgoni kudu.
4. **Dintlha tša Maemo a Thuto:**

1 = Morutwana o nyaka thušo go phetha mešomo ye ka bobedi.
2 = Morutwana o phetha mošomo o tee ka boyena.
3 = Morutwana o phetha mešomo ka bobedi ka boyena.

Mongwalo: Dira tekolo ya Motheo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Šomiša nako ye go lekola popego ya ditlhaka.**
   a. Dudiša barutwana go goga šedi ya bona.
   b. Ba fe pampiri le dikherayone tša makhura goba diphentshele.
2. **Botša barutwana go ngwala:**
   - Ditlhaka ka moka tšeo ba di tsebago
3. **Dintlha tša Maemo a Thuto:**

1 = Morutwana o ngwala ditlhaka tše ka fase ga tše 10 goba go na le diphošo tše ntši ka go bopa ditlhaka.
2 = Morutwana o ngwala ditlhaka tše 10–15, go ka ba le diphošo tše dingwe ka go bopa ditlhaka.
3 = Morutwana o ngwala ditlhaka tša go feta tše 15, bontši bja ditlhaka di bopilwe ka nepagalo.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, Letlakala la matseno 1

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Letšatši la mathomo la Mosima*
   b. Bolela o re: *Kanegelo ye e mabapi le Mosima, mosetsana yo a tšhogilego go thoma Mphato wa 1. Re bala ka fao a ikwago ka gona pele a thoma sekolo, gomme ka moo a ikwago ka gona ge a šetše a thomile sekolo.*
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?
3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: Dira dikgokagano
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira tekolo ya Motheo: Kwešišo ya Polelo ya Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

Kanegelo ya go botša barutwana goba go e bala ka go hlaboša lentšu

1. **Šomiša nako ye go lekola kwešišo ya polelo ya molomo. (Ela hloko: Mošomo wo o a boeletšwa go go dumelela go theeletša dikarabo ka moka tša barutwana.)**
   a. Dudiša barutwana go goga šedi ya bona.
2. **Botša goba balela barutwana kanegelo (metsotso ye 5).**
   a. Botšiša morutwana ka botee go araba dipotšišo tša go gopolwa tše bonolo tša go itlhalosa, bjk.: mang, neng, kae, naa.
3. **Dintlha tša Maemo a Thuto:**

1 = Morutwana ga a kgone go araba dipotšišo ka maleba.
2 = Morutwana o araba dipotšišo ka maleba eupša ka go dikadika.
3 = Morutwana o araba dipotšišo ka maleba le gona ka bonako.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 2.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *sekolo: Lefelo leo bana ba yago go ithuta le morutiši le bagwera.*
      - *go tšhoga: Tsela yeo o ikwago ka yona ge o nagana gore o ka gobala.*
      - *pele/mathomo: Go tla pele ga ba bangwe ka moka; nomoro ya mathomo mo mothalading.*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Dira tekolo ya Motheo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Šomiša nako ye go lekola ditumatlhaka.**
   (Hlokomela gore mošomo wo o a boeletšwa gore o tle o kgone go lekola barutwana ka botee.)
   a. Dudiša barutwana gore ba feleletše mošomo wa go thala goba wo o ngwadilwego.
   b. Bitša barutwana ka botee tafoleng ya gago.
   c. E ba le lenaneo la ditlhaka tša alfapete tša polelo ya gago, di ngwalwe gabotse di bonagale le gona ka mongwalo o mogolo.
2. **Šupa tlhaka ye ngwe le ye ngwe gomme o kgopele morutwana go bala tlhaka yeo (modumo).**
   a. Hlokomela ditlhaka tšeo morutwana a sa hlwago a kgona go di bala.
3. **Dintlha tša Maemo a Thuto:**

1 = Morutwana o bala ditlhaka tše 0–8 ka maleba.
2 = Morutwana o bala ditlhaka tše 9–18 ka maleba.
3 = Morutwana o bala ditlhaka tše 19 goba go feta ka maleba.

Mongwalo: Dira tekolo ya Motheo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Šomiša nako ye go lekola bopega ga dinomoro.**
   a. Dudiša barutwana go goga šedi ya bona.
   b. Ba fe pampiri le dikherayone tša makhura goba diphentshele.
2. **Botša barutwana go ngwala:**
   Dinomoro go tloga go 0-9
3. **Dintlha tša Maemo a Thuto:**

1 = Morutwana o ngwala dinomoro tša ka fase ga tše 4, goba go na le diphošo tše ntši ka go bopa dinomoro.
2 = Morutwana o ngwala dinomoro tše 4–7, go ka ba le diphošo tše dingwe ka go bopa dinomoro.
3 = Morutwana o ngwala dinomoro tša go feta tše 7, bontši bja dinomoro di bopilwe ka nepagalo.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 3

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelana, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Letšatši la mathomo la Mosima*
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: O nagana go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira tekolo ya Motheo: Kwešišo ya Polelo ya Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

Kanegelo ya go botša barutwana goba go e bala ka go hlaboša lentšu

1. **Šomiša nako ye go lekola kwešišo ya polelo ya molomo. (Boeletša mošomo).**
   a. Dudiša barutwana go goga šedi ya bona.
2. **Botša goba balela barutwana kanegelo (metsotso ye 5).**
   a. Botšiša morutwana ka botee go araba dipotšišo tša go gopolwa tše bonolo tša go itlhalosa, bjk.: mang, neng, kae, naa.
3. **Dintlha tša Maemo a Thuto:**

1 = Morutwana ga a kgone go araba dipotšišo ka maleba.
2 = Morutwana o araba dipotšišo ka maleba eupša ka go dikadika.
3 = Morutwana o araba dipotšišo ka maleba le gona ka bonako.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ruta tlotlontšu o ahlaahle seswantšho sa morero

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *yunifomo: Diaparo tšeo di kgethilwego tšeo o di aparago ge o eya sekolong goba tšeo di laetšago gore o karolo ya sehlopha.*
      - *mokotlana wa go rwalwa mokokotlong: Mokotla wo o rwalago mokokotlong wa go swara dipuku le dilo tše dingwe tša gago.*
      - *go itokiša: Go itokišetša se sengwe go swana le go paka dipuku ka mokotleng wa dipuku pele ga go ya sekolong.*
   b. Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 4.
   b. Botša barutwana ditaba tše di latelago mabapi le seswantšho:
      - *Mosong wo mongwe le wo mongwe mo bekeng, bana lefaseng ka bophara ba itokišetša go ya sekolong.*
      - *Ba paka mekotla ya bona ya go rwalwa ka mokokotlong ka dilo tšeo ba di hlokago sekolong; dipuku, diphensele le dirula.*
      - *Lefaseng ka bophara, bana ba ithuta go barutiši ka diphapošing tša borutelo.*
3. **Ahlaahlang seswantšho seo.**
   a. Šomiša dipotšišo tše di latelago go ahlaahla seswantšho ka tsela ye e latelago:
      - Botšiša potšišo ya pele.
      - Laela barutwana go ahlaahla dipotšišo le bagwera ba bona.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
      - Aga tsebo ya barutwana ya morago ka go phošolla go se kwešišege le gona go abelana ditaba tša malebana le thutokgolo.
      - Boeletša tshepedišo ye ka dipotšišo ka moka.
4. **Dipotšišo:**
   a. Naa bana ba dira eng go itokišetša go ya sekolong letšatši le lengwe le le lengwe?
   b. Ke dilo dife tšeo o di humanago ka phapošing ya borutelo?
   c. Ke mehuta efe ya dilo tšeo di diregago sekolong?

Ditumatlhaka: Dira tekolo ya Motheo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Šomiša nako ye go lekola ditumatlhaka. (Boeletša mošomo).**
   a. Dudiša barutwana gore ba feleletše mošomo wa go thala goba wo o ngwadilwego.
   b. Bitša barutwana ka botee tafoleng ya gago.
   c. E ba le lenaneo la ditlhaka tša alfapete tša polelo ya gago, di ngwalwe gabotse di bonagale le gona ka mongwalo o mogolo.
2. **šupa tlhaka ye ngwe le ye ngwe gomme o kgopele morutwana go bala tlhaka yeo (modumo).**
   a. Hlokomela ditlhaka tšeo morutwana a sa hlwago a kgona go di bala.
3. **Dintlha tša Maemo a Thuto:**

1 = Morutwana o bala ditlhaka tše 0–8 ka maleba.
2 = Morutwana o bala ditlhaka tše 9–18 ka maleba.
3 = Morutwana o bala ditlhaka tše 19 goba go feta ka maleba.

Mongwalo: Dira tekolo ya Motheo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Šomiša nako ye go sekaseka go kopolla le go laola mošomo.**
   a. Dudiša barutwana go goga šedi ya bona.
   b. Ba fe pampiri le dikherayone tša makhura goba diphentshele.
2. **Botša barutwana gore ba lebelele ge o ngwala letlapeng:**
   - Paterone e bonolo, mohlala:

   a. Botša barutwana gore ba kopolle mantšu pampiring tša bona.
   b. Ba swanetše go leka go dira gore paterone e dule e le ka bogolo bjo bo swanago.
   c. Ba swanetše go dira paterone go tloga ka lehlakoreng le lengwe la
   d. pampiri go ya go le lengwe.
3. **Dintlha tša Maemo a Thuto:**

1 = Morutwana ga a phethe mošomo. Go na le diphošo mo go kopolleng. Bogolo ga bo swane.
2 = Morutwana ga a phethe mošomo GOBA go na le diphošo ka go kopolla. Bogolo ga bo fetoge kudu.
3 = Morutwana o phetha mošomo ka tshwanelo. Bogolo bo a swana.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 3

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Letšatši la mathomo la Mosima*
   d. Bolela o re: *Kanegelo ye e mabapi le Mosima, mosetsana yo a tšhogilego go thoma Mphato wa 1. Re bala ka fao a ikwago ka gona pele a thoma sekolo, gomme ka moo a ikwago ka gona ge a šetše a thomile sekolo.*

2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ga bonolo, o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Dira dikgokagano
      - Kgopela barutwana: Naa o ka dira dikamano ka kanegelo ye? A e ka ba selo sa go swana le se se kile sa go diragalela goba o mongwe o mo tsebago?

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Leswao: Leina

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša go: Go šomiša tlhakakgolo mathomong a leina la motho yo mongwe.
   b. Ngwala lefoko letlapeng: Leina la mpša ya ka ke Sepoti.
   c. Šupa DMP: Tlhaka ya mathomo ya leina ke tlhakakgolo.
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re: Thala seswantšho gomme o ngwale dišupo tše 1-2.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: Ka moo re ilego ra ikwa ka gona letšatšing la pele la sekolo.
3. **Hlalosa karabo ya gago ka go bolela pele ba ka ngwala.**
   a. Bolela o re: Ke ile ka ikwa... ka letšatši la pele la sekolo.
4. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: Wena ka letšatši la pele la sekolo.
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Tlhaka ya mathomo ya leina ke tlhakakgolo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira tekolo ya Motheo: Kwešišo ya Polelo ya Molomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

Kanegelo ya go botša barutwana goba go e bala ka go hlaboša lentšu

1. **Šomiša nako ye go lekola kwešišo ya polelo ya molomo. (Boeletša mošomo).**
   a. Dudiša barutwana go goga šedi ya bona.
2. **Botša goba balela barutwana kanegelo (metsotso ye 5).**
   a. Botšiša morutwana ka botee go araba dipotšišo tša go gopolwa tše bonolo tša go itlhalosa, bjk.: mang, neng, kae, naa.
3. **Dintlha tša Maemo a Thuto:**

1 = Morutwana ga a kgone go araba dipotšišo ka maleba.
2 = Morutwana o araba dipotšišo ka maleba eupša ka go dikadika.
3 = Morutwana o araba dipotšišo ka maleba le gona ka bonako.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Dira tekolo ya Motheo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Šomiša nako ye go lekola ditumatlhaka. (Boeletša mošomo).**
   a. Dudiša barutwana gore ba feleletše mošomo wa go thala goba wo o ngwadilwego.
   b. Bitša barutwana ka botee tafoleng ya gago.
   c. E ba le lenaneo la ditlhaka tša alfapete tša polelo ya gago, di ngwalwe gabotse di bonagale le gona ka mongwalo o mogolo.
2. **Šupa tlhaka ye ngwe le ye ngwe gomme o kgopele morutwana go bala tlhaka yeo (modumo).**
   a. Hlokomela ditlhaka tšeo morutwana a sa hlwago a kgona go di bala.
3. **Dintlha tša Maemo a Thuto:**

1 = Morutwana o bala ditlhaka tše 0–8 ka maleba.
2 = Morutwana o bala ditlhaka tše 9–18 ka maleba.
3 = Morutwana o bala ditlhaka tše 19 goba go feta ka maleba.

Mongwalo: Dira tekolo ya Motheo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Šomiša nako ye go sekaseka go kopolla le go laola mošomo.**
   a. Dudiša barutwana go goga šedi ya bona.
   b. Ba fe pampiri le dikherayone tša makhura goba diphentshele.
2. **Botša barutwana gore ba lebelele ge o ngwala letlapeng:**
   - Leina la phapoši, mohlala: Mphato wa 1 B
   a. Botša barutwana gore ba kopolle mantšu pampiring tša bona.
   b. Ba swanetše go leka go dira gore ditlhaka di dule di lekana ka bogolo.
3. **Dintlha tša Maemo a Thuto:**

1 = Morutwana ga a phethe mošomo. Go na le diphošo mo go kopolleng. Bogolo ga bo swane.
2 = Morutwana ga a phethe mošomo GOBA go na le diphošo ka go kopolla. Bogolo ga bo fetoge kudu.
3 = Morutwana o phetha mošomo ka tshwanelo. Bogolo bo a swana.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 3

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Letšatši la mathomo la Mosima*
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Dira dikgokagano
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: Naa o ka dira dikamano ka kanegelo ye? A e ka ba selo sa go swana le se se kile sa go diragalela goba o mongwe o mo tsebago?
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Leswao: Leina

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: Ka moo re ilego ra ikwa ka gona letšatšing la pele la sekolo.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
   c. Fanang ka dikgopolo tše diswa mabapi le mošomo gomme o be o ngwale mantšu ao letlapeng, mohl. Go thaba, go nyama, go tšhoga.
3. **Laela barutwana go thoma go ngwala ka dipukung tša bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Tlhaka ya mathomo ya leina ke tlhakakgolo.
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira tekolo ya Motheo: Kwešišo ya Polelo ya Molomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

Kanegelo ya go botša barutwana goba go e bala ka go hlaboša lentšu

1. **Šomiša nako ye go lekola kwešišo ya polelo ya molomo. (Boeletša mošomo).**
   a. Dudiša barutwana go goga šedi ya bona.
2. **Botša goba balela barutwana kanegelo (metsotso ye 5).**
   a. Botšiša morutwana ka botee go araba dipotšišo tša go gopolwa tše bonolo tša go itlhalosa, bjk.: mang, neng, kae, naa.
3. **Dintlha tša Maemo a Thuto:**

1 = Morutwana ga a kgone go araba dipotšišo ka maleba.
2 = Morutwana o araba dipotšišo ka maleba eupša ka go dikadika.
3 = Morutwana o araba dipotšišo ka maleba le gona ka bonako.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ahlaahla kanegelo ya go abelana go bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke e rata ge e...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo).
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Dira tekolo ya Motheo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Šomiša nako ye go lekola ditumatlhaka. (Boeletša mošomo).**
   a. Dudiša barutwana gore ba feleletše mošomo wa go thala goba wo o ngwadilwego.
   b. Bitša barutwana ka botee tafoleng ya gago.
   c. E ba le lenaneo la ditlhaka tša alfapete tša polelo ya gago, di ngwalwe gabotse di bonagale le gona ka mongwalo o mogolo.
2. **Šupa tlhaka ye ngwe le ye ngwe gomme o kgopele morutwana go bala tlhaka yeo (modumo).**
   a. Hlokomela ditlhaka tšeo morutwana a sa hlwago a kgona go di bala.
3. **Dintlha tša Maemo a Thuto:**

1 = Morutwana o bala ditlhaka tše 0–8 ka maleba.
2 = Morutwana o bala ditlhaka tše 9–18 ka maleba.
3 = Morutwana o bala ditlhaka tše 19 goba go feta ka maleba.

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 3

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana ka tabakgolo ya kanegelo: *Letšatši la mathomo la Mosima*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: Lehono re ya go thala le go dira ditšhupetšo karolong yeo re e ratago kudu ya kanegelo.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Tswalela mahlo gomme o itire o kare o a nagana.
   b. Bula maahlo a gago gomme o re: Karolo ya ka ye ke e ratago ya kanegelo ke ge...
   c. Leka gore o se kgethe karolo ya kanegelo ye e lego molaleng moo mohlaleng wa gago.
   d. Thala seswantšho letlapeng ka bonakwana. Ge o dutše o se thala, hlalosa gore ke eng seo o se thalago.
   e. Ngwala dišupo tše 1-2.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Botša barutwana go tswalela mahlo a bona gomme ba nagane ka karolo ya kanegelo yeo ba e ratago kudu.
   b. Bolela o re: Nagana ka kgopolo ya gago, o se kopiše mošomo wa ka.
   c. Sa go latela, botša barutwana go bula mahlo a bona gomme ba ahlaahle dikarabo le bagwera ba bona.
   d. Ka morago ga moo, laela barutwana go thala karolo yeo ya kanegelo ka dipukung tša bona.
   e. Thuša barutwana go ngwala dišupo tše 1-2 moo dithalweng tša bona.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   a. Efa barutwana metsotswana go laetša mešomo ya bona go bagwera ba bona.
   b. Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phaposi.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Leswao: Leina

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: Ngwala dintlha go sethalwa sa gago.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Tlhaka ya mathomo ya leina ke tlhakakgolo.
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira tekolo ya Motheo: Kwešišo ya Polelo ya Molomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

Kanegelo ya go botša barutwana goba go e bala ka go hlaboša lentšu

1. **Šomiša nako ye go lekola kwešišo ya polelo ya molomo. (Boeletša mošomo).**
   a. Dudiša barutwana go goga šedi ya bona.
2. **Botša goba balela barutwana kanegelo (metsotso ye 5).**
   a. Botšiša morutwana ka botee go araba dipotšišo tša go gopolwa tše bonolo tša go itlhalosa, bjk.: mang, neng, kae, naa.
3. **Dintlha tša Maemo a Thuto:**

1 = Morutwana ga a kgone go araba dipotšišo ka maleba.
2 = Morutwana o araba dipotšišo ka maleba eupša ka go dikadika.
3 = Morutwana o araba dipotšišo ka maleba le gona ka bonako.

Ela Hloko: Šomiša Dipoelo tša tekolo ya Motheo go:

- Dudiša barutwana ka dipara tša bokgoni bjo bo hlakantšwego
- Beakanya barutwana ka dihlopha tša bokgoni bjo bo swanago ka go
- Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bomolomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgetha barutwana bao ba ka tlago le selo goba seswantšho go tla go 'Laetša le go Bolela'

1. **Dudiša barutwana go lebelela bao ba tsenago le bona ka phapošing ge ba tšweletša ditlhagišo tša bomolomo.**
2. **Gopotša barutwana ka mošomo wo o latelago: Go laetša le go bolela**
   a. Emišetša godimo seswantšho goba selo so o se tlišitšego go tla go re bontšha.
   b. Re botše ka seswantšho goba selo. Bolela o re:
      - Lehono ke tlile go le botša ka...
      - Ke... (bogolo, mmala, boima, sebopego, le tše dingwe)
      - E šomišwa go...
      - Ke se rata ka lebaka la gore...
   c. Ke moka botšiša barutwana: Naa go sa na le dipotšišo?
   d. Ge e ba o mongwe o na le potšišo leka ka bokgoni bja gago go e araba.
3. **Gopotša barutwana ka mabokgoni a go fa polelo:**
   a. Ge o ba hlahla, gopola go:
      - Swara seswantšho goba selo ka tsela yeo e tlago bonwa ke bohle
      - Bolela mafoko a gago go ya ka tatelano ya maleba
      - Bolela dilo gatee fela – se ipoeletše
      - Bolelela godimo ka lentšu la go tlhaka
4. **Bitša barutwana ba o ba kgethilego go tla go fa polelo ka go šielana.**
   a. Aga tshepo ya barutwana ka go ba leboga nako le nako ge ba seno fa polelo le gona go ba fa dipoelo tša maleba.
   b. Mafelelong a thuto, efa sehlopha ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša ditlhagišo tša bona. Mohlala: Ke ile ka katana le go kwa ba bangwe ba lena. Ke kgopela le bolele ka mantšu a kwagalago – re nyaka go kwa seo le lekago go se bolela.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: a

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: a

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *a*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a a šomišago modumo:** *a*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *a*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. apola, aene.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go dukološa diatla tša rena ka go la nngele le la go ja.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *a*
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *a*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *a*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *a*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, Letlakala la matseno 13

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Mogwera* wa ka ka lengwalo, Li Wei
   b. Bolela o re: *Bagwera* ka mngwalo ke batho bao ba dulago dikarolong tše di fapanego tša lefase gomme ba dirago bagwera ka go ngwalelana mangwalo. Ka kanegelong ye re bala ka sehlopha sa Afrika Borwa sa bana ba mphato wa 1 bao ba nago le bagwera ka mangwalo kua China. Pele morutiši wa bona a ba fa mangwalo a bona, o ba botša ka botlalo ka sekolo sa China.
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?
3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: Dira dikgokagano
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Tlhahlo ya mphato ka moka

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Diphentshele tša barutwana

- Šomiša nako ye go ruta barutwana ka ga mananeo a tlwaelo le ditlhahlo tša BSH.
- Ge dilo tše di dirwa ka maleba, go tla ba bonolo go šomana le BSH.

Ditokišetšo

1. Mathomong a nako ya BSH, hlaola le go tlwaetša balebeledi go aba:
   - Dipuku tša Motheo
   - Dipuku tša barutwana tša go ngwalela
2. Hlahla barutwana go bula Dipuku tša Motheo le dipuku tša go ngwalela letlakaleng leo le swanetšego.
3. Hlalosa gore go tloga Bekeng ya 5, ka nako ya BSH barutwana ba tla šoma ka bobedi ka bobedi go fetša mešomo ya bona ya Puku ya Motheo.

Go bala ka bobedi

1. Botša barutwana gore go tloga go Beke ya 5 ba tlo šoma le bagwera gore ba fetše mešomo.
2. Diriša barutwana mešomo ya go itlwaetša letšatšing leo.
3. Ba thuše go hlaola mošomo o mongwe le o mongwe le go kwešiša seo se swanetšego go dirwa.

Thoma ditlhahlo tša BSH

1. Hlahla barutwana ka sete ya ditlhahlo tšeo di go šomelago le seemo sa gago.
2. Tše di swanetše go akaretša ditlhahlo tša go swana le:
   a. Šiedišanang ka go bala le go theeletša ge o šoma le mogwera wa gago.
   b. Šomiša lentšu la tlase/ la fasana / ka sehebehebe.
   c. Iketle gomme o thuše mogwera wa gago.
   d. Se emišetše letsogo la gago godimo goba go tshwenya morutiši ge a a theeleditše go bala.
   e. Ge e ba o nyaka go ya boithomelo, šomiša karata ya tumelelo ya go ya ntlwaneng.
   f. Ge o palelwa, tšwelapele go dira mošongwana o mongwe. Kgopela morutiši go go thuša ge a na le nako.

Go phetha thuto

1. Hlahla barutwaa gore ba tswalela Dipuku tša bona tša Motheo le dipuku tša go ngwalela.
2. Hlahla balebeledi gore ba kgoboketše dipuku ka pela le ka setu gomme ba di bušetše šelefong ya tšona.
3. Leboga barutwana ka maitapišo a bona, ba bontšhe dilo di se kae tšeo ba di dirilego gabotse.

Dira gore mananeo a tlwaelo le ditlhahlo e be karolo ya phaposi

1. Sepela ka tshepedišo ye letšatši ka letšatši dibekeng tše pedi.
2. Gore BSH e tšwelele, barutwana ba swanetše go tseba se se nyakegago go bona le ka moo ba swanetšego go itshwara ka gona.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 2.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *China: naga e kgolokgolo ka Asia. Batho ba bantši ba dula moo, e na le maleme le dijo tša go fapafapana.*
      - *go ithuta: Go hwetša ka ga dilo tše mpsha le go dira dilo tše o bego o sa kgone go di dira pele.*
      - *lengwalo: Molaetša wo o o ngwalwago pampiring gore o ofe, goba o romele, go motho yo mongwe.*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: a

1. **Boeletša modumo o moswa:** *a*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a a šomišago modumo:** *a*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *a*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. apola, aene.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ya rena ka ntle le ka gare.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *A*
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *A*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *A*
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *A*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 15

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelane, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Mogwera wa ka ka lengwalo, Li Wei*
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: Naa e kaba go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Tlhahlo ya mphato ka moka

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Diphentshele tša barutwana

1. Boeletša tshepedišo ya tlwaetšo go ya ka seo se dirilwego Mešupologo.
2. Diriša barutwana mešomo ya go itlwaetša letšatšing leo.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didiriswa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Dikanegelo tša Boitlhamelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Lokiša barutwana go anega dikanegelo tša boitlhamelo.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Botša barutwana go bula Dipuku tša motheo tša go Bala letlakala 5.
2. **Laela barutwana go lebelela seswantšho.**
   a. Botšiša: Naa o bona eng mo seswantšhong?
3. **Botša barutwana gore yo mongwe le yo mongwe o swanetše go hlama kanegelokopana ka ga seswantšho.**
4. **Botša barutwana ka fao ba ka beakanyago kanegelo ya bona. Bolela o re:**
   a. Efa moanegwa o mongwe le o mongwe kanegelong ya gago leina.
   b. Bolela gore kanegelo e direga kae.
   c. Kanegelo ya gago e swanetše go ba le mathomo, bogare le mafelelo.
   d. Seswantšho se se bontšha fela karolo ya kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša mathomo a kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša bogare bja kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša mafelelo a kanegelo ya gago.
   e. O ka thoma kanegelo ya gago ka gore:
      a. Alamo ga se ya lla...
      b. Ka morago ga sekolo...
5. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go nagana ka kanegelo ya bona ka setu.
   b. Go tloga moo, laela barutwana go šiedišana ka go anegela sehlopha sa bona kanegelo. O ka rata go šomiša 'lehlaka la go bolela/leswika' ge ba dira seo.
   c. Ge barutwana ba bolela, sepelasepela gomme o theeletše.
6. **Ruma thuto ka tsela ye e latelago:**
   a. Bitša morutwana o tee go abelananegelo ya gagwe le phapoši goba o botšiše barutwana ba 1–2 dipotšišo ka ga dikanegelo tša sehlopha sa bona.
      - Botšiša: Naa kanegelo ya X e be e le mabapi le eng?
      - Botšiša: Naa ke eng seo o se ratilego mabapi le kanegelo ya X?
   b. Efa phapoši ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša dikanegelo tša bona.
      Mohlala: Gantši mathomong a kanegelo re bolela gore kanegelo e direga kae, le gore baanegwa ke bomang. Nakong ye e tlago, leka go akaretša tshedimošo ye dikanegelong tša lena.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: a

1. **Boeletša modumo o moswa:** *a*
   a. Laetša barutwana Dikarata tša Medumo gomme o kgopele barutwana ka go fapafapana go bala modumo woo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a a šomišago modumo:** *a*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *a*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. apola, aene.

Mongwalo: Itlwaetše mongwalo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go itiriša o kare re raloka piano.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša mokgwa wa go ngwala:** *a*
   a. Laetša barutwana mokgwa woo ba ngwalago tlhaka eo letlapeng.
   b. Ge o ngwala, hlalosa ntlha ya mathomo, tlhahlo le ntlha ya go feleletša nomoro.
   c. Ka morago ga moo, tlatsa mothalo o monnyane wa ditlhaka o laetša mokgwa wa go tlogela sekgoba sa monwana o tee magareng ga ditlhaka
   d. Boeletša tshepedišo ye o laetša gore go ngwalwa bjang: *A*
3. **Laela barutwana go ngwala ka dipukung tša bona.**
   a. Laela barutwana go ngwala: mothalo wa tlhaka ya mongwalo o monnyane a
   b. Laela barutwana go ngwala: mothalo wa tlhaka ya mongwalo o mogolo A
   c. Sepelasepela gomme o lekole morutwana yo mongwe le yo mongwe ka moo: sebopego sa ditlhaka le sekgoba sa go aroganya di lego ka gona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 15

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Mogwera wa ka ka lengwalo, Li Wei*
   d. Bolela o re: *Bagwera* ka mngwalo ke batho bao ba dulago dikarolong tše di fapanego tša lefase gomme ba dirago bagwera ka go ngwalelana mangwalo. Ka kanegelong ye re bala ka sehlopha sa Afrika Borwa sa bana ba mphato wa 1 bao ba nago le bagwera ka mangwalo kua China. Pele morutiši wa bona a ba fa mangwalo a bona, o ba botša ka botlalo ka sekolo sa China.
   e. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phaposi ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Dira dikgokagano
      - Kgopela barutwana: Naa o ka dira dikamano ka kanegelo ye? A e ka ba selo sa go swana le se se kile sa go diragalela goba o mongwe o mo tsebago?

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Pukutšhomo ya DBE, letlakaleng la 63

Foreime ya go ngwala:

Ke ya ka...

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša goš: Go šomiša tlhakakgolo mathomong a lefoko.
   b. Ngwala lefoko letlapeng: Re ya sekolong ka moka.
   c. Šupa DMP: Tlhaka ya mathomo ya lefoko ke tlhakakgolo.
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re: Thala seswantšho gomme o ngwale lefoko le le tee.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: Ka moo re fihlago sekolong.
3. **Hlalosa karabo ya gago ka go bolela pele ba ka ngwala.**
   a. Bolela o re: Ke fihla sekolong ka...
4. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: Ka moo o fihlago sekolong.
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Tlhaka ya go thoma lentšu ke tlhakakgolo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Tlhahlo ya mphato ka moka

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Diphentshele tša barutwana

1. Boeletša tshepedišo ya tlwaetšo go ya ka seo se dirilwego Mešupologo.
2. Diriša barutwana mešomo ya go itlwaetša letšatšing leo.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Feleletša mošomo wa DBE

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: a

Pukutšhomo ya DBE

1. **Boeletša modumo o moswa:** *a*
   a. Laetša barutwana Dikarata tša Medumo gomme o kgopele barutwana ka go fapafapana go bala modumo woo.
2. **Tlaleletša Puku ya mešomo ya pukung ya DBE.**
   a. Laela barutwana go bula puku ya pukung ya DBE 1, letlakaleng la 27.
   b. Hlalosetša barutwana mošomo.
   c. Laela barutwana go feleletša mošomo.
   d. Ge barutwana ba dutše ba šoma, sepelasepela ka moo phapošing gomme o ba fe thekgo ye e nyakegago.

Mongwalo: Feleletša mošomo wa DBE

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

Pukutšhomo ya DBE

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go šišinya diatla.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Tlaleletšang mošomo wa mongwalo ka pukung ya DBE.**
   a. Laela barutwana go bula puku ya pukung ya DBE 1, letlakaleng la 28, 29.
   b. Hlalosetša barutwana mošomo.
   c. Laela barutwana go feleletša mošomo.
   d. Ge barutwana ba dutše ba šoma, sepelasepela ka moo phapošing gomme o ba fe thekgo ye e nyakegago.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 15

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Mogwera wa ka ka lengwalo, Li Wei*
   d. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Dira dikgokagano
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: Naa o ka dira dikamano ka kanegelo ye? A e ka ba selo sa go swana le se se kile sa go diragalela goba o mongwe o mo tsebago?
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phaposi ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Pukutšhomo ya DBE, letlakaleng la 63

Foreime ya go ngwala:

Ke ya ka...

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: Ka moo re fihlago sekolong.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
   c. Fanang ka dikgopolo tše diswa mabapi le mošomo gomme o be o ngwale mantšu ao letlapeng, mohl. maoto, thekisi, pese
3. **Laela barutwana go bula letlakala le le nepagetšego ka pukung ya bona ya DBE.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Tlhaka ya mathomo ya lefoko ke tlhakakgolo.
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Tlhahlo ya mphato ka moka

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Diphentshele tša barutwana

1. Boeletša tshepedišo ya tlwaetšo go ya ka seo se dirilwego Mešupologo.
2. Diriša barutwana mešomo ya go itlwaetša letšatšing leo.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ahlaahla kanegelo ya go abelana go bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo).
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: a

1. **Boeletša modumo o moswa:** *a*
   a. Laetša barutwana Dikarata tša Medumo gomme o kgopele barutwana ka go fapafapana go bala modumo woo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a a šomišago modumo:** *a*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *a*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. apola, aene.

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 15

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Mogwera wa ka ka lengwalo, Li Wei*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: Lehono re ya go dira kakaretšo ya kanegelo.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Bolela o re: Ge re akaretša kanegelo re swanetše go bolela ka:
      - Seo kanegelo e bego e le ka ga sona.
      - Seo ke se ratilego mabapi le kanegelo
      - Seo ke ithutilego sona go tšwa kanegelong
   b. Ka boripana, abelana dikarabo tša dipotšišo tšeo.
   c. Leka go se kgethe dikarabo tšeo di lego molaleng mehlaleng ya gago.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Botša barutwana gore ba nagane ka dikakaretšo tša bona, efela ba seke ba ekiša mehlala ya gago.
   b. Botša barutwana go thoma dikarabo tša bona ka tsela ye:
      - Kanegelo e mabapi le...
      - Ke ratile...
      - Ke ithutile...
   c. Se se latelago laela barutwana go abelana dikakaretšo tša bona le mogwera.
   d. Ge barutwana ba dutše ba abelana dikakaretšo tša bona, sepelasepela ka phaphošing go ba fa thekgo ye e nyakegago.
   e. Mafelelong a thuto bitša barutwana ba 1–2 go abelana dikakaretšo tša bona.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   - Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phaposi.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Pukutšhomo ya DBE, letlakaleng la 63

Foreime ya go ngwala:

Ke ya ka...

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: Ngwala dintlha go sethalwa sa gago.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Tlhaka ya mathomo ya lefoko ke tlhakakgolo.
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Tlhahlo ya mphato ka moka

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Diphentshele tša barutwana

1. Boeletša tshepedišo ya tlwaetšo go ya ka seo se dirilwego Mešupologo.
2. Diriša barutwana mešomo ya go itlwaetša letšatšing leo.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Tsebiša Tabakgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Diswantšho le dilo tša nnete tša go bontšha tabakgolo

Puku ya Motheo

1. **Bontšha tabakgolo ye e beakantšwego:** *Ka lapeng la gešo*
2. **Botšiša dipotšišo tša boleta go tsošološa tsebo ya barutwana ya bo ka morago.**
   - *Ke bomang maloko a lapa ao a dulago le wena?*
   - *Na o nagana gore go bose go ba le lapa le legolo goba le lennyane? Ka lebaka la eng?*
   - *Ke dilo dife tše dingwe tša go thabiša tšeo o di dirago le lapa la gago?*
3. **Thala mmepe wa monagano o šomiša dipotšišo le dikarabo tša barutwana.**
4. **Ngwala dikarabo tša gago moo mmepeng wa monagano go oketša tsebo ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 6.**
6. **Botša barutwana gore ba tsepelele polelotlaleletšo ya morero.**
   a. Balela polelotlaleletšo godimo.
   b. Laela barutwana go bala le wena goba go boeletša ka morago ga gago: O se gadike putšane ka maswi a mmago yona.
7. **Ahlaahla polelotlaleletšo le barutwana.**
   a. Botšiša: Naa o ka mpotša gore se se ra go reng? / Naa o ka kgona go bona karabo?
   b. Hlohleletša barutwana go abelana dikgopolo tša bona.
   c. Hlalosa tlhaloso goba o fe karabo ka tsela ye e latelago: Seema se se ra gore re se ahlole ngwana ka mekgwa ya gagwe. Re ka upša ra lebelela ditiro tša lapa labo. Ge e le gore batswadi le bona ga ba na maitshwaro a mabotse, ngwana a ka no ba ekiša. Gantši ga se phošo ya ngwana.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: b

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: b

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *b*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a a šomišago modumo:** *b*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *b*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. bibele, borokgo.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go šišinya diatla.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *b*
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *b*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *b*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *b*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo,
Letlakala la matseno 25

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Mpopi* o kotwa moriri
   b. Bolela o re: *Kanegelo ye, re kopana le mošemane le kgaetšedi ya gagwe, Marie le Josh. Kanegelong yeo, Josh o leka go dira selo se sebotse go kgaetšedi ya gagwe, eupša o feleletša a mo nyamiša. Re bona ka fao mošemane le kgaetšedi ba kgopišanago le go ngangišana, eupša gape le ka fao ba ka lebalelanago ka gona.*
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?
3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: Diragatša kakanyo
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Tlhahlo ya mphato ka moka

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Diphentshele tša barutwana

- Šomiša nako ye go ruta barutwana ka ga mananeo a tlwaelo le ditlhahlo tša BSH.
- Ge dilo tše di dirwa ka maleba, go tla ba bonolo go šomana le BSH.

Ditokišetšo

1. Mathomong a nako ya BSH, hlaola le go tlwaetša balebeledi go aba:
   - Dipuku tša Motheo
   - Dipuku tša barutwana tša go ngwalela
2. Hlahla barutwana go bula Dipuku tša Motheo le dipuku tša go ngwalela letlakaleng leo le swanetšego.
3. Hlalosa gore go tloga Bekeng ya 5, ka nako ya BSH barutwana ba tla šoma ka bobedi ka bobedi go fetša mešomo ya bona ya Puku ya Motheo.

Go bala ka bobedi

1. Botša barutwana gore go tloga go Beke ya 5 ba tlo šoma le bagwera gore ba fetše mešomo.
2. Diriša barutwana mešomo ya go itlwaetša letšatšing leo.
3. Ba thuše go hlaola mošomo o mongwe le o mongwe le go kwešiša seo se swanetšego go dirwa.

Thoma ditlhahlo tša BSH

1. Hlahla barutwana ka sete ya ditlhahlo tšeo di go šomelago le seemo sa gago.
2. Tše di swanetše go akaretša ditlhahlo tša go swana le:
   a. Šiedišanang ka go bala le go theeletša ge o šoma le mogwera wa gago.
   b. Šomiša lentšu la tlase/ la fasana / ka sehebehebe.
   c. Iketle gomme o thuše mogwera wa gago.
   d. Se emišetše letsogo la gago godimo goba go tshwenya morutiši ge a a theeleditše go bala.
   e. Ge e ba o nyaka go ya boithomelo, šomiša karata ya tumelelo ya go ya ntlwaneng.
   f. Ge o palelwa, tšwelapele go dira mošongwana o mongwe Kgopela morutiši go go thuša ge a na le nako.

Go phetha thuto

1. Hlahla barutwaa gore ba tswalela Dipuku tša bona tša Motheo le dipuku tša go ngwalela.
2. Hlahla balebeledi gore ba kgoboketše dipuku ka pela le ka setu gomme ba di bušetše šelefong ya tšona.
3. Leboga barutwana ka maitapišo a bona, ba bontšhe dilo di se kae tšeo ba di dirilego gabotse.

Dira gore mananeo a tlwaelo le ditlhahlo e be karolo ya phaposi

1. Sepela ka tshepedišo ye letšatši ka letšatši dibekeng tše pedi.
2. Gore BSH e tšwelele, barutwana ba swanetše go tseba se se nyakegago go bona le ka moo ba swanetšego go itshwara ka gona.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 6.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *lapa: Batho bao ba dulago le wena le go go hlokomela, go swana le batswadi, bobuti ba rena, bosesi ba rena, bokoko le borakgolo.*
      - *go kota moriri: Ge motho a kota moriri wa gago go dira gore o be o mokopana goba o bonagale o le botse.*
      - *kgethegilego: Selo seo se sa swanego le tše dingwe ebile se le bohlokwa, goba seo se go thabišago.*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Ruta o itlwaetše go tswaka

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: b

1. **Boeletša modumo o moswa:** *b*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha mabokgoni a go tswaka.**
   a. Ngwala medumo ye e latelago letlapeng: *a, b*
   b. Šupa lentšu le lengwe lengwe gomme o bolele modumo.
   c. Tswaka tše dingwe tša ditlhaka tšeo mmogo go bopa lentšu.
      - Mohlala: b-a = ba
   d. Šupa tlhaka ya mathomo gomme o bolele modumo o be o le ngwale.
   e. Boeletša tshepedišo ye ka medumo ka moka ya lentšu leo.
   f. Sepetša menwana ya gago ka tlase ga lentšu leo, o le gare o tswaka medumo mmogo. Mafelelong o bale lentšu.
   g. Bitša barutwana ba se bakae go ya letlapeng go itirela a bona mantšu.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ya rena ka ntle le ka gare.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *B*
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *B*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *B*
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *B*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 27

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelane, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Mpop*i o kotwa moriri
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: Naa e kaba go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Tlhahlo ya mphato ka moka

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Diphentshele tša barutwana

1. Boeletša tshepedišo ya tlwaetšo go ya ka seo se dirilwego Mešupologo.
2. Diriša barutwana mešomo ya go itlwaetša letšatšing leo.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ruta tlotlontšu o ahlaahle seswantšho sa morero

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *leloko: Motho wa ka lapeng la geno, go swana le motswadi, rakgadi, malome, goba koko le rakgolo.*
      - *amana (le): Batho ba ba lego ka lapeng le le tee ba a tswalana.*
      - *ngwanešo: Buti goba sesi.*
   b. Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 8.
   b. Botša barutwana ditaba tše di latelago mabapi le seswantšho:
      - *Go na le mehuta ye mentši ya go fapana ya malapa. Lapa le ka ba le motswadi o tee, batswadi ba babedi, koko le rakgolo, batswadi bao e sego ba madi le batswadi bao ba dulago mafelong a go fapana.*
      - *Bagwera ke batho bao o kgethago go bapala le bona, eupša ba lapa ke batho bao ba go hlokomelago ebile ba dula le wena ka gae goba ke ba leloko la gago.*
      - *Malapa a ka fapana ka mekgwa ye mentši. Seo se bopago lapa ke lerato le tlhokomelo. Ba lapa ba a thušana, ba a šireletšana gape ebile ba abelana dilo.*
3. **Ahlaahlang seswantšho seo.**
   a. Šomiša dipotšišo tše di latelago go ahlaahla seswantšho ka tsela ye e latelago:
      - Botšiša potšišo ya pele.
      - Laela barutwana go ahlaahla dipotšišo le bagwera ba bona.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
      - Aga tsebo ya barutwana ya morago ka go phošolla go se kwešišege le gona go abelana ditaba tša malebana le thutokgolo.
      - Boeletša tshepedišo ye ka dipotšišo ka moka.
4. **Dipotšišo:**
   a. Naa ke bomang ka lapeng la geno?
   b. Phapano ke eng magareng ga leloko la lapa le mogwera?
   c. Naa malapa a ka fapana bjang?

Ditumatlhaka: Ruta o itlwaetše go ripaganya

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: b

1. **Boeletša modumo o moswa:** *b*
   a. Laetša barutwana Dikarata tša Medumo gomme o kgopele barutwana ka go fapafapana go bala modumo woo.
2. **Laetša mabokgoni a go kgaoganya.**
   a. Ngwala mantšu a a latelago letlapeng: baba
   b. Kgaogantšha lentšu la pele.
   c. Šupa tlhaka ya mathomo gomme o bolele modumo wa lona.
   d. Boeletša tshepedišo ye ka medumo ka moka ya lentšu leo.
   e. Go tloga moo, o sepetšesepetše monwana wa gago ka fase ga lentšu leo gomme o tswake medumo ya gago.
   f. Barutwana ba ye letlapeng go kgaoganya mantšu a mangwe.

Mongwalo: Itlwaetše mongwalo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go šobagantšha pampiri gomme ra boa ra e phutholla
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša mokgwa wa go ngwala:** *b*
   a. Laetša barutwana mokgwa woo ba ngwalago tlhaka yeo letlapeng.
   b. Ge o ngwala, hlalosa ntlha ya mathomo, tlhahlo le ntlha ya go feleletša nomoro.
   c. Ka morago ga moo, ngwala mothalo o monnyane wa maletere o laetša mokgwa wa go tlogela sekgoba sa monwana o tee magareng ga ditlhaka
   d. Boeletša tshepedišo ye o laetša gore go ngwalwa bjang: *B*
3. **Laela barutwana go ngwala ka dipukung tša bona.**
   a. Laela barutwana go ngwala: mothalo wa tlhaka ya mongwalo o monnyane b
   b. Laela barutwana go ngwala: mothalo wa tlhaka ya mongwalo o mogolo B
   c. Sepelasepela gomme o lekole morutwana yo mongwe le yo mongwe ka moo: sebopego sa ditlhaka le sekgoba sa go aroganya di lego ka gona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 27

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Mpop*i o kotwa moriri
   d. Bolela o re: *Kanegelo ye, re kopana le mošemane le kgaetšedi ya gagwe, Marie le Josh. Kanegelong yeo, Josh o leka go dira selo se sebotse go kgaetšedi ya gagwe, eupša o feleletša a mo nyamiša. Re bona ka fao mošemane le kgaetšedi ba kgopišanago le go ngangišana, eupša gape le ka fao ba ka lebalelanago ka gona.*
2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phaposi ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Diragatša kakanyo
      - Kgopela barutwana: Ke phopholetšo efe ye botse yeo re ka e dirago ka se yeo mongwadi a sego a re botša yona? O ka phopholetša eng ka dikgopolo / maikutlo a moanegwa?

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Leipola:
Maina

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša goš: Go šomiša tlhakakgolo mathomong a leina la motho yo mongwe.
   b. Ngwala lefoko letlapeng: Leina la gagwe ke Susi.
   c. Šupa DMP: Tlhaka ya mathomo ya leina ke tlhakakgolo.
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re: Thala seswantšho gomme o oketše 1–2 ya dišupo.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: Batho ba lapeng la rena.
3. **Hlalosa karabo ya gago ka go bolela pele ba ka ngwala.**
   a. Bolela o re: Ba bangwe batho ba ka lapeng la gešo ke...
4. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: Lapa la gago.
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Tlhaka ya mathomo ya leina ke tlhakakgolo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Tlhahlo ya mphato ka moka

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Diphentshele tša barutwana

1. Boeletša tshepedišo ya tlwaetšo go ya ka seo se dirilwego Mešupologo.
2. Diriša barutwana mešomo ya go itlwaetša letšatšing leo.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Feleletša mošomo wa DBE

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: b

Pukutšhomo ya DBE

1. **Boeletša modumo o moswa:** *b*
   a. Laetša barutwana Dikarata tša Medumo gomme o kgopele barutwana ka go fapafapana go bala modumo woo.
2. **Tlaleletša Puku ya mešomo ya pukung ya DBE.**
   a. Laela barutwana go bula puku ya pukung ya DBE 1, letlakaleng la 51.
   b. Hlalosetša barutwana mošomo.
   c. Laela barutwana go feleletša mošomo.
   d. Ge barutwana ba dutše ba šoma, sepelasepela ka moo phapošing gomme o ba fe thekgo ye e nyakegago.

Mongwalo: Feleletša mošomo wa DBE

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

Pukutšhomo ya DBE

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go itiriša o kare re raloka piano.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Tlaleletšang mošomo wa mongwalo ka pukung ya DBE.**
   a. Laela barutwana go bula puku ya pukung ya DBE 1, letlakaleng la 32.
   b. Hlalosetša barutwana mošomo.
   c. Laela barutwana go feleletša mošomo.
   d. Ge barutwana ba dutše ba šoma, sepelasepela ka moo phapošing gomme o ba fe thekgo ye e nyakegago.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 27

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Mpopi o kotwa moriri*
   d. Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Diragatša kakanyo
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: Ke phopholetšo efe ye botse yeo re ka e dirago ka se yeo mongwadi a sego a re botša yona? O ka phopholetša eng ka dikgopolo / maikutlo a moanegwa?
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phaposi ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Leipola:
Maina

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: Batho ba lapeng la rena.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
   c. Fanang ka dikgopolo tše diswa mabapi le mošomo gomme o be o ngwale mantšu ao letlapeng, mohl. Mma, papa, koko
3. **Laela barutwana go thoma go ngwala ka dipukung tša bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Tlhaka ya mathomo ya leina ke tlhakakgolo.
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Tlhahlo ya mphato ka moka

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Diphentshele tša barutwana

1. Boeletša tshepedišo ya tlwaetšo go ya ka seo se dirilwego Mešupologo.
2. Diriša barutwana mešomo ya go itlwaetša letšatšing leo.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ahlaahla kanegelo ya go abelana go bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke e rata ge e...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo).
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Laola medumo ka mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. **Laetša ka moo o ka laolago medumo ka lentšu le le latelago:** *baba*
   a. Ngwala lentšu letlapeng.
   b. Bontšha barutwana seo se diregago ge o ka tloša modumo wa mathomo /b/. O šala o na le: -aba

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 27

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Mpopi o kotwa moriri*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: Lehono re ya go thala le go dira ditšhupetšo karolong yeo re e ratago kudu ya kanegelo.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Tswalela mahlo gomme o itire o kare o a nagana.
   b. Bula maahlo a gago gomme o re: Karolo ya ka ye ke e ratago ya kanegelo ke ge...
   c. Leka gore o se kgethe karolo ya kanegelo ye e lego molaleng moo mohlaleng wa gago.
   d. Thala seswantšho letlapeng ka bonakwana. Ge o dutše o se thala, hlalosa gore ke eng seo o se thalago.
   e. Ngwala dišupo tše 1-2.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Botša barutwana go tswalela mahlo a bona gomme ba nagane ka karolo ya kanegelo yeo ba e ratago kudu.
   b. Bolela o re: Nagana ka kgopolo ya gago, o se kopiše mošomo wa ka.
   c. Sa go latela, botša barutwana go bula mahlo a bona gomme ba ahlaahle dikarabo le bagwera ba bona.
   d. Ka morago ga moo, laela barutwana go thala karolo yeo ya kanegelo ka dipukung tša bona.
   e. Thuša barutwana go ngwala dišupo tše 1-2 moo dithalweng tša bona.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   a. Efa barutwana metsotswana go laetša mešomo ya bona go bagwera ba bona.
   b. Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phaposi.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Leipola:
Maina

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: Ngwala leswao le lengwe seswantšhong sa gago.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Tlhaka ya mathomo ya lefoko ke tlhakakgolo.
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Tlhahlo ya mphato ka moka

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Diphentshele tša barutwana

1. Boeletša tshepedišo ya tlwaetšo go ya ka seo se dirilwego Mešupologo.
2. Diriša barutwana mešomo ya go itlwaetša letšatšing leo.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bomolomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. **Dudiša barutwana go lebelela bao ba tsenago le bona ka phapošing ge ba tšweletša ditlhagišo tša bomolomo.**
2. **Gopotša barutwana ka mošomo wo o latelago: Go abelana ditaba tša gago**
   a. Re botše gore ditaba tša gago di mabapi le eng. Bolela o re:
   b. Lehono ke tlile go le botša ka...
   c. Ke moka, bolela ditaba tša gago.
   d. Re botše ka seo se diregilego ka tatelano ya maleba.
   e. Re botše ka dintlhakgolo tša ditaba tša gago.
   f. Feleletša ka go re botša ka fao o ikwago ka ditaba tša gago.
3. **Gopotša barutwana ka mabokgoni a go fa polelo:**
   a. Ge o abelana ditaba tša gago, gopola go:
      - Re botše gore ditaba tša gago di mabapi le eng
      - Re botše gore di diregile neng
      - Re botše gore naa di diragetše mang
      - Bolela mafoko a gago go ya ka tatelano ya maleba
      - Bolela dilo gatee fela – se ipoeletše
      - Bolelela godimo ka lentšu la go tlhaka
4. **Bitša barutwana ba o ba kgethilego go tla go fa polelo ka go šielana.**
   a. Aga tshepo ya barutwana ka go ba leboga nako le nako ge ba seno fa polelo le gona go ba fa dipoelo tša maleba.
   b. Mafelelong a thuto, efa sehlopha ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša ditlhagišo tša bona. Mohlala: Ke ile ka katana le go kwa ba bangwe ba lena. Ke kgopela le bolele ka mantšu a kwagalago – re nyaka go kwa seo le lekago go se bolela.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: e

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: e

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *e*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a šomišago modumo:** *e*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *e*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. emere, eja.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go itiriša o kare re raloka piano.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *e*
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *e*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *e*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *e*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, Letlakala la matseno 37

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Lesea le lefswa la gabo Tseko*
   b. Bolela o re: *Kanegelo* ye e bolela ka mošemane yo a bitšwago Tseko a lego kgauswi le go ba buti yo mogolo. Re bala ka fao Koko wa gagwe a tlago go dula le bona gomme a mo ruta ka fao a ka hlokomelago lesea.
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?
3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: Diragatša kakanyo
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Go šoma ka dihlopha

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Diphentshele tša barutwana

- Šomiša nako ye go ruta barutwana ka ga mananeo a tlwaelo le ditlhahlo tša BSH.
- Ge dilo tše di dirwa ka maleba, go tla ba bonolo go šomana le BSH.

Ditokišetšo

1. Latela mokgwa wa ka mehla wa gago wa go dudiša barutwana ka bobedi ka Dipuku tša motheo le dipuku tša bona tša go ngwalela.
2. Botša barutwana gore o tlo ba bontšha gore ba dira eng ge o bitša sehlopha go tla go bala.

Dihlopha tša go bala

1. Netefatša gore o rulagantše barutwana ka dihlopha tša bokgoni bjo bo swanago go BSH.
2. Botša barutwana leina la sehlopha sa bona Ela hloko, Barutwana ga ba gapeletšege go dula ka dihlopheng tšeo.
3. Netefatša gore barutwana ba tseba leina la dihlopha tša bona, ralokang dipapadi go tiiša se. Mohlala, botša barutwana ka sehlopheng sa Pitsi go ema, botša barutwana ka moka ba sehlopha sa Tau go bea matsogo a bona dihlogong bj.bj.

Go bitša sehlopha go tla go bala

1. Gopotša barutwana gore sekgoba sa BSH se kae.
2. Gopotša barutwana go tla le puku tša Motheo tša go bala ge ba e tla go bala.
3. Gopotša barutwana ka ditlhahlo: ge o ba bitša, ba tle lefelong ka pejane le ka setu, ba seke ba šitiša ba bangwe.
4. Bitša sehlopha go dula ka lefelong la go bala.
5. Netefatša gore ba na le Dipuku tša bona tša motheo.
6. E re phapoši ka moka e ba fe ditshwaotshwao ka ga tiragatšo tša bona.
7. Boeletša le sehlopha se se latelago.

Go phetha thuto

1. Hlahla barutwana gore ba tswalela Dipuku tša bona tša Motheo le dipuku tša go ngwalela.
2. Hlahla balebeledi gore ba kgoboketše dipuku ka pela le ka setu gomme ba di bušetše šelefong ya tšona.
3. Leboga barutwana ka maitapišo a bona, ba bontšhe dilo di se kae tšeo ba di dirilego gabotse.

Dira gore mananeo a tlwaelo le ditlhahlo e be karolo ya phaposi

1. Sepela ka tshepedišo ye letšatši ka letšatši dibekeng tše pedi.
2. Gore BSH e tšwelele, barutwana ba swanetše go tseba se se nyakegago go bona le ka moo ba swanetšego go itshwara ka gona.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 6.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *kobo: Seripa se segolo sa lešela le boleta leo le šomišwago go go ruthufatša.*
      - *mpho: Selo seo o se fago motho go mo thabiša, goba go keteka letšatši le le kgethegilego, go swana le letšatši la matswalo.*
      - *go itlwaetša: Go dira selo gape le gape go oketša bokgoni bja gago mo go sona.*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Ruta o itlwaetše go tswaka

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: e

1. **Boeletša modumo o moswa:** *e*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha mabokgoni a go tswaka.**
   a. Ngwala medumo ye e latelago letlapeng: *a, b, e*
   b. Šupa lentšu le lengwe lengwe gomme o bolele modumo.
   c. Tswaka tše dingwe tša ditlhaka tšeo mmogo go bopa lentšu.
      - Mohlala: b-e = be
   d. Šupa tlhaka ya mathomo gomme o bolele modumo o be o le ngwale.
   e. Boeletša tshepedišo ye ka medumo ka moka ya lentšu leo.
   f. Sepetša menwana ya gago ka tlase ga lentšu leo, o le gare o tswaka medumo mmogo. Mafelelong o bale lentšu.
   g. Bitša barutwana ba se bakae go ya letlapeng go itirela a bona mantšu.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go šišinya diatla.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *E*
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *E*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *E*
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *E*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 39

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelane, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Lesea le lefswa la fgabo Tseko*
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: Naa e kaba go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Go šoma ka dihlopha

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Diphentshele tša barutwana

1. Boeletša tshepedišo ya tlwaetšo go ya ka seo se dirilwego Mešupologo.
2. Bitša dihlopha ka moka go tla lefelong la go bala.
3. Gopotša phapoši ka moka ka ditlhahlo le ka moo o ka šomišago karata ya tumelelo ya go ya ntlwaneng.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Dikanegelo tša Boitlhamelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Lokiša barutwana go anega dikanegelo tša boitlhamelo.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Botša barutwana go bula Dipuku tša motheo tša go Bala letlakala 9.
2. **Laela barutwana go lebelela seswantšho.**
   a. Botšiša: Naa o bona eng mo seswantšhong?
3. **Botša barutwana gore yo mongwe le yo mongwe o swanetše go hlama kanegelokopana ka ga seswantšho.**
4. **Botša barutwana ka fao ba ka beakanyago kanegelo ya bona. Bolela o re:**
   a. Efa moanegwa o mongwe le o mongwe kanegelong ya gago leina.
   b. Bolela gore kanegelo e direga kae.
   c. Kanegelo ya gago e swanetše go ba le mathomo, bogare le mafelelo.
   d. Seswantšho se se bontšha fela karolo ya kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša mathomo a kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša bogare bja kanegelo ya gago.
      - Seswantšhose ka laetša mafelelo a kanegelo ya gago.
   e. O ka thoma kanegelo ya gago ka gore:
      a. E be e le bošego bja dipapadi lapeng la ga ____ gomme...
      b. Mesong ye mengwe le ye mengwe ya Mokibelo, ba lapa la ____ ba be ba raloka...
5. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go nagana ka kanegelo ya bona ka setu.
   b. Go tloga moo, laela barutwana go šiedišana ka go anegela sehlopha sa bona kanegelo. O ka rata go šomiša 'lehlaka la go bolela/leswika' ge ba dira seo.
   c. Ge barutwana ba bolela, sepelasepela gomme o theeletše.
6. **Ruma thuto ka tsela ye e latelago:**
   a. Bitša morutwana o tee go abelananegelo ya gagwe le phaposi goba o botšiše barutwana ba 1–2 dipotšišo ka ga dikanegelo tša sehlopha sa bona.
      - Botšiša: Naa kanegelo ya X e be e le mabapi le eng?
      - Botšiša: Naa ke eng seo o se ratilego mabapi le kanegelo ya X?
   b. Efa phaposi ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša dikanegelo tša bona.
      Mohlala: Gantši mathomong a kanegelo re bolela gore kanegelo e direga kae, le gore baanegwa ke bomang. Nakong ye e tlago, leka go akaretša tshedimošo ye dikanegelong tša lena.

Ditumatlhaka: Ruta o itlwaetše go ripaganya

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: e

1. **Boeletša modumo o moswa:** *e*
   a. Laetša barutwana Dikarata tša Medumo gomme o kgopele barutwana ka go fapafapana go bala modumo woo.
2. **Laetša mabokgoni a go kgaoganya.**
   a. Ngwala mantšu a a latelago letlapeng: emere, eja.1
   b. Kgaogantšha lentšu la pele.
   c. Šupa tlhaka ya mathomo gomme o bolele modumo wa yona.
   d. Boeletša tshepedišo ye ka medumo ka moka ya lentšu leo.
   e. Go tloga moo, o sepetšesepetše monwana wa gago ka fase ga lentšu leo gomme o tswake medumo ya gago.
   f. Barutwana ba ye letlapeng go kgaoganya mantšu a mangwe.

Mongwalo: Itlwaetše mongwalo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go dukološa diatla tša rena ka go la nngele le la go ja.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša mokgwa wa go ngwala:** *e*
   a. Laetša barutwana mokgwa woo ba ngwalago tlhaka yeo letlapeng.
   b. Ge o ngwala, hlalosa ntlha ya mathomo, tlhahlo le ntlha ya go feleletša nomoro.
   c. Ka morago ga moo, ngwala mothalo o monnyane wa maletere o laetša mokgwa wa go tlogela sekgoba sa monwana o tee magareng ga ditlhaka
   d. Boeletša tshepedišo ye o laetša gore go ngwalwa bjang: *E*
3. **Laela barutwana go ngwala ka dipukung tša bona.**
   a. Laela barutwana go ngwala: mothalo wa tlhaka ya mongwalo o monnyane e
   b. Laela barutwana go ngwala: mothalo wa tlhaka ya mongwalo o mogolo E
   c. Sepelasepela gomme o lekole morutwana yo mongwe le yo mongwe ka moo: sebopego sa ditlhaka le sekgoba sa go aroganya di lego ka gona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 39

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Lesea le lefswa la Tgabo seko*
   d. Bolela o re: *Kanegelo ye e bolela ka mošemane yo a bitšwago Tseko a lego kgauswi le go ba buti yo mogolo. Re bala ka fao Koko wa gagwe a tlago go dula le bona gomme a mo ruta ka fao a ka hlokomelago lesea.*
   e. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Diragatša kakanyo
      - Kgopela barutwana: Ke phopholetšo efe ye botse yeo re ka e dirago ka se yeo mongwadi a sego a re botša yona? O ka phopholetša eng ka dikgopolo / maikutlo a moanegwa?

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Pukutšhomo ya DBE, letlakaleng la 31

Foreime ya go ngwala:

Ke nna...

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša goš: Go šomiša tlhakakgolo mathomong a lefoko.
   b. Ngwala lefoko letlapeng: Leina la gagwe ke Jona.
   c. Šupa DMP: Tlhaka ya mathomo ya lefoko ke tlhakakgolo.
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re: Thala seswantšho gomme o ngwale lefoko le le tee.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: Ka moo re bonagalago ka gona.
3. **Hlalosa karabo ya gago ka go bolela pele ba ka ngwala.**
   a. Bolela o re: Ke nna...
4. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: Ka bowena.
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Tlhaka ya go thoma lentšu ke tlhakakgolo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Go šoma ka dihlopha

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Diphentshele tša barutwana

1. Boeletša tshepedišo ya tlwaetšo go ya ka seo se dirilwego Mešupologo.
2. Bitša dihlopha ka moka go tla lefelong la go bala.
3. Gopotša phapoši ka moka ka ditlhahlo le ka moo o ka šomišago karata ya tumelelo ya go ya ntlwaneng.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Feleletša mošomo wa DBE

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: e

Pukutšhomo ya DBE

1. **Boeletša modumo o moswa:** *e*
   a. Laetša barutwana Dikarata tša Medumo gomme o kgopele barutwana ka go fapafapana go bala modumo woo.
2. **Tlaleletša Puku ya mešomo ya pukung ya DBE.**
   a. Laela barutwana go bula puku ya pukung ya DBE 1, letlakaleng la 35.
   b. Hlalosetša barutwana mošomo.
   c. Laela barutwana go feleletša mošomo.
   d. Ge barutwana ba dutše ba šoma, sepelasepela ka moo phapošing gomme o ba fe thekgo ye e nyakegago.

Mongwalo: Feleletša mošomo wa DBE

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

Pukutšhomo ya DBE

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go šobagantšha pampiri gomme ra boa ra e phutholla
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Tlaleletšang mošomo wa mongwalo ka pukung ya DBE.**
   a. Laela barutwana go bula puku ya pukung ya DBE 1, letlakaleng la 36, 37.
   b. Hlalosetša barutwana mošomo.
   c. Laela barutwana go feleletša mošomo.
   d. Ge barutwana ba dutše ba šoma, sepelasepela ka moo phapošing gomme o ba fe thekgo ye e nyakegago.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 39

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Lesea le lefswa la gabo Tseko*
   d. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Diragatša kakanyo
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: Ke phopholetšo efe ye botse yeo re ka e dirago ka se yeo mongwadi a sego a re botša yona? O ka phopholetša eng ka dikgopolo / maikutlo a moanegwa?
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Pukutšhomo ya DBE, letlakaleng la 31

Foreime ya go ngwala:

Ke nna...

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: Ka moo re bonagalago ka gona.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
   c. Fanang ka dikgopolo tše diswa mabapi le mošomo gomme o be o ngwale mantšu ao letlapeng, mohl. telele, kopana, botse
3. **Laela barutwana go bula letlakala le le nepagetšego ka pukung ya bona ya DBE.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Tlhaka ya mathomo ya lefoko ke tlhakakgolo.
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Go šoma ka dihlopha

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Diphentshele tša barutwana

1. Boeletša tshepedišo ya tlwaetšo go ya ka seo se dirilwego Mešupologo.
2. Bitša dihlopha ka moka go tla lefelong la go bala.
3. Gopotša phapoši ka moka ka ditlhahlo le ka moo o ka šomišago karata ya tumelelo ya go ya ntlwaneng.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ahlaahla kanegelo ya go abelana go bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke e rata ge e...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo).
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Laola medumo ka mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. **Laetša ka moo o ka laolago medumo ka lentšu le le latelago:** *baba*
   a. Ngwala lentšu letlapeng.
   b. Bontšha barutwana seo se diregago ge o ka tloša modumo /a/. O šala o na le: b_ba
   c. Bontšha barutwana seo se diregago ge o ka oketša modumo /e/. O dira lentšu le leswa: beba.
2. Bitša barutwana ba go fapana gore ba laole mantšu a: emere, eja.

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 39

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Lesea le lefswa la Tseko*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: Lehono re ya go dira kakaretšo ya kanegelo.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Bolela o re: Ge re akaretša kanegelo re swanetše go bolela ka:
      - Seo kanegelo e bego e le ka ga sona.
      - Seo ke se ratilego mabapi le kanegelo
      - Seo ke ithutilego sona go tšwa kanegelong
   b. Ka boripana, abelana dikarabo tša dipotšišo tšeo.
   c. Leka go se kgethe dikarabo tšeo di lego molaleng mehlaleng ya gago.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Botša barutwana gore ba nagane ka dikakaretšo tša bona, efela ba seke ba ekiša mehlala ya gago.
   b. Botša barutwana go thoma dikarabo tša bona ka tsela ye:
      - Kanegelo e mabapi le...
      - Ke ratile...
      - Ke ithutile...
   c. Se se latelago laela barutwana go abelana dikakaretšo tša bona le mogwera.
   d. Ge barutwana ba dutše ba abelana dikakaretšo tša bona, sepelasepela ka phaphošing go ba fa thekgo ye e nyakegago.
   e. Mafelelong a thuto bitša barutwana ba 1–2 go abelana dikakaretšo tša bona.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   - Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phaposi.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Pukutšhomo ya DBE, letlakaleng la 31

Foreime ya go ngwala:

Ke nna...

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: Ngwala dintlha go sethalwa sa gago.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Tlhaka ya mathomo ya lefoko ke tlhakakgolo.
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Go šoma ka dihlopha

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Diphentshele tša barutwana

1. Boeletša tshepedišo ya tlwaetšo go ya ka seo se dirilwego Mešupologo.
2. Bitša dihlopha ka moka go tla lefelong la go bala.
3. Gopotša phaposi ka moka ka ditlhahlo le ka moo o ka šomišago karata ya tumelelo ya go ya ntlwaneng.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Tsebiša Tabakgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Diswantšho le dilo tša nnete tša go bontšha tabakgolo

Puku ya Motheo

1. **Bontšha tabakgolo ye e beakantšwego:** *Re a bala*
2. **Botšiša dipotšišo tša boleta go tsošološa tsebo ya barutwana ya bo ka morago.**
   - *O ikwa bjang ge o ithuta go bala?*
   - *Ke mang yo a balago ka lapeng la gago? Ba bala eng?*
   - *A go na le mantšu ao o ka a balago gabjale? Ge go le bjalo, ke afe?*
3. **Thala mmepe wa monagano o šomiša dipotšišo le dikarabo tša barutwana.**
4. **Ngwala dikarabo tša gago moo mmepeng wa monagano go oketša tsebo ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 10.**
6. **Botša barutwana gore ba tsepelele polelotlaleletšo ya morero.**
   a. Balela polelotlaleletšo godimo.
   b. Laela barutwana go bala le wena goba go boeletša ka morago ga gago: Ka tampela, ka tampela mmalo
   c. Ka tšea puku, ka tšea puku mmalo
   d. Ka ya sekolong, ka ya sekolong mmalo
   e. Ka hwetša bo Kgabo, ka hwetša bo Kgabo mmalo
   f. Bo Kgabo ba ithuta, bo Kgabo ithuta mmalo
   g. Ba ithuta go bala, ba ithuta go bala mmalo
   h. Ba bala Sepedi, ba bala Sepedi Mmalo
   i. Sepedi le sekgowa, Sepedi le sekgowa mmalo
   j. Ra kwetenkwetša, ra kwetenkwetša mmalo!
7. **Ahlaahla polelotlaleletšo le barutwana.**
   a. Botšiša: Naa o ka mpotša gore se se ra go reng? / Naa o ka kgona go bona karabo?
   b. Hlohleletša barutwana go abelana dikgopolo tša bona.
   c. Hlalosa tlhaloso goba o fe karabo ka tsela ye e latelago:
   Se ke sereto sa mabapi le ngwana yoa a ilego sekolong gomme a hwetša bana ba bangwe ba bala. Ngwana yoo a kopana le bona gomme ba bala ka Sepedi le ka sekgowa. Le ge go be go le bothata bai le ba itlwaetša, ba dira diphošo eupša ba no fela ba tšwela pele ka go itlwaetša.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: l

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: l

Puku ya Motheo

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *l*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a a šomišago modumo:** *l*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *l*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. lebotlelo, lešela.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Mošupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 12.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go itiriša o kare re raloka piano.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** /
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: /
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** /
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** /
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, Letlakala la matseno 51

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Puku ye mpsha ya Bohlale*
   b. Bolela o re: *Kanegelo ye e bolela ka ngwanenyana yo a bitšwago Bohlale. Rakgadi wa gagwe o mo fa puku bjalo ka mpho gomme mathomong ga a e rate. Ge Bohlale a thoma go bala puku ye, o hwetša mehuta ka moka ya dilo tše di kgahlišago.*
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?
3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: Diragatša kakanyo
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 1&2

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 12.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 1 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 1 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 2.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 10.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *go bala: Go kgona go bitša mantšu mo letlakaleng le go kwešiša tlhalošo ya ona.*
      - *letlakala: Lehlakore le lengwe la letlakala la pampiri ka pukung.*
      - *mphsa: Selo seo e lego mathomo o e ba le sona, goba selo se se be se sa ka sa šomišwa pele.*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Ruta o itlwaetše go tswaka

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: l

Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa:** *l*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha mabokgoni a go tswaka.**
   a. Ngwala medumo ye e latelago letlapeng: *a, b, e, l*
   b. Šupa lentšu le lengwe lengwe gomme o bolele modumo.
   c. Tswaka tše dingwe tša ditlhaka tšeo mmogo go bopa lentšu.
      - Mohlala: b-e-l-a = bela
   d. Šupa tlhaka ya mathomo gomme o bolele modumo o be o le ngwale.
   e. Boeletša tshepedišo ye ka medumo ka moka ya lentšu leo.
   f. Sepetša menwana ya gago ka tlase ga lentšu leo, o le gare o tswaka medumo mmogo. Mafelelong o bale lentšu.
   g. Bitša barutwana ba se bakae go ya letlapeng go itirela a bona mantšu.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 13.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ka gare ga diatla re balela ka bo 5, ka morago re khutše.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *L*
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *L*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *L*
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *L*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 53

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelane, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Puku* ye mpsha ya Bohlale
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: Naa e kaba go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 3&4

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 13.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 3 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 3 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 4.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ruta tlotlontšu o ahlaahle seswantšho sa morero

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *hlaboša: Go bala mantšu go tšwa pukung ka go hlaboša, gore batho ba bangwe ba go kwe.*
      - *mongwadi: Motho yo a ngwalago puku goba kanegelo.*
      - *Leina: Leina la kanegelo.*
   b. Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 14.
   b. Botša barutwana ditaba tše di latelago mabapi le seswantšho:
      - *Go na le mehuta ye e fapanego ya dikanegelo le dipuku - tša go segiša, tša go tšhoša, tša go nyamiša le tše dingwe. Dikanegelo tše dingwe ke tša nnete (bonnete) mola tše dingwe e le tša go ikgopolela (boikgopolelo).*
      - *Maina a dipuku, diswantšho le matlakala a kantle di re fa kakanyo ya gore puku e mabapi le eng - di lebelele pele o bala.*
      - *Go bala ke se sengwe seo re swanetšego go ithuta sona - re ka se kgone go no se dira.*
3. **Ahlaahlang seswantšho seo.**
   a. Šomiša dipotšišo tše di latelago go ahlaahla seswantšho ka tsela ye e latelago:
      - Botšiša potšišo ya pele.
      - Laela barutwana go ahlaahla dipotšišo le bagwera ba bona.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
      - Aga tsebo ya barutwana ya morago ka go phošolla go se kwešišege le gona go abelana ditaba tša malebana le thutokgolo.
      - Boeletša tshepedišo ye ka dipotšišo ka moka.
4. **Dipotšišo:**
   a. Ke ka lebaka la eng batho ba bala dipuku?
   b. Naa dikanegelo go tšwa dipukung di ka dira gore re ikwe bjang?
   c. Naa re ka bala dipuku kae?

Ditumatlhaka: Ruta o itlwaetše go ripaganya

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: l

Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa: *l***
   a. Laetša barutwana Dikarata tša Medumo gomme o kgopele barutwana ka go fapafapana go bala modumo woo.
2. **Laetša mabokgoni a go kgaoganya.**
   a. Ngwala mantšu a a latelago letlapeng: lebotlelo, lešela.1
   b. Kgaogantšha lentšu la pele.
   c. Šupa tlhaka ya mathomo gomme o bolele modumo wa lona.
   d. Boeletša tshepedišo ye ka medumo ka moka ya lentšu leo.
   e. Go tloga moo, o sepetšesepetše monwana wa gago ka fase ga lentšu leo gomme o tswake medumo ya gago.
   f. Barutwana ba ye letlapeng go kgaoganya mantšu a mangwe.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 15.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Itlwaetše mongwalo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go dukološa diatla tša rena ka go la nngele le la go ja.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša mokgwa wa go ngwala:** *I*
   a. Laetša barutwana mokgwa woo ba ngwalago tlhaka yeo letlapeng.
   b. Ge o ngwala, hlalosa ntlha ya mathomo, tlhahlo le ntlha ya go feleletša nomoro.
   c. Ka morago ga moo, ngwala mothalo o monnyane wa maletere o laetša mokgwa wa go tlogela sekgoba sa monwana o tee magareng ga ditlhaka
   d. Boeletša tshepedišo ye o laetša gore go ngwalwa bjang: *L*
3. **Laela barutwana go ngwala ka dipukung tša bona.**
   a. Laela barutwana go ngwala: mothalo wa tlhaka ya mongwalo o monnyane I
   b. Laela barutwana go ngwala: mothalo wa tlhaka ya mongwalo o mogolo L
   c. Sepelasepela gomme o lekole morutwana yo mongwe le yo mongwe ka moo: sebopego sa ditlhaka le sekgoba sa go aroganya di lego ka gona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 53

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Puku ye mpsha ya Bohlale*
   d. Bolela o re: *Kanegelo ye e bolela ka ngwanenyana yo a bitšwago Bohlale. Rakgadi wa gagwe o mo fa puku bjalo ka mpho gomme mathomong ga a e rate. Ge Bohlale a thoma go bala puku ye, o hwetša mehuta ka moka ya dilo tše di kgahlišago.*
2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Diragatša kakanyo
      - Kgopela barutwana: Ke phopholetšo efe ye botse yeo re ka e dirago ka se yeo mongwadi a sego a re botša yona? O ka phopholetša eng ka dikgopolo / maikutlo a moanegwa?

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Ke nyaka go bala ka...

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša goš: Go šomiša khutlo mafelelong a lefoko.
   b. Ngwala lefoko letlapeng: Ke rata go bala.
   c. Šupa DMP: Lefoko le felela ka khutlo.
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re: Thala seswantšho gomme o ngwale lefoko le le tee.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: Hlogotaba yeo re ratago go bala ka ga yona.
3. **Hlalosa karabo ya gago ka go bolela pele ba ka ngwala.**
   a. Bolela o re: Ke nyaka go bala ka...
4. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: Hlogotaba yeo o ratago go bala ka ga yona.
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Lefoko le felela ka khutlo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 5&6

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 15.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 5 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 5 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 6.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Feleletša mošomo wa DBE

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: l

Pukutšhomo ya DBE

Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa: l**
   a. Laetša barutwana Dikarata tša Medumo gomme o kgopele barutwana ka go fapafapana go bala modumo woo.
2. **Tlaleletša Puku ya mešomo ya pukung ya DBE.**
   a. Laela barutwana go bula puku ya pukung ya DBE 1, letlakaleng la 103.
   b. Hlalosetša barutwana mošomo.
   c. Laela barutwana go feleletša mošomo.
   d. Ge barutwana ba dutše ba šoma, sepelasepela ka moo phapošing gomme o ba fe thekgo ye e nyakegago.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 16.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Feleletša mošomo wa DBE

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

Pukutšhomo ya DBE

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ya rena ka ntle le ka gare.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Tlaleletšang mošomo wa mongwalo ka pukung ya DBE.**
   a. Laela barutwana go bula puku ya pukung ya DBE 1, letlakaleng la 104, 105.
   b. Hlalosetša barutwana mošomo.
   c. Laela barutwana go feleletša mošomo.
   d. Ge barutwana ba dutše ba šoma, sepelasepela ka moo phapošing gomme o ba fe thekgo ye e nyakegago.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 53

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Puku ye mpsha ya Bohlale*
   d. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Diragatša kakanyo
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: Ke phopholetšo efe ye botse yeo re ka e dirago ka se yeo mongwadi a sego a re botša yona? O ka phopholetša eng ka dikgopolo / maikutlo a moanegwa?
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phaposi ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Ke nyaka go bala ka...

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: Hlogotaba yeo re ratago go bala ka ga yona.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
   c. Fanang ka dikgopolo tše diswa mabapi le mošomo gomme o be o ngwale mantšu ao letlapeng, mohl. diphoofolo, dinasore, dipapadi
3. **Laela barutwana go thoma go ngwala ka dipukung tša bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Lefoko le felela ka khutlo.
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 7&8

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 16.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 7 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 7 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 8.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ahlaahla kanegelo ya go abelana go bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo).
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Laola medumo ka mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Laetša ka moo o ka laolago medumo ka lentšu le le latelago:** *lala*
   a. Ngwala lentšu letlapeng.
   b. Bontšha barutwana seo se diregago ge o ka tloša modumo /a/. O šala o na le: l_la
   c. Bontšha barutwana seo se diregago ge o ka oketša modumo /e/. O dira lentšu le leswa: lela.
2. Bitša barutwana ba go fapana gore ba laole mantšu a: lebotlelo, lešela.2
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labohlano.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 17.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 53

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Puku ye mpsha ya Bohlale*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: Lehono re ya go thala le go dira ditšhupetšo karolong yeo re e ratago kudu ya kanegelo.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Tswalela mahlo gomme o itire o kare o a nagana.
   b. Bula maahlo a gago gomme o re: Karolo ya ka ye ke e ratago ya kanegelo ke ge...
   c. Leka gore o se kgethe karolo ya kanegelo ye e lego molaleng moo mohlaleng wa gago.
   d. Thala seswantšho letlapeng ka bonakwana. Ge o dutše o se thala, hlalosa gore ke eng seo o se thalago.
   e. Ngwala dišupo tše 1-2.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Botša barutwana go tswalela mahlo a bona gomme ba nagane ka karolo ya kanegelo yeo ba e ratago kudu.
   b. Bolela o re: Nagana ka kgopolo ya gago, o se kopiše mošomo wa ka.
   c. Sa go latela, botša barutwana go bula mahlo a bona gomme ba ahlaahle dikarabo le bagwera ba bona.
   d. Ka morago ga moo, laela barutwana go thala karolo yeo ya kanegelo ka dipukung tša bona.
   e. Thuša barutwana go ngwala dišupo tše 1-2. moo dithalweng tša bona.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   a. Efa barutwana metsotswana go laetša mešomo ya bona go bagwera ba bona.
   b. Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phapoši.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Ke nyaka go bala ka...

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: Ngwala dintlha go sethalwa sa gago.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Lefoko le felela ka khutlo.
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 9&10

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 17.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 9 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 9 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 10.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bomolomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgetha barutwana bao ba ka tlago le selo goba seswantšho go tla go 'Laetša le go Bolela'

1. **Dudiša barutwana go lebelela bao ba tsenago le bona ka phapošing ge ba tšweletša ditlhagišo tša bomolomo.**
2. **Gopotša barutwana ka mošomo wo o latelago: Go laetša le go bolela**
   a. Emišetša godimo seswantšho goba selo so o se tlišitšego go tla go re bontšha.
   b. Re botše ka seswantšho goba selo. Bolela o re:
      - Lehono ke tlile go le botša ka...
      - Ke... (bogolo, mmala, boima, sebopego, le tše dingwe)
      - E šomišwa go...
      - Ke se rata ka lebaka la gore...
   c. Ke moka botšiša barutwana: Naa go sa na le dipotšišo?
   d. Ge e ba o mongwe o na le potšišo leka ka bokgoni bja gago go e araba.
3. **Gopotša barutwana ka mabokgoni a go fa polelo:**
   a. Ge o ba hlahla, gopola go:
      - Swara seswantšho goba selo ka tsela yeo e tlago bonwa ke bohle
      - Bolela mafoko a gago go ya ka tatelano ya maleba
      - Bolela dilo gatee fela – se ipoeletše
      - Bolelela godimo ka lentšu la go tlhaka
4. **Bitša barutwana ba o ba kgethilego go tla go fa polelo ka go šielana.**
   a. Aga tshepo ya barutwana ka go ba leboga nako le nako ge ba seno fa polelo le gona go ba fa dipoelo tša maleba.
   b. Mafelelong a thuto, efa sehlopha ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša ditlhagišo tša bona. Mohlala: Ke ile ka katana le go kwa ba bangwe ba lena. Ke kgopela le bolele ka mantšu a kwagalago – re nyaka go kwa seo le lekago go se bolela.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: k

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: k

Puku ya Motheo

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *k*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a a šomišago modumo:** *k*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *k*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. kobo, kota.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Mošupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 18.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go šobagantšha pampiri gomme ra boa ra e phutholla
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *k*
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *k*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *k*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *k*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 65

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Mogau o ithuta go bala*
   b. Bolela o re: *Kanegelo ye e bolela ka mošemane yo a bitšwago Mogau, yo a katanago le go ithuta go bala. Re bala ka fao a ikwago a swaba ka gona go fihlela morutiši wa gagwe a mo thuša. Re bona gore yo mongwe le yo mongwe a ka ithuta go bala go no tšea ba bangwe ba rena nako e teletšana.*
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?
3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: Botšiša dipotšišo / makala
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 1&2

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 19.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   a. Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 1 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 1 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 2.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 10.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *katana: Go leka ka matla ge selo se thatafala.*
      - *go thuša: Go direla motho selo gore a kgone go fetša mošomo goba a ikwe a kgotsofetše.*
      - *go thaba go fetišiša: Go ikwa o thabile kudu e bile o na le maatla ka gobane selo se sebotse se tlo direga.*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Ruta o itlwaetše go tswaka

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: k

Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa:** *k*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha mabokgoni a go tswaka.**
   a. Ngwala medumo ye e latelago letlapeng: *a, b, e, l, k*
   b. Šupa lentšu le lengwe lengwe gomme o bolele modumo.
   c. Tswaka tše dingwe tša ditlhaka tšeo mmogo go bopa lentšu.
      - Mohlala: k-a-l-a = kala
   d. Šupa tlhaka ya mathomo gomme o bolele modumo o be o le ngwale.
   e. Boeletša tshepedišo ye ka medumo ka moka ya lentšu leo.
   f. Sepetša menwana ya gago ka tlase ga lentšu leo, o le gare o tswaka medumo mmogo. Mafelelong o bale lentšu.
   g. Bitša barutwana ba se bakae go ya letlapeng go itirela a bona mantšu.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 19.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go šišinya diatla.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *K*
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *K*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *K*
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *K*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 67

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelane, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Mogau o ithuta go bala*
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: Naa e kaba go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 3&4

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 19.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 3 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 3 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 4.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Dikanegelo tša Boitlhamelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Lokiša barutwana go anega dikanegelo tša boitlhamelo.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Botša barutwana go bula Dipuku tša motheo tša go Bala letlakaleng la 20.
2. **Laela barutwana go lebelela seswantšho.**
   a. Botšiša: Naa o bona eng mo seswantšhong?
3. **Botša barutwana gore yo mongwe le yo mongwe o swanetše go hlama kanegelokopana ka ga seswantšho.**
4. **Botša barutwana ka fao ba ka beakanyago kanegelo ya bona. Bolela o re:**
   a. Efa moanegwa o mongwe le o mongwe kanegelong ya gago leina.
   b. Bolela gore kanegelo e direga kae.
   c. Kanegelo ya gago e swanetše go ba le mathomo, bogare le mafelelo.
   d. Seswantšho se se bontšha fela karolo ya kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša mathomo a kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša bogare bja kanegelo ya gago.
      - Seswantšhose ka laetša mafelelo a kanegelo ya gago.
   e. O ka thoma kanegelo ya gago ka gore:
      a. Ka letšatši le lengwe, Koko o ile a tla le puku gae...
      b. Letšatši le lengwe le le lengwe, Koko le ____ ba be ba bala puku mmogo...
5. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go nagana ka kanegelo ya bona ka setu.
   b. Go tloga moo, laela barutwana go šiedišana ka go anegela sehlopha sa bona kanegelo. O ka rata go šomiša 'lehlaka la go bolela/leswika' ge ba dira seo.
   c. Ge barutwana ba bolela, sepelasepela gomme o theeletše.
6. **Ruma thuto ka tsela ye e latelago:**
   a. Bitša morutwana o tee go abelananegelo ya gagwe le phapoši goba o botšiše barutwana ba 1–2 dipotšišo ka ga dikanegelo tša sehlopha sa bona.
      - Botšiša: Naa kanegelo ya X e be e le mabapi le eng?
      - Botšiša: Naa ke eng seo o se ratilego mabapi le kanegelo ya X?
   b. Efa phapoši ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša dikanegelo tša bona.
      Mohlala: Gantši mathomong a kanegelo re bolela gore kanegelo e direga kae, le gore baanegwa ke bomang. Nakong ye e tlago, leka go akaretša tshedimošo ye dikanegelong tša lena.

Ditumatlhaka: Ruta o itlwaetše go ripaganya

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: k

Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa:** *k*
   a. Laetša barutwana Dikarata tša Medumo gomme o kgopele barutwana ka go fapafapana go bala modumo woo.
2. **Laetša mabokgoni a go kgaoganya.**
   a. Ngwala mantšu a a latelago letlapeng: kobo, kota.
   b. Kgaogantšha lentšu la pele.
   c. Šupa tlhaka ya mathomo gomme o bolele modumo wa lona.
   d. Boeletša tshepedišo ye ka medumo ka moka ya lentšu leo.
   e. Go tloga moo, o sepetšesepetše monwana wa gago ka fase ga lentšu leo gomme o tswake medumo ya gago.
   f. Barutwana ba ye letlapeng go kgaoganya mantšu a mangwe.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 21.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Itlwaetše mongwalo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ya rena ka ntle le ka gare.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša mokgwa wa go ngwala:** *k*
   a. Laetša barutwana mokgwa woo ba ngwalago tlhaka yeo letlapeng.
   b. Ge o ngwala, hlalosa ntlha ya mathomo, tlhahlo le ntlha ya go feleletša nomoro.
   c. Ka morago ga moo, ngwala mothalo o monnyane wa maletere o laetša mokgwa wa go tlogela sekgoba sa monwana o tee magareng ga ditlhaka
   d. Boeletša tshepedišo ye o laetša gore go ngwalwa bjang: *K*
3. **Laela barutwana go ngwala ka dipukung tša bona.**
   a. Laela barutwana go ngwala: mothalo wa tlhaka ya mongwalo o monnyane k
   b. Laela barutwana go ngwala: mothalo wa tlhaka ya mongwalo o mogolo K
   c. Sepelasepela gomme o lekole morutwana yo mongwe le yo mongwe ka moo: sebopego sa ditlhaka le sekgoba sa go aroganya di lego ka gona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 67

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Mogau o ithuta go bala*
   d. Bolela o re: *Kanegelo ye e bolela ka mošemane yo a bitšwago Mogau, yo a katanago le go ithuta go bala. Re bala ka fao a ikwago a swaba ka gona go fihlela morutiši wa gagwe a mo thuša. Re bona gore yo mongwe le yo mongwe a ka ithuta go bala go no tšea ba bangwe ba rena nako e teletšana.*
   e. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Botšiša dipotšišo / makala
      - Kgopela barutwana: Go a kgahliša go makatšwa ke kanegelo le gona wa ipotšiša dipotšišo. Ke dipotšišo dife tšeo o nago le tšona mabapi le kanegelo ye?

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Pukutšhomo ya DBE, letlakaleng la 47

Foreime ya go ngwala:

Leina laka ke...

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša goš: Go šomiša tlhakakgolo mathomong a leina la motho yo mongwe.
   b. Ngwala lefoko letlapeng: Leina la hlogo ya sekolo sa rena ke Mna. / Moh...
   c. Šupa DMP: Tlhaka ya mathomo ya leina ke tlhakakgolo.
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re: Thala seswantšho gomme o ngwale lefoko le le tee.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: Re bomang.
3. **Hlalosa karabo ya gago ka go bolela pele ba ka ngwala.**
   a. Bolela o re: Leina laka ke...
4. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: Sefahlego sa gago.
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Tlhaka ya mathomo ya leina ke tlhakakgolo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 5&6

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 21.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 5 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 5 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 6.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Feleletša mošomo wa DBE

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: k

Pukutšhomo ya DBE

Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa:** *k*
   a. Laetša barutwana Dikarata tša Medumo gomme o kgopele barutwana ka go fapafapana go bala modumo woo.
2. **Tlaleletša Puku ya mešomo ya pukung ya DBE.**
   a. Laela barutwana go bula puku ya pukung ya DBE 1, letlakaleng la 111.
   b. Hlalosetša barutwana mošomo.
   c. Laela barutwana go feleletša mošomo.
   d. Ge barutwana ba dutše ba šoma, sepelasepela ka moo phapošing gomme o ba fe thekgo ye e nyakegago.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 22.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Feleletša mošomo wa DBE

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

Pukutšhomo ya DBE

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go šobagantšha pampiri gomme ra boa ra e phutholla
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Tlaleletšang mošomo wa mongwalo ka pukung ya DBE.**
   a. Laela barutwana go bula puku ya pukung ya DBE 1, letlakaleng la 112, 113.
   b. Hlalosetša barutwana mošomo.
   c. Laela barutwana go feleletša mošomo.
   d. Ge barutwana ba dutše ba šoma, sepelasepela ka moo phapošing gomme o ba fe thekgo ye e nyakegago.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 67

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Mogau o ithuta go bala*
   d. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Botšiša dipotšišo / makala
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: Go a kgahliša go makatšwa ke kanegelo le gona wa ipotšiša dipotšišo. Ke dipotšišo dife tšeo o nago le tšona mabapi le kanegelo ye?
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phaposi ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Pukutšhomo ya DBE, letlakaleng la 47

Foreime ya go ngwala:

Leina laka ke...

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: Re bomang.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
3. **Laela barutwana go bula letlakala le le nepagetšego ka pukung ya bona ya DBE.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Tlhaka ya mathomo ya leina ke tlhakakgolo.
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 7&8

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 22.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 7 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 7 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 8.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ahlaahla kanegelo ya go abelana go bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke e rata ge e...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo).
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Laola medumo ka mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Laetša ka moo o ka laolago medumo ka lentšu le le latelago:** *beka*
   a. Ngwala lentšu letlapeng.
   b. Bontšha barutwana seo se diregago ge o ka tloša modumo /e/. O šala o na le: b_ka
   c. Bontšha barutwana seo se diregago ge o ka oketša modumo /a/. O dira lentšu le leswa: baka.
2. Bitša barutwana ba go fapana gore ba laole mantšu a: kobo, kota.2
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labohlano.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 23.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 67

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Mogau o ithuta go bala*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: Lehono re ya go badišiša karolo ye re e ratago ya kanegelo.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Tswalela mahlo gomme o itire o kare o a nagana.
   b. Bolela o re: E re ke nagane – ke swanetše go go botša karolo yeo ke e ratago kudu ya kanegelo ka mantšu a ka.
   c. Bula mahlo gomme o botše barutwana karolo ya kanegelo yeo wena o e ratago.
   d. Leka gore o se kgethe karolo ya kanegelo ye e lego molaleng moo mohlaleng wa gago.
   e. Badišiša karolo ye ya kanegelo ka tatelano ya maleba.
   f. Tsenya le dintlha tše bohlokwa bjalo ka maina a baanegwa.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Botša barutwana go tswalela mahlo a bona gomme ba nagane ka karolo ya kanegelo yeo ba e ratago kudu.
   b. Bolela o re: Nagana ka kgopolo ya gago, o se kopiše mošomo wa ka.
   c. Se se latelago, botša barutwana go bula mahlo gomme ba šiedišane ka go botša bagwera ka karolo ya kanegelo yeo ba e ratago.
   d. Bjalo ka ge barutwana ba bolela ka kanegelo, sepelasepela le go fa thekgo ka moo go nyakegago.
   e. Mafelelong a thuto ye, bitša barutwana ba 1–2 go anega karolo ya kanegelo yeo ba e ratago kudu go barutwana.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   a. Efa barutwana metsotswana go laetša mešomo ya bona go bagwera ba bona.
   b. Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phapoši.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Pukutšhomo ya DBE, letlakaleng la 47

Foreime ya go ngwala:

Leina laka ke...

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: Ngwala dintlha go sethalwa sa gago.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Tlhaka ya mathomo ya leina ke tlhakakgolo.
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 9&10

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 23.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 9 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 9 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 10.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Tsebiša Tabakgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Diswantšho le dilo tša nnete tša go bontšha tabakgolo

Puku ya Motheo

1. **Bontšha tabakgolo ye e beakantšwego:** *Re anega dikanegelo*
2. **Botšiša dipotšišo tša boleta go tsošološa tsebo ya barutwana ya bo ka morago.**
   - *Ke mang yo a go anegelago dikanegelo?*
   - *Na o na le kanegelo yeo o e ratago kudu? Ge e ba go le bjalo, ke efe?*
   - *Ke eng seo se dirago gore moanegi wa dikanegelo a be le bokgoni?*
3. **Thala mmepe wa monagano o šomiša dipotšišo le dikarabo tša barutwana.**
4. **Ngwala dikarabo tša gago moo mmepeng wa monagano go oketša tsebo ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 24.**
6. **Botša barutwana gore ba tsepelele polelotlaleletšo ya morero.**
   a. Balela polelotlaleletšo godimo.
   b. Laela barutwana go bala le wena goba go boeletša ka morago ga gago: Rutang bana ditaola le se ye natšo badimong.
7. **Ahlaahla polelotlaleletšo le barutwana.**
   a. Botšiša: Naa o ka mpotša gore se se ra go reng? / Naa o ka kgona go bona karabo??
   b. Hlohleletša barutwana go abelana dikgopolo tša bona.
   c. Hlalosa tlhaloso goba o fe karabo ka tsela ye e latelago:
   Seema se se ra gore go bohlokwa kudu go batho ba bagolo go fetišetša thuto go bana ba bona ba sa phela gore e se tle ya hwelela. Go bohlokwa kudu gore batho ba bagolo ba abelane dikanegelo le bana ba bona pele ba ka hlokofala.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: i

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: i

Puku ya Motheo

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *i*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a šomišago modumo:** *i*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *i*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. iri (sešupanako go laetša iri), ithuta (ipuku go
   c. laetša go ithuta).
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Mošupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 26.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go šišinya diatla.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *i*
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *i*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *i*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *i*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, Letlakala la matseno 79

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Peterute e kgolo*
   b. Bolela o re: *Kanegelo ye, re bala ka molemi Baloyi a buna merogo ya gagwe. O kopana le peterute ye kgolo yeo a ka se kgonego go e ntšha ka fase ka boyena. Re bala ka fao mafelelong a kgonago go buna peterute ye kgolo.*
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?
3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: Go hlama ponokakanyo
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 1&2

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 26.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 1 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 1 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 2.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 24.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *senatla: Ke e kgolo kudu go feta ka mo re tlwaetšego.*
      - *peterute: Morogo wa nkgokolo, wo mohwibidu wo o golago ka fase ga mobu.*
      - *ganelela: Go palelwa ke go sepela ka go lokologa, go swana le ge sebapadišwa se tswaleletšwe mo lefelong le nyenyane.*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Ruta o itlwaetše go tswaka

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: i

Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa:** *i*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha mabokgoni a go tswaka.**
   a. Ngwala medumo ye e latelago letlapeng: *a, b, e, l, k, i*
   b. Šupa lentšu le lengwe lengwe gomme o bolele modumo.
   c. Tswaka tše dingwe tša ditlhaka tšeo mmogo go bopa lentšu.
      - Mohlala: k-i-b-a = kiba
   d. Šupa tlhaka ya mathomo gomme o bolele modumo o be o le ngwale.
   e. Boeletša tshepedišo ye ka medumo ka moka ya lentšu leo.
   f. Sepetša menwana ya gago ka tlase ga lentšu leo, o le gare o tswaka medumo mmogo. Mafelelong o bale lentšu.
   g. Bitša barutwana ba se bakae go ya letlapeng go itirela a bona mantšu.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 27.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ka gare ga diatla re balela ka bo 5, ka morago re khutše.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *I*
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *I*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *I*
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *I*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 81

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelane, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Peterute e kgolo*
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: Naa e kaba go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 3&4

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 27.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 3 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 3 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 4.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ruta tlotlontšu o ahlaahle seswantšho sa morero

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *theeletša: Ela hloko ka go šomiša ditsebe ge motho a bolela.*
      - *go anega kanegelo: Go anega dikanegelo ka go hlaboša gore batho ba bangwe ba kwe.*
      - *boikgopolelo: Dikanegelo tša boikgopolelo tšeo e sego tša nnete.*
   b. Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 28.
   b. Botša barutwana ditaba tše di latelago mabapi le seswantšho:
      - *Batho ke kgale ba anega dikanegelo - ba anegile dikanegelo le pele dipuku di eba gona.*
      - *Mabaka a go anega dikanegelo a akaretša go dira gore ba bangwe ba sege, go ruta dithuto, go hlaloša dilo, le go kopanya batho.*
      - *Go anega dikanegelo ke go anega kanegelo go tšwa kgopolong, o šomiša lentšu la gago fela. E fapana le go bala ka gobane ga go selo seo se ngwadilwego fase.*
3. **Ahlaahlang seswantšho seo.**
   a. Šomiša dipotšišo tše di latelago go ahlaahla seswantšho ka tsela ye e latelago:
      - Botšiša potšišo ya pele.
      - Laela barutwana go ahlaahla dipotšišo le bagwera ba bona.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
      - Aga tsebo ya barutwana ya morago ka go phošolla go se kwešišege le gona go abelana ditaba tša malebana le thutokgolo.
      - Boeletša tshepedišo ye ka dipotšišo ka moka.
4. **Dipotšišo:**
   a. Ke ka lebaka la eng re anega dikanegelo?
   b. Ke mehuta efe ya dikanegelo yeo o e ratago kudu?
   c. Go anega kanegelo go fapana bjang le go bala puku?

Ditumatlhaka: Ruta o itlwaetše go ripaganya

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: i

Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa:** *i*
   a. Laetša barutwana Dikarata tša Medumo gomme o kgopele barutwana ka go fapafapana go bala modumo woo.
2. **Laetša mabokgoni a go kgaoganya.**
   a. Ngwala mantšu a a latelago letlapeng: iri (sešupanako go laetša iri), ithuta (ipuku go laetša go ithuta).1
   b. Kgaogantšha lentšu la pele.
   c. Šupa tlhaka ya mathomo gomme o bolele modumo wa lona.
   d. Boeletša tshepedišo ye ka medumo ka moka ya lentšu leo.
   e. Go tloga moo, o sepetšesepetše monwana wa gago ka fase ga lentšu leo gomme o tswake medumo ya gago.
   f. Barutwana ba ye letlapeng go kgaoganya mantšu a mangwe.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 29.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Itlwaetše mongwalo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ya rena ka ntle le ka gare.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša mokgwa wa go ngwala:** *i*
   a. Laetša barutwana mokgwa woo ba ngwalago tlhaka yeo letlapeng.
   b. Ge o ngwala, hlalosa ntlha ya mathomo, tlhahlo le ntlha ya go feleletša nomoro.
   c. Ka morago ga moo, ngwala mothalo o monnyane wa ditlhaka o laetša mokgwa wa go tlogela sekgoba sa monwana o tee magareng a ditlhaka.
   d. Boeletša tshepedišo ye o laetša gore go ngwalwa bjang: *I*
3. **Laela barutwana go ngwala ka dipukung tša bona.**
   a. Laela barutwana go ngwala: mothalo wa tlhaka ya mongwalo o monnyane i
   b. Laela barutwana go ngwala: mothalo wa tlhaka ya mongwalo o mogolo I
   c. Sepelasepela gomme o lekole morutwana yo mongwe le yo mongwe ka moo: sebopego sa ditlhaka le sekgoba sa go aroganya di lego ka gona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 81

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Peterute e kgolo*
   d. Bolela o re: *Kanegelo ye, re bala ka molemi Baloyi a buna merogo ya gagwe. O kopana le peterute ye kgolo yeo a ka se kgonego go e ntšha ka fase ka boyena. Re bala ka fao mafelelong a kgonago go buna peterute ye kgolo.*
2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Go hlama ponokakanyo
      - Kgopela barutwana: Tswalela mahlo a gago gomme o leke go bona selo se sengwe ka leihlo la kgopolo kanegelong yeo. Naa o bona eng?

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Kanegelo ya ka e ke e ratago kudu ke...

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša goš: Go šomiša tlhakakgolo mathomong a lefoko.
   b. Ngwala lefoko letlapeng: Mma wa ka o mpotša dikanegelo.
   c. Šupa DMP: Tlhaka ya mathomo ya lefoko ke tlhakakgolo.
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re: Thala seswantšho gomme o ngwale lefoko le le tee.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: Kanegelo ya rena ye re e ratago kudu.
3. **Hlalosa karabo ya gago ka go bolela pele ba ka ngwala.**
   a. Bolela o re: Kanegelo ya ka e ke e ratago kudu ke...
4. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: Kanegelo ya gago ye o e ratago kudu.
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Tlhaka ya mathomo ya lefoko ke tlhakakgolo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 5&6

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 29.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 5 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 5 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 6.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Feleletša mošomo wa DBE

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: i

Pukutšhomo ya DBE

Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa:** *i*
   a. Laetša barutwana Dikarata tša Medumo gomme o kgopele barutwana ka go fapafapana go bala modumo woo.
2. **Tlaleletša Puku ya mešomo ya pukung ya DBE.**
   a. Laela barutwana go bula puku ya pukung ya DBE 1, letlakaleng la 43.
   b. Hlalosetša barutwana mošomo.
   c. Laela barutwana go feleletša mošomo.
   d. Ge barutwana ba dutše ba šoma, sepelasepela ka moo phapošing gomme o ba fe thekgo ye e nyakegago.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 30.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Feleletša mošomo wa DBE

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

Pukutšhomo ya DBE

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go itiriša o kare re raloka piano.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Tlaleletšang mošomo wa mongwalo ka pukung ya DBE.**
   a. Laela barutwana go bula puku ya pukung ya DBE 1, letlakaleng la 44.
   b. Hlalosetša barutwana mošomo.
   c. Laela barutwana go feleletša mošomo.
   d. Ge barutwana ba dutše ba šoma, sepelasepela ka moo phapošing gomme o ba fe thekgo ye e nyakegago.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 81

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Peterute e kgolo*
   d. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Go hlama ponokakanyo
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: Tswalela mahlo a gago gomme o leke go bona selo se sengwe ka leihlo la kgopolo kanegelong yeo. Naa o bona eng?
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phaposi ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Kanegelo ya ka e ke e ratago kudu ke...

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: Kanegelo ya rena ye re e ratago kudu.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
   c. Fanang ka dikgopolo tše diswa mabapi le mošomo gomme o be o ngwale mantšu ao letlapeng, mohl. Dikolobjana tše tharo, kgogwana e khubedu, bj.bj.
3. **Laela barutwana go thoma go ngwala ka dipukung tša bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Tlhaka ya mathomo ya lefoko ke tlhakakgolo.
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 7&8

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 30.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 7 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 7 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 8.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela:

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo).
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Laola medumo ka mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Laetša ka moo o ka laolago medumo ka lentšu le le latelago:** *ila*
   a. Ngwala lentšu letlapeng.
   b. Bontšha barutwana seo se diregago ge o ka tloša modumo /a/. O šala o na le: il-
   c. Bontšha barutwana seo se diregago ge o ka oketša modumo /e/. O dira lentšu le leswa: ile.
2. Bitša barutwana ba go fapana gore ba laole mantšu a: iri (sešupanako go
3. laetša iri), ithuta (ipuku go laetša go ithuta).2
4. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labohlano.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 31.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 81

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Peterute e kgolo*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: Lehono re ya go diragatša kanegelo ka dihlopha.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Bolela o re: Ge re diragatša kanegelo re swanetše go leka go:
      - Gopola seo moanegwa wa rena a se dirago goba go se bolela
      - Bolela le go diragatša bjalo ka baanegwa ba rena
      - Šomiša mantšu a go swana le a baanegwa
   b. Ka boripana, bontšha barutwana ka moo o ka diragatšago bjalo ka o mongwe wa baanegwa.
   c. Leka go se kgethe moanegwathwadi bjalo ka mohlala.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Balela gore o nale baanegwa ba bakae ka moo kanegelong.
   b. Arola barutwana go ya ka dihlopha tša palo yeo. Mohlala, Ge go nale baanegwa ba bahlano (5) ka kanegelong, gona arola barutwana ka dihlophana tša tlhano (5).
   c. Morutwana o mongwe le o mongwe a fiwe karolo ya go ba moanegwa ka moo dihlopheng.
   d. Barutwana a ba tšwele ntle goba lefelong la kgakala.
   e. Botša barutwana go diragatša kanegelo. Ba swanetše go:
      - Gopola seo ba swanetšego go se dira le go se bolela bjalo ka baanegwa.
      - Bolele le go diragatša bjalo ka moanegwa go ya ka karolo yeo ba e filwego.
      - Šomiša mantšu ao a swanago le a moanegwa
   f. Bjalo ka ge barutwana ba diragatša kanegelo, sepelasepela o be o fe thekgo moo e nyakegago.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   a. Efa barutwana metsotswana go laetša mešomo ya bona go bagwera ba bona.
   b. Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phapoši.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Kanegelo ya ka e ke e ratago kudu ke...

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: Ngwala leswao le lengwe seswantšhong sa gago.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Tlhaka ya mathomo ya lefoko ke tlhakakgolo.
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 9&10

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 31.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 9 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 9 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 10.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bomolomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. **Dudiša barutwana go lebelela bao ba tsenago le bona ka phapošing ge ba tšweletša ditlhagišo tša bomolomo.**
2. **Gopotša barutwana ka mošomo wo o latelago: Go abelana ditaba tša gago**
   a. Re botše gore ditaba tša gago di mabapi le eng. Bolela o re:
      - Lehono ke tlile go le botša ka...
      - Ke moka, bolela ditaba tša gago.
      - Re botše ka seo se diregilego ka tatelano ya maleba.
      - Re botše ka dintlhakgolo tša ditaba tša gago.
      - Feleletša ka go re botša ka fao o ikwago ka ditaba tša gago.
3. **Gopotša barutwana ka mabokgoni a go fa polelo:**
   a. Ge o abelana ditaba tša gago, gopola go:
      - Re botše gore ditaba tša gago di mabapi le eng
      - Re botše gore di diregile neng
      - Re botše gore naa di diragetše mang
      - Bolela mafoko a gago go ya ka tatelano ya maleba
      - Bolela dilo gatee fela – se ipoeletše
      - Bolelela godimo ka lentšu la go tlhaka
4. **Bitša barutwana ba o ba kgethilego go tla go fa polelo ka go šielana.**
   a. Aga tshepo ya barutwana ka go ba leboga nako le nako ge ba seno fa polelo le gona go ba fa dipoelo tša maleba.
   b. Mafelelong a thuto, efa sehlopha ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša ditlhagišo tša bona. Mohlala: Ke ile ka katana le go kwa ba bangwe ba lena. Ke kgopela le bolele ka mantšu a kwagalago – re nyaka go kwa seo le lekago go se bolela.

Ditumatlhaka: Boeletša medumo ka moka yeo e rutilwego ka kotara ya 1

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kotara ya 1 Thuto-medumo Dikarata tša Medumo

Puku ya Motheo

1. **Dudiša barutwana khapeteng goba lebatong ka pele ga gago.**
   a. Botša barutwana gore ba theeletše leina la bona.
   b. Ge o bitša leina la morutwana, ba swanetše go bala modumo mo karateng ya medumo yeo o e emišetšago godimo.
   c. Bitša leina la morutwana yo mongwe. Morutwana yo o swanetše go bolela lentšu leo le thomago ka modumo woo goba le šomišago modumo woo.
   d. Dira se ka lebelo. Dira gore e kwagale bjalo ka papadi ya go thabiša eupša ela hloko barutwana bao ba thatafalelwago.
   e. Ge morutwana a dira phošo, 'theeletša ka kelohloko' gomme o bolele modumo gape.
2. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Mošupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 32.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Boeletša ditlhlaka ka moka tšeo di rutilwego ka kotara ya 1

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go šišinya diatla.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša mokgwa wa go bopa ditlhaka ka moka tše nnyane tšeo di rutilwego ka Kotara ya 1.**
   a. Ngwala tlhaka ye nngwe le ye nngwe ya ditlhaka tše nnyane letlapeng.
   b. Ge o ngwala, hlalosa ntlha ya mathomo, tlhahlo le ntlha ya go feleletša tlhaka.
   c. Botša barutwana go thala mothaladi wa tlhaka ye nngwe le ye nngwe ka dipukung tša bona tša go ngwalela, ba tlogele sekgoba sa monwana magareng ga tlhaka ye nngwe le ye nngwe.
   d. Botša barutwana go netefatša gore ba kgona go bopa tlhaka ye nngwe le ye nngwe ka go nepagala.
3. **Lekola sebopego sa ditlhaka tše nnyane tša barutwana.**
   a. Ge barutwana ba ngwala, sepelasepela o lekole sebopego sa bona sa ditlhaka.
   b. Efa thekgo ge go nyakega.
   c. Ela hloko barutwana bao ba sa kgonego go bopa ditlhaka ka nepagalo.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, Letlakala la matseno 93

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Ke ka lebaka la eng Llama e dula kua godimo*
   b. Bolela o re: *Llamas ke diphoofolo tša go tšwa Amerika Borwa. Batho ba rua di llamas ka lebaka la maswi le wulu ya tšona. Kanegelo ye ke kanegelo ya setšo ka di-llama tšeo di bego di dula Dithabeng tša Andes kgalekgale, le ka fao di thušitšego batho bao ba bego ba dula kgauswi le tšona.*
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?
3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: Go hlahloba kwešišo
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 1&2

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 32.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 1 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 1 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 2.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 24.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *llama: Phoofolo ya go tšwa Amerika Borwa yeo batho ba e šomišago go rwala dilo le go hwetša letlalo boya bja yona bjo boleta.*
      - *Amerika Borwa: Kontinente ye kgolo ye e lego ka morago ga lewatle go tloga Afrika, e na le dinaga tše dintši, dithokgwa tša pula e ntši, le dithaba.*
      - *godimo: Kgole kudu go tloga fase go ya godimo.*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Hlopha mantšu ka malapa a modumo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Ngwala medumo ya mathomo goba ya mafelelo ya mantšu ka dikholomong godimo ga letlapa ka tsela ye e latelago:**

-ba	-ka	le-	la-

   a. Balela barutwana le lengwe le le lengwe la legoro la modumo'.
   b. Kgopela barutwana ka botee go nagana ka lelapa la lentšu.
   c. Ge morutwana a bolela lentšu, mo kgopele go bolela gore lentšu le ke la lelapa lefe gomme a ngwale lentšu leo ka kholomong ka tsela ye e latelago:

-ba	-ka	le-	la-
baba beba kiba	beka baka leka	lela lekile	lakela lala

   d. Ge morutwana a dira phošo, mo phošolle.

2. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 33.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Boeletša ditlhlaka ka moka tšeo di rutilwego ka kotara ya 1

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ya rena ka ntle le ka gare.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša mokgwa wa go bopa ditlhaka ka moka tše kgolo tšeo di rutilwego ka kotara ya 1.**
   a. Ngwala tlhaka ye nngwe le ye nngwe ya dtlhaka tše kgolo letlapeng.
   b. Ge o ngwala, hlalosa ntlha ya mathomo, tlhahlo le ntlha ya go feleletša tlhaka.
   c. Botša barutwana go thala mothaladi wa tlhaka ye nngwe le ye nngwe ka dipukung tša bona tša go ngwalela, ba tlogele sekgoba sa monwana magareng ga tlhaka ye nngwe le ye nngwe.
   d. Botša barutwana go netefatša gore ba kgona go bopa tlhaka ye nngwe le ye nngwe ka go nepagala.
3. **Lekola sebopego sa ditlhaka tše kgolo tša barutwana.**
   a. Ge barutwana ba ngwala, sepelasepela o lekole sebopego sa bona sa ditlhaka.
   b. Efa thekgo ge go nyakega.
   c. Ela hloko barutwana bao ba sa kgonego go bopa ditlhaka ka nepagalo.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 95

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelane, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Ke ka lebaka la eng Llama e dula kua godimo*
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: Naa e kaba go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 3&4

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 33.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 3 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 3 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 4.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Dikanegelo tša Boitlhamelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Lokiša barutwana go anega dikanegelo tša boitlhamelo.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Botša barutwana go bula Dipuku tša motheo tša go Bala letlakala 34.
2. **Laela barutwana go lebelela seswantšho.**
   a. Botšiša: Naa o bona eng mo seswantšhong?
3. **Botša barutwana gore yo mongwe le yo mongwe o swanetše go hlama kanegelokopana ka ga seswantšho.**
4. **Botša barutwana ka fao ba ka beakanyago kanegelo ya bona. Bolela o re:**
   a. Efa moanegwa o mongwe le o mongwe kanegelong ya gago leina.
   b. Bolela gore kanegelo e direga kae.
   c. Kanegelo ya gago e swanetše go ba le mathomo, bogare le mafelelo.
   d. Seswantšho se se bontšha fela karolo ya kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša mathomo a kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša bogare bja kanegelo ya gago.
      - Seswantšhose ka laetša mafelelo a kanegelo ya gago.
   e. O ka thoma kanegelo ya gago ka gore:
      a. E be ele letšatši ka morago ga...
      b. Mma o botšišitše ____ ka letšatši la gagwe sekolong gomme...
5. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go nagana ka kanegelo ya bona ka setu.
   b. Go tloga moo, laela barutwana go šiedišana ka go anegela sehlopha sa bona kanegelo. O ka rata go šomiša 'lehlaka la go bolela/leswika' ge ba dira seo.
   c. Ge barutwana ba bolela, sepelasepela gomme o theeletše.
6. **Ruma thuto ka tsela ye e latelago:**
   a. Bitša morutwana o tee go abelananegelo ya gagwe le phapoši goba o botšiše barutwana ba 1–2 dipotšišo ka ga dikanegelo tša sehlopha sa bona.
      - Botšiša: Naa kanegelo ya X e be e le mabapi le eng?
      - Botšiša: Naa ke eng seo o se ratilego mabapi le kanegelo ya X?
   b. Efa phapoši ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša dikanegelo tša bona.
      Mohlala: Gantši mathomong a kanegelo re bolela gore kanegelo e direga kae, le gore baanegwa ke bomang. Nakong ye e tlago, leka go akaretša tshedimošo ye dikanegelong tša lena.

Ditumatlhaka: Laola medumo ka mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Laetša ka moo o ka laolago medumo ka lentšu le le latelago:** *beba*
   a. Ngwala lentšu letlapeng.
   b. Bontšha barutwana seo se diregago ge o ka tloša modumo /b/. O šala o na le: be_a
   c. Bontšha barutwana seo se diregago ge o ka oketša modumo /k/. O dira lentšu le leswa: beka.
2. **Bitša barutwana ba go fapana gore ba laole mantšu a:** *leka, baba, bea.*
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 35.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Boeletša dipaterone

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ya rena ka ntle le ka gare.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Thala dipaterone tše di latelago godimo ga letlapa:**

   a. Laela barutwana go kopolla dipaterone ka dipukung tša bona tša go ngwala.
   b. Ba swanetše go tšwela pele ka paterone go fihla mafelelong a letlakala.
3. **Lekola bokgoni bja barutwana bja go kopolla dipaterone.**
   a. Ge barutwana ba ngwala, sepelasepela gomme o ele hloko barutwana bao ba thatafalelwago ke:
      - Go kopolla dipaterone ka nepagalo.
      - Go boloka dielemente tša paterone go ba bogolo bjo bo swanago.
      - Go fetša dipaterone ka nako ye e abetšwego.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 95

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Ke ka lebaka la eng Llama e dula kua godimo*
   d. Bolela o re: *Llamas ke diphoofolo tša go tšwa Amerika Borwa. Batho ba rua di llamas ka lebaka la maswi le wulu ya tšona. Kanegelo ye ke kanegelo ya setšo ka di-llama tšeo di bego di dula Dithabeng tša Andes kgalekgale, le ka fao di thušitšego batho bao ba bego ba dula kgauswi le tšona.*
   e. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Go hlahloba kwešišo
      - Kgopela barutwana: Naa o kile wa ikwa o lahlegile ge re bala kanegelo ka gobane o lahlegetše e bile o sa latele seo se be go se direga? Se se go dirile gore o ikwe bjang?

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Pukutšhomo ya DBE, letlakaleng la 53

Foreime ya go ngwala:

Nka anega kanegelo ka...

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša goš: Go šomiša khutlo mafelelong a lefoko.
   b. Ngwala lefoko letlapeng: Ke anaega dikanegelo.
   c. Šupa DMP: Lefoko le felela ka khutlo.
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re: Thala seswantšho gomme o ngwale lefoko le le tee.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: Selo se sengwe se se nago le modumo wa /m/. Hlalosa karabo ya gago ka go bolela pele ba ka ngwala.
   c. Bolela o re: Nka anega kanegelo ka...
3. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: Selo se sengwe se se nago le modumo wa /m/.
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Lefoko le felela ka khutlo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 5&6

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 35.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 5 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 5 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 6.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Laola medumo ka mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

Puku ya Motheo

1. **Botša barutwana gore lehono ba tla šoma le mogwera go laola mantšu.**
   a. Ngwala mantšu a a latelago letlapeng: leka, baba, bea.
   b. Botša barutwana gore ba kopiše mantšu ka dipukung tša bona tša go ngwalela, lentšu le tee mothalading o mongwe le o mongwe.
2. **Gopotša barutwana ka mokgwa wa go laola medumo ka mantšu ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala lentšu la mathomo.
   b. Tloša modumo o tee.
   c. Ngwala modumo o mongwe.
   d. Ngwala lentšu le leswa kgauswi le lentšu la kgale.
   e. Bala lentšu le leswa.
3. **Lekola bokgoni bja barutwana bja go laola medumo ka mantšu.**
   a. Sepelasepela o lekodišiše ge barutwana ba laola medumo ka mantšu.
   b. Efa thekgo moo go nyakegago.
   c. Ela hloko barutwana bao ba thatafalelwago ke mošomo wo.
4. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 36.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Boeletša sebopego sa dinomoro

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ka gare ga diatla re balela ka bo 5, ka morago re khutše.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša mokgwa wa go bopa dinomoro ka moka go tloga go 0–9.**
   a. Ngwala nomoro ye nngwe le ye nngwe letlapeng.
   b. Ge o ngwala, hlalosa ntlha ya mathomo, tlhahlo le ntlha ya go feleletša nomoro.
   c. Botša barutwana go thala mothaladi wa nomoro ye nngwe le ye nngwe ka dipukung tša bona tša go ngwalela, ba tlogele sekgoba sa monwana magareng ga nomoro ye nngwe le ye nngwe.
   d. Botša barutwana go netefatša gore ba kgona go bopa nomoro ye nngwe le ye nngwe ka go nepagala.
3. **Lekola sebopego sa dinomoro tša barutwana.**
   a. Ge barutwana ba ngwala, sepelasepela o lekole sebopego sa bona sa dinomoro.
   b. Efa thekgo ge go nyakega.
   c. Ela hloko barutwana bao ba sa kgonego go bopa dinomoro ka nepagalo.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 95

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Ke ka lebaka la eng Llama e dula kua godimo*
   d. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Go hlahloba kwešišo
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: Naa o kile wa ikwa o lahlegile ge re bala kanegelo ka gobane o lahlegetše e bile o sa latele seo se be go se direga? Se se go dirile gore o ikwe bjang?
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phaposi ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Pukutšhomo ya DBE, letlakaleng la 53

Foreime ya go ngwala:

Nka anega kanegelo ka...

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: Selo se sengwe se se nago le modumo wa /m/.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
   c. Fanang ka dikgopolo tše diswa mabapi le mošomo gomme o be o ngwale mantšu ao letlapeng, mohl. ditšhwene, dithaba, sehlare
3. **Laela barutwana go bula letlakala le le nepagetšego ka pukung ya bona ya DBE.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Lefoko le felela ka khutlo.
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 7&8

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 36.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 7 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 7 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 8.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ahlaahla kanegelo ya go abelana go bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo).
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Taelo ya go ngwala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ka dipuku tša bona tša go ngwalela le diphentshele.**
   a. Botša barutwana gore ba ngwale dinomoro 1–5 ka thoko ga letlakala.
   b. Bolela mantšu a mahlano a a latelago gore barutwana ba a ngwale kgauswi le dinomoro 1–5: leka, baba, bea.2
2. **Botša barutwana gore ba šomiše phentshele ya mmala go phošolla mošomo wa bona.**
   a. Ngwala mantšu a mahlano godimo ga letlapa.
   b. Ge o ngwala bolela lentšu le lengwe le lengwe ka modumo.
   c. Botša barutwana go dira sediko go diphošo tša bona ka phentshele ya mmala.
   d. Botša barutwana gore ba ngwale gape diphošo tša bona ka nepagalo.
3. **Ela hloko mathata le kgatelopele ya barutwana.**
4. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labohlano.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 35.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 95

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Ke ka lebaka la eng Llama e dula kua godimo*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: Lehono re ya go thala le go dira ditšhupetšo karolong yeo re e ratago kudu ya kanegelo.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Tswalela mahlo gomme o itire o kare o a nagana.
   b. Bula maahlo a gago gomme o re: Karolo ya ka ye ke e ratago ya kanegelo ke ge...
   c. Leka gore o se kgethe karolo ya kanegelo ye e lego molaleng moo mohlaleng wa gago.
   d. Thala seswantšho letlapeng ka bonakwana. Ge o dutše o se thala, hlalosa gore ke eng seo o se thalago.
   e. Ngwala dišupo tše 1-2.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Botša barutwana go tswalela mahlo a bona gomme ba nagane ka karolo ya kanegelo yeo ba e ratago kudu.
   b. Bolela o re: Nagana ka kgopolo ya gago, o se kopiše mošomo wa ka.
   c. Sa go latela, botša barutwana go bula mahlo a bona gomme ba ahlaahle dikarabo le bagwera ba bona.
   d. Ka morago ga moo, laela barutwana go thala karolo yeo ya kanegelo ka dipukung tša bona.
   e. Thuša barutwana go ngwala dišupo tše 1-2. moo dithalweng tša bona.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   a. Efa barutwana metsotswana go laetša mešomo ya bona go bagwera ba bona.
   b. Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phaposi.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Pukutšhomo ya DBE, letlakaleng la 53

Foreime ya go ngwala:

Nka anega kanegelo ka...

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: Ngwala leswao le lengwe seswantšhong sa gago.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Lefoko le felela ka khutlo.
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 9&10

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 37.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 9 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 9 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 10.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bapala dipapadi tša tlotlontšu: Go diragatša goba go thala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhoko le letlapa la go ngwalela

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore kotareng ye go tlo boeletšwa mantšu a tlotlontšu ao ba ithutilego ona.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re tlo bapala ka 'go diragatša goba go thala'.
   b. Ke tlo kgetha morutwana 'yo a tlago bapala'.
   c. Morutwana o tla ka pele ga phapoši gomme ke mo sebela lentšu ka tsebeng.
   d. Morutwana o swanetše go diragatša lentšu GOBA go thala seswantšho sa lentšu leo letlapeng.
   e. Ka moka ka phapošing ka moka ba swanetše go emiša matsogo a bona go phopholetša lentšu.
   f. Motho 'yo a tlago bapala' o bitša barutwana gore ba arabe potšišo.
   g. Motho yo a kgonnego karabo ke yena a tlago go bapala. O tla ka pele gomme ke tla mo sebela lentšu ka tsebeng.
4. **Bitša morutwana wa mathomo gore a tle a bapale gomme re thome papadi.**

Ditumatlhaka: Ngwala dingwalwa tšeo di ka hlathollwago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. Ngwala foneme tše 5 tšeo barutwana ba ithutilego tšona goba di boeleditšwego letlapeng.
2. Hlalosetša barutwana gore ba tlo bapala papadi ya ditumatlhaka go ithabiša.
3. Hlalosa gore ba tlo ngwala mantšu, mafoko goba le kanegelo gomme ba diriša medumo yeo FELA.
4. Bopa lefoko le tee le le lekopana bjalo ka mohlala gomme o le ngwale letlapeng (Goba ngwala mantšu ge lefoko le sa kgonege.)
5. Kgopela barutwana go lekola ge eba mantšu goba lefoko la gago le nepagetše:
   a. Naa le thoma ka tlhaka ye kgolo?
   b. Naa le felela ka khutlo, leswaopotšišo goba leswaomakalo?
   c. Naa o šomišitše fela difoneme tše 5 tše di lego letlapeng?
6. Se se latelago efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go ngwala mantšu goba lefoko/mafoko.
7. Botša barutwana gore ba fapanye dipuku le go lekola mošomo.
8. Bitša barutwana bao ba nago le mantšu a mantši a a nepagetšego gore ba bale mošomo wa bona ka go hlaboša lentšu.
9. Ge ba bala ngwala manštu goba mafoko letlapeng.
10. Lekola gabedi go bona gore ba šomišitše difoneme tše 5 fela.
11. Reta barutwana ka moka ka maiteko a bona.

Mongwalo: Mohlala kamoo o ka phatlalatšago mongwalo wa gago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Mohlala wa morutiši: mošomo wa go ngwala

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Pele ga ge mphato o thoma, lokiša letlapa la gago malebana le thuto ye.**
   a. Kgetha o tee wa mešomo ya go ngwala go tšwa kotareng yeo. Thala o be o ngwale mohlala wa mošomo letlapeng.
   b. Akaretša le phošo ye e lego ka go DPM kotareng yeo, bjalo ka: Tlhaka ya go thoma lefokong ga se tlhakakgolo.
2. **Tsebiša barutwana ka go phatlalatša.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo phatlalatša mošongwana wa rena wa go ngwala go tšwa kotareng.
   b. Bolela o re: Ge re phatlalatša mongwalo wa rena re o lokišetša go tla go abelana wona le batho ba bangwe. Re kgetha mošomo wa rena wa go phala e mengwe, re netefatša gore o hlwekile ebile o bonala gabotse, go tloga moo re o abelana le ba bangwe go o bala le go ipshina ka wona.
   c. Laetša sengwalwakakanywa sa gago letlapeng. Hlalosa gore wo ke mošomo wo le o kgethilego gore o phatlalatšwe.
3. **Bontšha mohlala wa go phatlalatša letlapeng.**
   a. Thala gape gomme o ngwale mongwalo wa gago letlapeng. Dira se ka bothakga o be o akaretše le ditabanatabana tše dingwe.
   b. Bala mongwalo ka go hlaboša lentšu go tšwa sengwalwakakanyweng.
   c. Laetša diphošo tšeo o di dirilego ka go DPM. Bolela o re: Ke dirile phošo. Tlhaka ya go thoma lefokong ga se tlhakakgolo. Ke tla lokiša se ge ke se phatlalatša.
   d. Ngwala lefoko gape ka bothakga.
   e. Laetša DPM yeo e phošolotšwego: Tlhaka ya go thoma lentšu ke tlhakakgolo.

Go Bala ka go Abelana: Mohlala kamoo o ka phatlalatšago mongwalo wa gago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Mohlala wa morutiši: mošomo wa go ngwala

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

Go tšwelapele go tšwa thutong ya go feta.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bapala dipapadi tša tlotlontšu: Go diragatša goba go thala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhoko le letlapa la go ngwalela

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore kotareng ye go tlo boeletšwa mantšu a tlotlontšu ao ba ithutilego ona.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re tlo bapala 'ka go diragatša goba go thala'.
   b. Ke tlo kgetha morutwana 'yo a tlago bapala'.
   c. Morutwana o tla ka pele ga phapoši gomme ke mo sebela lentšu ka tsebeng.
   d. Morutwana o swanetše go diragatša lentšu GOBA go thala seswantšho sa lentšu leo letlapeng.
   e. Ka moka ka phapošing ka moka ba swanetše go emiša matsogo a bona go phopholetša lentšu.
   f. Motho 'yo a tlago bapala' o bitša barutwana gore ba arabe potšišo.
   g. Motho yo a kgonnego karabo ke yena a tlago go bapala. O tla ka pele gomme ke tla mo sebela lentšu ka tsebeng.
4. **Bitša morutwana wa mathomo gore a tle a bapale gomme re thome papadi.**

Ditumatlhaka: Ngwala dingwalwa tšeo di ka hlathollwago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. Ngwala foneme tše 6 tšeo barutwana ba ithutilego tšona goba di boeleditšwego letlapeng.
2. Hlalosetša barutwana gore ba tlo bapala papadi ya ditumatlhaka go ithabiša.
3. Hlalosa gore ba tlo ngwala mantšu, mafoko goba le kanegelo gomme ba diriša medumo yeo FELA.
4. Bopa lefoko le tee le le lekopana bjalo ka mohlala gomme o le ngwale letlapeng (Goba ngwala mantšu ge lefoko le sa kgonege.)
5. Kgopela barutwana go lekola ge eba mantšu goba lefoko la gago le nepagetše:
   a. Naa le thoma ka tlhaka ye kgolo?
   b. Naa le felela ka khutlo, leswaopotšišo goba leswaomakalo?
   c. Naa o šomišitše fela difoneme tše 6 tše di lego letlapeng?
6. Se se latelago efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go ngwala mantšu goba lefoko/mafoko.
7. Botša barutwana gore ba fapanye dipuku le go lekola mošomo.
8. Bitša barutwana bao ba nago le mantšu a mantši a a nepagetšego gore ba bale mošomo wa bona ka go hlaboša lentšu.
9. Ge ba bala ngwala manštu goba mafoko letlapeng.
10. Lekola gabedi go bona gore ba šomišitše difoneme tše 6 fela.
11. Reta barutwana ka moka ka maiteko a bona.

Mongwalo: Barutwana ba naganišiša le go kgetha

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Dipampiri tša A4 tše di lokologilego

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Pele mphato o ka thoma, lokiša sengwalwakakanywa sa phatlalatšo pampiring.**
   a. Kopolla sethalwa sa gago se se phatlaladitšwego le sengwalwa sa gago godimo ga lephephe leo le ngwathilwego go bontšha barutwana.
   b. Netefatša go lota sengwalwakakanywa sa phatlalatšo go tlo šoma ka nako ya go aba thuto.
2. **Laela barutwana go lebelela morago go mongwalo wa bona wa kotara.**
   a. Efa barutwana nako go bala mongwalo wa bona wa kotara.
   b. Botšiša: Naa ke mošomo wa mongwalo ofe wo o o ratilego kudu go tšwa kotareng ye?
   c. Bitša barutwana ba se bakae go abelana mošomo wa mongwalo wo ba o ratilego kotareng yeo.
3. **Laela barutwana go kgetha mošongwana wa mongwalo go o phatlalatša.**
   a. Botšiša: Naa ke mošongwana ofe wa mongwalo woo o tlago go o phatlalatša le go o abelana kotareng ye?
   b. Efa barutwana nako ya gore ba kgethe gore ke ofe mošomo wa mongwalo wo o tlago phatlalatšwa.
   c. Laela barutwana go botša molekane wa gagwe gore ke mošomo ofe wa mongwalo woo ba tlago phatlalatša.
4. **Laela barutwana go phatlalatša pampiring gore mošomo wa bona o bontšhwe.**
   a. Bolela o re: Ge re dira phatlalatšo ga re ngwale ka gare ga dipuku tša rena bjalo ka mehleng. Re ngwala godimo ga pampitšhana gore mošomo wa rena o abelanwe ga bonolo.
   b. Laetša barutwana mohlala wa gago wa mošomo wo o phatlaladitšwego pampiring ye e sa tlemago ke selo.
   c. Neela barutwana dipampiri tsa go dira phatlalatšo.
5. **Laela barutwana go thoma phatlalatšo.**
   a. Bolela o re: Bjale thoma go phatlalatša mošomo wa gago. Gopola gore o swanetše go netefatša gore o hlwekile le go bonagala gabotse, gore o lokele go ka abelanwa le ba bangwe.

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba naganišiša le go kgetha

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Dipampiri tša A4 tše di lokologilego

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

Go tšwelapele go tšwa thutong ya go feta.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bapala dipapadi tša tlotlontšu: Go diragatša goba go thala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhoko le letlapa la go ngwalela

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore kotareng ye go tlo boeletšwa mantšu a tlotlontšu ao ba ithutilego ona.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re tlo bapala 'ka go diragatša goba go thala'.
   b. Ke tlo kgetha morutwana 'yo a tlago bapala'.
   c. Morutwana o tla ka pele ga phapoši gomme ke mo sebela lentšu ka tsebeng.
   d. Morutwana o swanetše go diragatša lentšu GOBA go thala seswantšho sa lentšu leo letlapeng.
   e. Ka moka ka phapošing ka moka ba swanetše go emiša matsogo a bona go phopholetša lentšu.
   f. Motho 'yo a tlago bapala' o bitša barutwana gore ba arabe potšišo.
   g. Motho yo a kgonnego karabo ke yena a tlago go bapala. O tla ka pele gomme ke tla mo sebela lentšu ka tsebeng.
4. **Bitša morutwana wa mathomo gore a tle a bapale gomme re thome papadi.**

Ditumatlhaka: Ngwala dingwalwa tšeo di ka hlathollwago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. Ngwala foneme tše 6 tšeo barutwana ba ithutilego tšona goba di boeleditšwego letlapeng.
2. Hlalosetša barutwana gore ba tlo bapala papadi ya ditumatlhaka go ithabiša.
3. Hlalosa gore ba tlo ngwala mantšu, mafoko goba le kanegelo gomme ba diriša medumo yeo FELA.
4. Bopa lefoko le tee le le lekopana bjalo ka mohlala gomme o le ngwale letlapeng (Goba ngwala mantšu ge lefoko le sa kgonege.)
5. Kgopela barutwana go lekola ge eba mantšu goba lefoko la gago le nepagetše:
   a. Naa le thoma ka tlhaka ye kgolo?
   b. Naa le felela ka khutlo, leswaopotšišo goba leswaomakalo?
   c. Naa o šomišitše fela difoneme tše 6 tše di lego letlapeng?
6. Se se latelago efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go ngwala mantšu goba lefoko/mafoko.
7. Botša barutwana gore ba fapanye dipuku le go lekola mošomo.
8. Bitša barutwana bao ba nago le mantšu a mantši a a nepagetšego gore ba bale mošomo wa bona ka go hlaboša lentšu.
9. Ge ba bala ngwala manštu goba mafoko letlapeng.
10. Lekola gabedi go bona gore ba šomišitše difoneme tše 6 fela.
11. Reta barutwana ka moka ka maiteko a bona.

Mongwalo: Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Dipampiri tša A4 tše di lokologilego

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tsebiša gape phatlalatšo go barutwana.**
   a. Bolela o re: Lehono re tla fetša go phatlalatša sengwalwa sa rena.
   b. Bolela o re: Ge re phatlalatša sengwalwa sa rena re o lokišetša go tla go abelana wona le batho ba bangwe. Re kgetha mošomo wa rena wa go phala e mengwe, re netefatša gore o hlwekile ebile o bonala gabotse, go tloga moo re o abelana le ba bangwe go o bala le go ipshina ka wona.
2. **Laela barutwana go tšwelapele ka go phatlalatša.**
   a. Bolela o re: Bjale tšwelapele go phatlalatša mošomo wa gago wa maabane. Gopola go go hlwekiša gabotse gore o be o kwagalago go abelwa batho ba bangwe.
3. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Thuša barutwana bao ba palelwago, kgetha o be o phatlalatše mošongwana wa bona.

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Dipuku tša barutwana tša go ngwalela
Dipampiri tša A4 tše di lokologilego

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

Go tšwelapele go tšwa thutong ya go feta.

Go Ngwala: Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Dipampiri tša A4 tše di lokologilego

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

Go tšwelapele go tšwa thutong ya go feta.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Ngwala dingwalwa tšeo di ka hlathollwago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. Ngwala foneme tše 6 tšeo barutwana ba ithutilego tšona goba di boeleditšwego letlapeng.
2. Hlalosetša barutwana gore ba tlo bapala papadi ya ditumatlhaka go ithabiša.
3. Hlalosa gore ba tlo ngwala mantšu, mafoko goba le kanegelo gomme ba diriša medumo yeo FELA.
4. Bopa lefoko le tee le le lekopana bjalo ka mohlala gomme o le ngwale letlapeng (Goba ngwala mantšu ge lefoko le sa kgonege.)
5. Kgopela barutwana go lekola ge eba mantšu goba lefoko la gago le nepagetše:
   a. Naa le thoma ka tlhaka ye kgolo?
   b. Naa le felela ka khutlo, leswaopotšišo goba leswaomakalo?
   c. Naa o šomišitše fela difoneme tše 6 tše di lego letlapeng?
6. Se se latelago efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go ngwala mantšu goba lefoko/mafoko.
7. Botša barutwana gore ba fapanye dipuku le go lekola mošomo.
8. Bitša barutwana bao ba nago le mantšu a mantši a a nepagetšego gore ba bale mošomo wa bona ka go hlaboša lentšu.
9. Ge ba bala ngwala manštu goba mafoko letlapeng.
10. Lekola gabedi go bona gore ba šomišitše difoneme tše 6 fela.
11. Reta barutwana ka moka ka maiteko a bona.

Mongwalo: Laetša ka mohlala ka moo o ka phatlalatšago sengwalwa sa gago.

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tsebiša barutwana ka go hlagiša.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla hlagiša mongwalo wa rena wo o phatladitšwego.
   b. Bolela o re: Ge re hlagiša mongwalo wa rena, re o abelana le ba bangwe Re hlalosa sethalwa sa rena gomme re bala mongwalo wa rena Re bolela ka go hlaboša lentšu le ka mo go kwagalago gore motho o mongwe le o mongwe a kwe.
   c. Bolela o re: Ge re feditše go bolela, re ka sepelasepela ka phapošing go bontšha dithalwa tša rena go bohle.
   d. Bolela o re: Ge ba bangwe ba tšweletša, re theeletša ka kelohloko. Ka mehla re laetša botho le go opa diatla ge ba feditše.
2. **Laetša go hlagiša go phaposi.**
   a. Emišetša sengwalwakakanywa sa gago sa phatlalatšo godimo gore bohle ba kgone go se bona.
   b. Ka bonako hlalosa sethalwa sa gago gomme o bale mongwalo wa gago. Ba laetše go bolela ka go hlaboša lentšu le gona ka go kwagala gore bohle ba kgone go kwa.
   c. Laela barutwana go opa diatla ge o feditše.
3. **Sepelasepela ka phapošing go bontšha sethalwa sa gago go bohle.**
4. **Laela barutwana go itokišetša go hlagiša.**
   a. Bolela o re: Nagana ka lefoko leo le ka hlalosago sethalwa sa gago le go itlwaetša go bala mongwalo wa gago.
5. **Efa barutwana metsotswana ya go nagana le go bala.**
6. **Laela barutwana go alela mogwera ditaba tša gagwe.**
   a. Laela barutwana go hlalosa sethalwa sa bona le go balela balekane mongwalo wa bona.

Go Bala ka go Abelana: Laetša ka mohlala ka moo o ka phatlalatšago sengwalwa sa gago.

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

Tšwelopele ya thuto ya pele.

Go Ngwala: Laetša ka mohlala ka moo o ka phatlalatšago sengwalwa sa gago.

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

Tšwelopele ya thuto ya pele.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bapala dipapadi tša tlotlontšu: Go diragatša goba go thala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhoko le letlapa la go ngwalela

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore kotareng ye go tlo boeletšwa mantšu a tlotlontšu ao ba ithutilego ona.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re tlo bapala 'ka go diragatša goba go thala'.
   b. Ke tlo kgetha morutwana 'yo a tlago bapala'.
   c. Morutwana o tla ka pele ga phapoši gomme ke mo sebela lentšu ka tsebeng.
   d. Morutwana o swanetše go diragatša lentšu GOBA go thala seswantšho sa lentšu leo letlapeng.
   e. Ka moka ka phapošing ka moka ba swanetše go emiša matsogo a bona go phopholetša lentšu.
   f. Motho 'yo a tlago bapala' o bitša barutwana gore ba arabe potšišo.
   g. Motho yo a kgonnego karabo ke yena a tlago go bapala. O tla ka pele gomme ke tla mo sebela lentšu ka tsebeng.
4. **Bitša morutwana wa mathomo gore a tle a bapale gomme re thome papadi.**

Ditumatlhaka: Ngwala dingwalwa tšeo di ka hlathollwago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. Ngwala foneme tše 6 tšeo barutwana ba ithutilego tšona goba di boeleditšwego letlapeng.
2. Hlalosetša barutwana gore ba tlo bapala papadi ya ditumatlhaka go ithabiša.
3. Hlalosa gore ba tlo ngwala mantšu, mafoko goba le kanegelo gomme ba diriša medumo yeo FELA.
4. Bopa lefoko le tee le le lekopana bjalo ka mohlala gomme o le ngwale letlapeng (Goba ngwala mantšu ge lefoko le sa kgonege.)
5. Kgopela barutwana go lekola ge eba mantšu goba lefoko la gago le nepagetše:
   a. Naa le thoma ka tlhaka ye kgolo?
   b. Naa le felela ka khutlo, leswaopotšišo goba leswaomakalo?
   c. Naa o šomišitše fela difoneme tše 6 tše di lego letlapeng?
6. Se se latelago efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go ngwala mantšu goba lefoko/mafoko.
7. Botša barutwana gore ba fapanye dipuku le go lekola mošomo.
8. Bitša barutwana bao ba nago le mantšu a mantši a a nepagetšego gore ba bale mošomo wa bona ka go hlaboša lentšu.
9. Ge ba bala ngwala manštu goba mafoko letlapeng.
10. Lekola gabedi go bona gore ba šomišitše difoneme tše 6 fela.
11. Reta barutwana ka moka ka maiteko a bona.

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tsebiša gape go hlagiša go barutwana.**
   a. Bolela o re: Gopola gore beke ye re tlile go hlagiša mongwalo wa rena wa phatlalatšo.
   b. Bolela o re: Ge re hlagiša mongwalo wa rena, re o abelana le ba bangwe Re hlalosa sethalwa sa rena gomme re bala mongwalo wa rena Re bolela ka go hlaboša lentšu le ka mo go kwagalago gore motho o mongwe le o mongwe a kwe.
   c. Bolela o re: Ge re feditše go bolela, re ka sepelasepela ka phapošing go bontšha dithalwa tša rena go bohle.
2. **Bolela o re: Ge ba bangwe ba tšweletša, re theeletša ka kelohloko. Ka mehla re laetša botho le go opa diatla ge ba feditše.**
3. **Bitša barutwana go hlagiša go phaposi.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
   d. Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.

Go Ngwala: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:

Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Raloka dipapadi tša tlotlontšu tša: Maina le Madiri?

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore maina ke mantšu a go thea dilo maina gomme madiri ke tiro goba mantšu a go dira.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re ya go bapala papadi ya 'leina goba lediri'.
   b. Ke tla bolela lentšu.
   c. Ge e le leina o swanetše go emišetša monwana o tee godimo.
   d. Ge e le lediri o swanetše go emišetša menwana e mebedi godimo.
   e. Le tla šoma ka bobedi go dira lefoko ka lentšu, leo le bontšhago gore le re go reng.
   f. Ke tla bitša diphere tša go fapana gore di bolele mafoko a tšona.
4. **Bolela lentšu la mathomo gomme o thome papapdi.**

Ditumatlhaka: Aga le go bontšha mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Hlama ya go bapala, polasitini, dikhurumelo tša mabotlelo, wulu, pasta, bj.bj.

1. Eyang lefelong le le bulegilego.
2. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la go šomela le lego gona.
3. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la pontšho le lego gona.
4. Arolang barutwana ka dihlopha tša ba 2–4.
5. Abelang sehlopha se sengwe le se sengwe didirišwa tše di lego gona.
6. Botša sehlopha se sengwe le se sengwe gore se nagane ka lentšu leo ba ka le ngwalago.
7. Se se latelago, botša dihlopha gore di hlame lentšu leo ka didirišwa tšeo di lego gona.
8. Ge dihlopha di šetše di hlamile lentšu la tšona di swanetše go le bontšha lefelong la pontšho.
9. Dumelela barutwana go sepelasepela le go bala mantšu a ba bangwe.
10. Leboga barutwana o ba botše gore ba hlwekiše.

Mongwalo: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Raloka dipapadi tša tlotlontšu tša: Maina le Madiri?

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore maina ke mantšu a go thea dilo maina gomme madiri ke tiro goba mantšu a go dira.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re ya go bapala papadi ya 'leina goba lediri'.
   b. Ke tla bolela lentšu.
   c. Ge e le leina o swanetše go emišetša monwana o tee godimo.
   d. Ge e le lediri o swanetše go emišetša menwana e mebedi godimo.
   e. Le tla šoma ka bobedi go dira lefoko ka lentšu, leo le bontšhago gore le re go reng.
   f. Ke tla bitša diphere tša go fapana gore di bolele mafoko a tšona.
4. **Bolela lentšu la mathomo gomme o thome papapdi.**

Ditumatlhaka: Aga le go bontšha mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Hlama ya go bapala, polasitini, dikhurumelo tša mabotlelo, wulu, pasta, bj.bj.

1. Eyang lefelong le le bulegilego.
2. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la go šomela le lego gona.
3. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la pontšho le lego gona.
4. Arolang barutwana ka dihlopha tša ba 2–4.
5. Abelang sehlopha se sengwe le se sengwe didirišwa tše di lego gona.
6. Botša sehlopha se sengwe le se sengwe gore se nagane ka lentšu leo ba ka le ngwalago.
7. Se se latelago, botša dihlopha gore di hlame lentšu leo ka didirišwa tšeo di lego gona.
8. Ge dihlopha di šetše di hlamile lentšu la tšona di swanetše go le bontšha lefelong la pontšho.
9. Dumelela barutwana go sepelasepela le go bala mantšu a ba bangwe.
10. Leboga barutwana o ba botše gore ba hlwekiše.

Mongwalo: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Raloka dipapadi tša tlotlontšu tša: Maina le Madiri?

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:

Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore maina ke mantšu a go thea dilo maina gomme madiri ke tiro goba mantšu a go dira.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re ya go bapala papadi ya 'leina goba lediri'.
   b. Ke tla bolela lentšu.
   c. Ge e le leina o swanetše go emišetša monwana o tee godimo.
   d. Ge e le lediri o swanetše go emišetša menwana e mebedi godimo.
   e. Le tla šoma ka bobedi go dira lefoko ka lentšu, leo le bontšhago gore le re go reng.
   f. Ke tla bitša diphere tša go fapana gore di bolele mafoko a tšona.
4. **Bolela lentšu la mathomo gomme o thome papapdi.**

Ditumatlhaka: Aga le go bontšha mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Hlama ya go bapala, polasitini, dikhurumelo tša mabotlelo, wulu, pasta, bj.bj.

1. Eyang lefelong le le bulegilego.
2. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la go šomela le lego gona.
3. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la pontšho le lego gona.
4. Arolang barutwana ka dihlopha tša ba 2–4.
5. Abelang sehlopha se sengwe le se sengwe didirišwa tše di lego gona.
6. Botša sehlopha se sengwe le se sengwe gore se nagane ka lentšu leo ba ka le ngwalago.
7. Se se latelago, botša dihlopha gore di hlame lentšu leo ka didirišwa tšeo di lego gona.
8. Ge dihlopha di šetše di hlamile lentšu la tšona di swanetše go le bontšha lefelong la pontšho.
9. Dumelela barutwana go sepelasepela le go bala mantšu a ba bangwe.
10. Leboga barutwana o ba botše gore ba hlwekiše.

Mongwalo: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Ngwala: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Aga le go bontšha mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Hlama ya go bapala, polasitini, dikhurumelo tša mabotlelo, wulu, pasta, bj.bj.

1. Eyang lefelong le le bulegilego.
2. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la go šomela le lego gona.
3. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la pontšho le lego gona.
4. Arolang barutwana ka dihlopha tša ba 2–4.
5. Abelang sehlopha se sengwe le se sengwe didirišwa tše di lego gona.
6. Botša sehlopha se sengwe le se sengwe gore se nagane ka lentšu leo ba ka le ngwalago.
7. Se se latelago, botša dihlopha gore di hlame lentšu leo ka didirišwa tšeo di lego gona.
8. Ge dihlopha di šetše di hlamile lentšu la tšona di swanetše go le bontšha lefelong la pontšho.
9. Dumelela barutwana go sepelasepela le go bala mantšu a ba bangwe.
10. Leboga barutwana o ba botše gore ba hlwekiše.

Mongwalo: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Ngwala: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Raloka dipapadi tša tlotlontšu tša: Maina le Madiri?

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore maina ke mantšu a go thea dilo maina gomme madiri ke tiro goba mantšu a go dira.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re ya go bapala papadi ya 'leina goba lediri'.
   b. Ke tla bolela lentšu.
   c. Ge e le leina o swanetše go emišetša monwana o tee godimo.
   d. Ge e le lediri o swanetše go emišetša menwana e mebedi godimo.
   e. Le tla šoma ka bobedi go dira lefoko ka lentšu, leo le bontšhago gore le re go reng.
   f. Ke tla bitša diphere tša go fapana gore di bolele mafoko a tšona.
4. **Bolela lentšu la mathomo gomme o thome papapdi.**

Ditumatlhaka: Aga le go bontšha mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Hlama ya go bapala, polasitini, dikhurumelo tša mabotlelo, wulu, pasta, bj.bj.

1. Eyang lefelong le le bulegilego.
2. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la go šomela le lego gona.
3. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la pontšho le lego gona.
4. Arolang barutwana ka dihlopha tša ba 2–4.
5. Abelang sehlopha se sengwe le se sengwe didirišwa tše di lego gona.
6. Botša sehlopha se sengwe le se sengwe gore se nagane ka lentšu leo ba ka le ngwalago.
7. Se se latelago, botša dihlopha gore di hlame lentšu leo ka didirišwa tšeo di lego gona.
8. Ge dihlopha di šetše di hlamile lentšu la tšona di swanetše go le bontšha lefelong la pontšho.
9. Dumelela barutwana go sepelasepela le go bala mantšu a ba bangwe.
10. Leboga barutwana o ba botše gore ba hlwekiše.

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Ngwala: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

KOTARA YA 2
THULAGANYO YA GO RUTA

Go Theeletša le go Bolela: Tsebiša Tabakgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Diswantšho le dilo tša nnete tša go bontšha tabakgolo

Puku ya Motheo

1. **Bontšha tabakgolo ye e beakantšwego:** *Dijo tšeo re di jago*
2. **Botšiša dipotšišo tša boleta go tsošološa tsebo ya barutwana ya bo ka morago.**
   - *Ke mehuta efe ya dijo tšeo o ratago go di ja?*
   - *Dijo tšeo re di jago di tšwa kae?*
   - *Dijo tšeo o di jago ka gae di swana goba di fapana bjang le dijo tša sekolong?*
3. **Thala mmepe wa monagano o šomiša dipotšišo le dikarabo tša barutwana.**
4. **Ngwala dikarabo tša gago moo mmepeng wa monagano go oketša tsebo ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 44.**
6. **Botša barutwana gore ba tsepelele polelotlaleletšo ya morero.**
   a. Balela polelotlaleletšo godimo.
   b. Laela barutwana go bala le wena goba go boeletša ka morago ga gago: Go ja nta wa šeba ka legae.
7. **Ahlaahla polelotlaleletšo le barutwana.**
   a. Botšiša: Naa o ka mpotša gore se se ra go reng? / Naa o ka kgona go bona karabo?
   b. Hlohleletša barutwana go abelana dikgopolo tša bona.
   c. Hlalosa tlhaloso goba o fe karabo ka tsela ye e latelago: Ka moka re a tseba gore nta ga e jewe. Ka fao seka se se laetša go hlaka, go ba modiidi.

Ditumatlhaka: Boeletša medumo ka moka yeo e rutilwego ka kotara ya 1

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kotara ya 1 Thuto-medumo Dikarata tša Medumo

Puku ya Motheo

1. **Dudiša barutwana khapeteng goba lebatong ka pele ga gago.**
   a. Botša barutwana gore ba theeletše leina la bona.
   b. Ge o bitša leina la morutwana, ba swanetše go bala modumo mo karateng ya medumo yeo o e emišetšago godimo.
   c. Bitša leina la morutwana yo mongwe. Morutwana yo o swanetše go bolela lentšu leo le thomago ka modumo woo goba le šomišago modumo woo.
   d. Dira se ka lebelo. Dira gore e kwagale bjalo ka papadi ya go thabiša eupša ela hloko barutwana bao ba thatafalelwago.
   e. Ge morutwana a dira phošo, 'theeletša ka kelohloko' gomme o bolele modumo gape.
2. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Mošupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 46.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Boeletša ditlhlaka ka moka tšeo di rutilwego ka kotara ya 1

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go itiriša o kare re raloka piano.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša mokgwa wa go bopa ditlhaka ka moka tše nnyane tšeo di rutilwego ka Kotara ya 1.**
   a. Ngwala tlhaka ye nngwe le ye nngwe ya ditlhaka tše nnyane letlapeng.
   b. Ge o ngwala, hlalosa ntlha ya mathomo, tlhahlo le ntlha ya go feleletša tlhaka.
   c. Botša barutwana go thala mothaladi wa tlhaka ye nngwe le ye nngwe ka dipukung tša bona tša go ngwalela, ba tlogele sekgoba sa monwana magareng ga tlhaka ye nngwe le ye nngwe.
   d. Botša barutwana go netefatša gore ba kgona go bopa tlhaka ye nngwe le ye nngwe ka go nepagala.
3. **Lekola sebopego sa ditlhaka tše nnyane tša barutwana.**
   a. Ge barutwana ba ngwala, sepelasepela o lekole sebopego sa bona sa ditlhaka.
   b. Efa thekgo ge go nyakega.
   c. Ela hloko barutwana bao ba sa kgonego go bopa ditlhaka ka nepagalo.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, Letlakala la matseno 113

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Wayde o dira khari.*
   b. Bolela o re: *Lehono re tlo bala kanegelo ya mošimane yo a bitšwago Wayde, yo a naganago gore ga a rate ditamati. Eupša Wayde o rata khari. Khari ke mohuta wa gijo tšeo di dirilwego ka dinoko, nama ya kgogo goba merogo gomme ganšti e na le ditamati tše dintši ka gare ga yona. Kanegelong ye, Wayde o thuša mmagwe go apea khari go thoma mathomong. Mo tshepedišong ya go mo thuša, o ithuta selo se sengwe seo se mo makatšago ka khari. Na o ka phopholetša gore ke eng?*
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?
3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: Botšiša dipotšišo.
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 1&2

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 46.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 1 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 1 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 2.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 44.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tltotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *khari: Mohuta wa dijo ka moro le dispaese. Gantši e jewa le reisi.*
      - *resipi: Lenaneo la megato leo le go botšago kamoo o ka dirago dijo tše itšego.*
      - *motswako: E nngwe ya dijo tšeo di nyakegago ge o latela resepe.*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Boeletša medumo ka moka yeo e rutilwego ka kotara ya 1

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kotara ya 1 Thuto-medumo Dikarata tša Medumo

Puku ya Motheo

1. **Dudiša barutwana khapeteng goba lebatong ka pele ga gago.**
   a. Botša barutwana gore ba theeletše leina la bona.
   b. Ge o bitša leina la morutwana, ba swanetše go bala modumo mo karateng ya medumo yeo o e emišetšago godimo.
   c. Bitša leina la morutwana yo mongwe. Morutwana yo o swanetše go bolela lentšu leo le thomago ka modumo woo goba le šomišago modumo woo.
   d. Dira se ka lebelo. Dira gore e kwagale bjalo ka papadi ya go thabiša eupša ela hloko barutwana bao ba thatafalelwago.
   e. Ge morutwana a dira phošo, 'theeletša ka kelohloko' gomme o bolele modumo gape.
2. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 47.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Boeletša ditlhlaka ka moka tšeo di rutilwego ka kotara ya 1

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ka gare ga diatla re balela ka bo 5, ka morago re khutše.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša mokgwa wa go bopa ditlhaka ka moka tše kgolo tšeo di rutilwego ka kotara ya 1.**
   a. Ngwala tlhaka ye nngwe le ye nngwe ya dtlhaka tše kgolo letlapeng.
   b. Ge o ngwala, hlalosa ntlha ya mathomo, tlhahlo le ntlha ya go feleletša tlhaka.
   c. Botša barutwana go thala mothaladi wa tlhaka ye nngwe le ye nngwe ka dipukung tša bona tša go ngwalela, ba tlogele sekgoba sa monwana magareng ga tlhaka ye nngwe le ye nngwe.
   d. Botša barutwana go netefatša gore ba kgona go bopa tlhaka ye nngwe le ye nngwe ka go nepagala.
3. **Lekola sebopego sa ditlhaka tše kgolo tša barutwana.**
   a. Ge barutwana ba ngwala, sepelasepela o lekole sebopego sa bona sa ditlhaka.
   b. Efa thekgo ge go nyakega.
   c. Ela hloko barutwana bao ba sa kgonego go bopa ditlhaka ka nepagalo.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 115

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelane, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Wayde o dira khari*.
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: Naa e kaba go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 3&4

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 47.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 3 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 3 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 4.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ruta tlotlontšu o ahlaahle seswantšho sa morero

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *go hloya: Go se rate selo.*
      - *go thoma fase: Go dira selo go tloga mathomong.*
      - *maatla: K*e maatla ao mmele wa gago o nago le ona go kgona go sepela, go nagana, le go bapala.

   b. Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe.

2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 48.
   b. Botša barutwana ditaba tše di latelago mabapi le seswantšho:
      - *Dijo di fa mmele wa rena maatla. Dijo ke makhura ao a thušago mebele ya rena go nagana, go raloka, go sepela le go gola.*
      - *Dijo tše dingwe di kaone go dira gore mebele ya rena e tie go feta dijo tše dingwe. Dijo tše dingwe di fa mebele ya rena phepo. Dijo tše dingwe di na le tatso e bose, eupša ga se re swanela go ja dijo tše fela.*
      - *Ga se bohle bao ba jago dijo tše di swanago, goba ba ja dijo tše di lokišitšwego (tše di apeilwego) ka tsela ye e swanago. Batho ba ditšo tše di fapanego le malapeng a fapanego ba ka ja dijo tše di fapanego.*

3. **Ahlaahlang seswantšho seo.**
   a. Šomiša dipotšišo tše di latelago go ahlaahla seswantšho ka tsela ye e latelago:
      - Botšiša potšišo ya pele.
      - Laela barutwana go ahlaahla dipotšišo le bagwera ba bona.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
      - Aga tsebo ya barutwana ya morago ka go phošolla go se kwešišege le gona go abelana ditaba tša malebana le thutokgolo.
      - Boeletša tshepedišo ye ka dipotšišo ka moka.

4. **Dipotšišo:**
   a. *Ke dijo tša mohuta mang tšeo o ratago go di ja ka gae le sekolong?*
   b. *Ke mehuta efe ya dijo yeo o sa e ratego?*
   c. *Bana ba seswantšhong ba ikwa bjang ka dijo tša bona? O tseba bjang?*

Raloka thaloko ya kwalakwatšo ya difoneme: Modumo ke... Ke nyaka...

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Dudiša barutwana go tšea šedi ya bona.**
2. **Diragatša thaloko ka tsela ye:**
   a. Moetapele wa papadi o re: Modumo ke 'P'. Ke nyaka MAINA A BASETSANA.
   b. Barutwana ba emiša matsogo a bona ge e ba ba gopola ka leina la mosetsana leo le thomago ka 'P'.
   c. Moetapele wa papadi o šupa motho yo mongwe le yo mongwe gomme o mo dumelela go bolela leina la gagwe. Ba ka no se boeletše leina leo le boletšwego.
   d. Motho wa bohlano yo a bolelago leina ka nepo o a raloka.
   e. Moetapele o moswa wa papadi o re: Modumo ke 'M'. Ke nyaka MEHUTA YA DIJO.
   f. Thaloko e tšwela pele ka yona tsela yeo.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Laboraro.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 49.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Kopolla mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go dukološa diatla tša rena ka go la nngele le la go ja
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Ngwala mantšu a a latelago letlapeng: bela, kota**
   a. Laela barutwana go kopolla mantšu ka dipukung tša bona tša go ngwalela.
   b. Ba swanetše go kopolla ka bothakga le ka nepagalo ka mo go kgonegago.
3. **Lekola bokgoni bja barutwana bja go kopolla mantšu.**
   a. Ge barutwana ba ngwala, sepelasepela gomme o ele hloko barutwana bao ba thatafalelwago ke:
      - Go kopolla mantšu ka nepagalo
      - Go bopa ditlhaka le mantšu ka nepagalo le ka bothakga
      - Go fetša mantšu ka nako ye e abetšwego

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 115

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Wayde o dira khari*
   d. Bolela o re: *Lehono re tlo bala kanegelo ya mošimane yo a bitšwago Wayde, yo a naganago gore ga a rate ditamati. Eupša Wayde o rata khari. Khari ke mohuta wa gijo tšeo di dirilwego ka dinoko, nama ya kgogo goba merogo gomme ganšti e na le ditamati tše dintši ka gare ga yona. Kanegelong ye, Wayde o thuša mmagwe go apea khari go thoma mathomong. Mo tshepedišong ya go mo thuša, o ithuta selo se sengwe seo se mo makatšago ka khari. Na o ka phopholetša gore ke eng.*

2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: *Botšiša dipotšišo.*
      - Kgopela barutwana: *Go a kgahliša go makatšwa ke kanegelo le gona wa ipotšiša dipotšišo. Ke dipotšišo dife tšeo o nago le tšona mabapi le kanegelo ye?*

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:
Ke rata go ja...

E na le tatso...

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša goš: Go šomiša tlhakakgolo mathomong a lefoko.
   b. Ngwala lefoko letlapeng: *Dienywa tše diswa ke dijo tšeo ke di ratago kudu.*
   c. Šupa DMP: Tlhaka ya mathomo ya lefoko ke tlhakakgolo.
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re: Thala seswantšho gomme o oketše 1–2 ya dišupo.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: *Dijo tšeo re di ratago kudu*.
3. **Hlalosa karabo ya gago ka go bolela pele ba ka ngwala.**
   a. Bolela o re: *Ke rata go ja... ka gore....*
4. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: *Wena, o ja dijo tšeo o di ratago*.
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Tlhaka ya mathomo ya lefoko ke tlhakakgolo

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 5&6

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 49.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 5 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 5 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 6.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Raloka thaloko ya kwalakwatšo ya difoneme: Modumo ke... Ke nyaka...

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Dudiša barutwana go tšea šedi ya bona.**
2. **Diragatša thaloko ka tsela ye:**
   a. Moetapele wa papadi o re: Modumo ke 'P'. Ke nyaka MAINA A BASETSANA.
   b. Barutwana ba emiša matsogo a bona ge e ba ba gopola ka leina la mosetsana leo le thomago ka 'P'.
   c. Moetapele wa papadi o šupa motho yo mongwe le yo mongwe gomme o mo dumelela go bolela leina la gagwe. Ba ka no se boeletše leina leo le boletšwego.
   d. Motho wa bohlano yo a bolelago leina ka nepo o a raloka.
   e. Moetapele o moswa wa papadi o re: Modumo ke 'M'. Ke nyaka MEHUTA YA DIJO.
   f. Thaloko e tšwela pele ka yona tsela yeo.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labone.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 50
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Kopolla mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ya rena ka ntle le ka gare
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Ngwala mantšu a a latelago letlapeng: beba, kiba**
   a. Laela barutwana go kopolla mantšu ka dipukung tša bona tša go ngwalela.
   b. Ba swanetše go kopolla ka bothakga le ka nepagalo ka mo go kgonegago.
3. **Lekola bokgoni bja barutwana bja go kopolla mantšu.**
   a. Ge barutwana ba ngwala, sepelasepela gomme o ele hloko barutwana bao ba thatafalelwago ke:
   - Go kopolla mantšu ka nepagalo
   - Go bopa ditlhaka le mantšu ka nepagalo le ka bothakga
   - Go fetša mantšu ka nako ye e abetšwego

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 115

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Wayde o dira khari*
   d. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: *Botšiša dipotšišo.*
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: *Go a kgahliša go makatšwa ke kanegelo le gona wa ipotšiša dipotšišo. Ke dipotšišo dife tšeo o nago le tšona mabapi le kanegelo ye?*
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:
Ke rata go ja...

E na le tatso...

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: *Dijo tšeo re di ratago kudu*.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
   c. Fanang ka dikgopolo tše diswa mabapi le mošomo gomme o be o ngwale mantšu ao letlapeng, mohl. dinawa, mae, borotho, disimba, malekere, dijo tša go ba le letswai
3. **Laela barutwana go thoma go ngwala ka dipukung tša bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Tlhaka ya mathomo ya lefoko ke tlhakakgolo.
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 7&8

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 50.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 7 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 7 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 8.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ahlaahla kanegelo ya go abelana go bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke e rata ge e...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo.
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Taelo ya go ngwala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ka dipuku tša bona tša go ngwalela, dipene le dirula.**
   a. Botša barutwana gore ba ngwale hlogo ye, 'Taelo ya go ngwala' gomme ba ngwale dinomoro 1–6 ka thoko ga letlakala.
   b. Bitša mantšu a a tshela gore barutwana ba a ngwale kgauswi le dinomoro 1–6: *bea, beba, kiba, leka, lekile, baba*
2. **Botša barutwana gore ba šomiše phentshele ya mmala go phošolla mošomo wa bona.**
   a. Ngwala mantšu ao a tshela letlapeng.
   b. Ge o ngwala bolela lentšu le lengwe le lengwe ka modumo.
   c. Botša barutwana go dira sediko go diphošo tša bona ka phentshele ya mmala.
   d. Botša barutwana go ngwalolla mantšu ao ka tshwanelo.
3. **Ela hloko mathata le kgatelopele ya barutwana.**
4. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labohlano.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 51
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 115

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Wayde o dira khari*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: *Lehono re ya go thala le go dira ditšhupetšo karolong yeo re e ratago kudu ya kanegelo*.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Tswalela mahlo gomme o itire o kare o a nagana.
   b. Bula maahlo a gago gomme o re: Karolo yaka ye ke e ratago ya kanegelo ke ge...
   c. Leka gore o se kgethe karolo ya kanegelo ye e lego molaleng moo mohlaleng wa gago.
   d. Thala seswantšho letlapeng ka bonakwana. Ge o dutše o se thala, hlalosa gore ke eng seo o se thalago.
   e. Oketša 1–2 ya dišupo.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Botša barutwana go tswalela mahlo a bona gomme ba nagane ka karolo ya kanegelo yeo ba e ratago kudu.
   b. Bolela o re: Nagana ka kgopolo ya gago, o se kopiše mošomo wa ka.
   c. Sa go latela, botša barutwana go bula mahlo a bona gomme ba ahlaahle dikarabo le bagwera ba bona.
   d. Ka morago ga moo, laela barutwana go thala karolo yeo ya kanegelo ka dipukung tša bona.
   e. Thuša barutwana go oketša 1–2 ya dišupo moo dithalweng tša bona.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   a. Efa barutwana metsotswana go laetša mešomo ya bona go bagwera ba bona.
   b. Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phaposi.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:
Ke rata go ja...

E na le tatso...

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: *Oketša sešupo se sengwe go sethalwa sa gago*.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Tlhaka ya mathomo ya lefoko ke tlhakakgolo.
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 9&10

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 51.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 9 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 9 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 10.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bomolomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgetha barutwana bao ba ka tlago le selo goba seswantšho go tla go 'Laetša le go Bolela'

1. **Dudiša barutwana go lebelela bao ba tsenago le bona ka phapošing ge ba tšweletša ditlhagišo tša bomolomo.**
2. **Gopotša barutwana ka mošomo wo o latelago: Go laetša le go bolela**
   a. Emišetša godimo seswantšho goba selo so o se tlišitšego go tla go re bontšha.
   b. Re botše ka seswantšho goba selo. Bolela o re:
      - Lehono ke tlile go le botša ka...
      - Ke... (bogolo, mmala, boima, sebopego, le tše dingwe)
      - E šomišwa go...
      - Ke e rata ka gobane...
   c. Ke moka botšiša barutwana: Naa go sa na le dipotšišo?
   d. Ge e ba o mongwe o na le potšišo leka ka bokgoni bja gago go e araba.
3. **Gopotša barutwana ka mabokgoni a go fa polelo:**
   a. Ge o ba hlahla, gopola go:
      - Swara seswantšho goba selo ka tsela yeo e tlago bonwa ke bohle
      - Bolela mafoko a gago go ya ka tatelano ya maleba
      - Bolela dilo gatee fela – se ipoeletše
      - Bolelela godimo ka lentšu la go tlhaka
4. **Bitša barutwana ba o ba kgethilego go tla go fa polelo ka go šielana.**
   a. Aga tshepo ya barutwana ka go ba leboga nako le nako ge ba seno fa polelo le gona go ba fa dipoelo tša maleba.
   b. Mafelelong a thuto, efa sehlopha ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša ditlhagišo tša bona. Mohlala: Ke ile ka katana le go kwa ba bangwe ba lena. Ke kgopela le bolele ka mantšu a kwagalago – re nyaka go kwa seo le lekago go se bolela.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: *o*

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: *o*

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *o*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a šomišago modumo:** *o*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *o*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. oli, onto.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Mošupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 52.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go šobagantšha pampiri gomme ra boa ra e phutholla
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *o*.
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *o*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *o*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *o*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, Letlakala la matseno 127

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Lomusa ga a fiwe disimba*.
   b. Bolela o re: *Kanegelo yeo re tlago go bala ka yona e mabapi le go kgetha dijo tše dinyenyane tše di phetšego gabotse. Dijo tše dingwe, tša go swana le disimba, di na le tatso eupša ga di fe mebele ya rena seo e se hlokago gore e gole e tiile. Dijo tše dingwe tša go swana le lee, hlapi le matokomane di na le diphepo tše bohlokwa mmeleng wa rena, go swana le protheine. Protheine e thuša mebele ya rena go gola le go thuša bjoko bja rena go tsepamiša kgopolo ka phapošing. Ka dinako tše dingwe, go ka ba bothata go kgetha dijo tše dinyenyane tše di holang mebele ya rena.*
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?
3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: Go hlama ponokakanyo.
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 1&2

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 52.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 1 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 1 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 2.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 44.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tltotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *phepo: Selo ka dijong seo se thušago mmele wa gago go gola le go dula o tiile.*
      - *di loketše mmele (dijo): Dijo tšeo di thušago mmele wa gago go gola o tiile le go dula o phetše gabotse, go swana le dienywa, merogo le mabele a korong*
      - *tšeo di sa lokelago mmele (dijo): Dijo tšeo gantši di nago le tatso ye bose eupša di ka dira gore mmele wa gago o se phele gabotse ge o di ja kudu, go swana le dimonamone tše ntši goba tša go kgarapana.*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Boeletša o be o tswake modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa** *o*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha barutwana gore ba ka kgaogantšha le go tswaka bjang modumo woo.**
   a. Boeletša medumo ye e latelago le barutwana: *o, b, a, l, e, k*
   b. Bolela lentšu le le latelago: *olela*
   c. Kgopela morutwana o mongwe le o mongwe go theeletša ka kelohloko gomme ka morago a kgaogantšhe lentšu ka medumo: *o-l-e-l-a*
   d. Ge morutwana a bolela modumo wo mongwe le wo mongwe, o ngwale godimo ga letlapa.
   e. Ka morago ga moo, bitša morutwana o mongwe gore a tswake medumo ye a tle a kgone go bala lentšu.
   f. Phošolla barutwana ge ba dira diphošo dife goba dife.
   g. Boeletša ka lentšu le: *loba*
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 53.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go dumedišana ka diatla.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago: O**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: O.
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira: O**
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala: O**
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 129

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelane, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Lomusa ga a fiwe disimba*
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: Naa e kaba go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 3&4

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 53.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 3 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 3 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 4.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Dikanegelo tša Boitlhamelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Lokiša barutwana go anega dikanegelo tša boitlhamelo.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Botša barutwana go bula Dipuku tša motheo tša go Bala letlakala 54.
2. **Laela barutwana go lebelela seswantšho.**
   a. Botšiša: Naa o bona eng mo seswantšhong?
3. **Botša barutwana gore yo mongwe le yo mongwe o swanetše go hlama kanegelokopana ka ga seswantšho.**
4. **Botša barutwana ka fao ba ka beakanyago kanegelo ya bona. Bolela o re:**
   a. Efa moanegwa o mongwe le o mongwe kanegelong ya gago leina.
   b. Bolela gore kanegelo e direga kae.
   c. Kanegelo ya gago e swanetše go ba le mathomo, bogare le mafelelo.
   d. Seswantšho se se bontšha fela karolo ya kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša mathomo a kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša bogare bja kanegelo ya gago.
      - Seswantšhose ka laetša mafelelo a kanegelo ya gago.
   e. O ka thoma kanegelo ya gago ka gore:
      - Alamo ga se ya lla...
      - Ka morago ga sekolo...
5. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go nagana ka kanegelo ya bona ka setu.
   b. Go tloga moo, laela barutwana go šiedišana ka go anegela sehlopha sa bona kanegelo. O ka rata go šomiša 'lehlaka la go bolela/leswika' ge ba dira seo.
   c. Ge barutwana ba bolela, sepelasepela gomme o theeletše.
6. **Ruma thuto ka tsela ye e latelago:**
   a. Bitša morutwana o tee go abelana kanegelo ya gagwe le phaposi goba o botšiše barutwana ba 1–2 dipotšišo ka ga dikanegelo tša sehlopha sa bona.
      - Botšiša: Naa kanegelo ya X e be e le mabapi le eng?
      - Botšiša: Naa ke eng seo o se ratilego mabapi le kanegelo ya X?
   b. Efa phaposi ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša dikanegelo tša bona.
      Mohlala: Gantši mathomong a kanegelo re bolela gore kanegelo e direga kae, le gore baanegwa ke bomang. Nakong ye e tlago, leka go akaretša tshedimošo ye dikanegelong tša lena.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: *m*

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: *m*

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *m*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a a šomišago modumo:** *m*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *m*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. *mae*, *mafofa*.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 55.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go itiriša o kare re raloka piano.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *m*.
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *m*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *m*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *m*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 129

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Lomusa ga a fiwe disimba*
   d. Bolela o re: *Kanegelo yeo re tlago go bala ka yona e mabapi le go kgetha dijo tše dinyenyane tše di phetšego gabotse. Dijo tše dingwe, tša go swana le disimba, di na le tatso eupša ga di fe mebele ya rena seo e se hlokago gore e gole e tiile. Dijo tše dingwe tša go swana le lee, hlapi le matokomane di na le diphepo tše bohlokwa mmeleng wa rena, go swana le protheine. Protheine e thuša mebele ya rena go gola le go thuša bjoko bja rena go tsepamiša kgopolo ka phapošing. Ka dinako tše dingwe, go ka ba bothata go kgetha dijo tše dinyenyane tše di holang mebele ya rena.*
   e. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phaposi ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Go hlama ponokakanyo.
      - Kgopela barutwana: Tswalela mahlo a gago gomme o leke go bona selo se sengwe ka leihlo la kgopolo kanegelong yeo. Naa o bona eng?

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya mošomo ya DBE letlakala: 98 & 99

Foreime ya go ngwala:

Ke a bona...

Ke rata go ja...

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša goš: Go šomiša khutlo mafelelong a lefoko.
   b. Ngwala lefoko letlapeng: Dienywa tše diswa di bose kudu.
   c. Šupa DMP: Lefoko le felela ka khutlo.
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re: Thala seswantšho gomme o ngwale mafoko a mabedi.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: Dijo tšeo re di bonago seswantšhong.
3. **Hlalosa karabo ya gago ka go bolela pele ba ka ngwala.**
   a. Bolela o re: Ke bona... mo seswantšhong.
4. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: Wena o eja dijo tša go tšwa seswantšhong.
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Lefoko le felela ka khutlo

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 5&6

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 55.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 5 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 5 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 6.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Boeletša o be o tswake modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa** *m*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha barutwana gore ba ka kgaogantšha le go tswaka bjang modumo woo.**
   a. Boeletša medumo ye e latelago le barutwana: *o, m, e, a, b, l*
   b. Bolela lentšu le le latelago: *mokola*
   c. Kgopela morutwana o mongwe le o mongwe go theeletša ka kelohloko gomme ka morago a kgaogantšhe lentšu ka medumo: *m-o-k-o-l-a*
   d. Ge morutwana a bolela modumo wo mongwe le wo mongwe, o ngwale godimo ga letlapa.
   e. Ka morago ga moo, bitša morutwana o mongwe gore a tswake medumo ye a tle a kgone go bala lentšu.
   f. Phošolla barutwana ge ba dira diphošo dife goba dife.
   g. Boeletša ka lentšu le: *mimila*
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 56.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ya rena ka ntle le ka gare.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago: M**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: M.
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira: M**
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala: M**
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 129

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Lomusa ga a fiwe disimba*
   d. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Go hlama ponokakanyo
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: Tswalela mahlo a gago gomme o leke go bona selo se sengwe ka leihlo la kgopolo kanegelong yeo. Naa o bona eng?
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phaposi ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya mošomo ya DBE letlakala: 98 & 99

Foreime ya go ngwala:

Ke a bona...

Ke rata go ja...

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: Dijo tšeo re di bonago seswantšhong.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
   c. Fanang ka dikgopolo tše diswa mabapi le mošomo gomme o be o ngwale mantšu ao letlapeng, mohl. apola, diterebe, magapu, jusi
3. **Laela barutwana go bula letlakala le le nepagetšego ka pukung ya bona ya DBE.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Lefoko le felela ka khutlo.
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 7&8

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 56.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 7 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 7 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 8.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ahlaahla kanegelo ya go abelana go bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke ratile baanegwa... ka lebaka la gore...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo.
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Taelo ya go ngwala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ka dipuku tša bona tša go ngwalela, dipene le dirula.**
   a. Botša barutwana gore ba ngwale hlogo ye, 'Taelo ya go ngwala' gomme ba ngwale dinomoro 1–6 ka thoko ga letlakala.
   b. Bitša mantšu a a tshela gore barutwana ba a ngwale kgauswi le dinomoro 1–6: *mela, moma, bolela, bola, oba, mokola*
2. **Botša barutwana gore ba šomiše phentshele ya mmala go phošolla mošomo wa bona.**
   a. Ngwala mantšu ao a tshela letlapeng.
   b. Ge o ngwala bolela lentšu le lengwe le lengwe ka modumo.
   c. Botša barutwana go dira sediko go diphošo tša bona ka phentshele ya mmala.
   d. Botša barutwana go ngwalolla mantšu ao ka tshwanelo.
3. **Ela hloko mathata le kgatelopele ya barutwana.**
4. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labohlano.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 57.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 129

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Lomusa ga a fiwe disimba*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: Lehono re ya go dira kakaretšo ya kanegelo.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Bolela o re: Ge re akaretša kanegelo re swanetše go bolela ka:
      - Seo kanegelo e bego e le ka ga sona
      - Seo ke se ratilego mabapi le kanegelo
      - Seo ke ithutilego sona go tšwa kanegelong
   b. Ka boripana, abelana dikarabo tša dipotšišo tšeo.
   c. Leka go se kgethe dikarabo tšeo di lego molaleng mehlaleng ya gago.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Botša barutwana gore ba nagane ka dikakaretšo tša bona, efela ba seke ba ekiša mehlala ya gago.
   b. Botša barutwana go thoma dikarabo tša bona ka tsela ye:
      - Kanegelo e mabapi le...
      - Ke ratile...
      - Ke ithutile...
   c. Se se latelago laela barutwana go abelana dikakaretšo tša bona le mogwera.
   d. Ge barutwana ba dutše ba abelana dikakaretšo tša bona, sepelasepela ka phaphošing go ba fa thekgo ye e nyakegago.
   e. Mafelelong a thuto bitša barutwana ba 1–2 go abelana dikakaretšo tša bona.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   - Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phaposi.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya mošomo ya DBE letlakala: 98 & 99

Foreime ya go ngwala:

Ke a bona...

Ke rata go ja...

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: Oketša lefoko le lengwe go mongwalo wa gago.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Lefoko le felela ka khutlo.
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 9&10

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 57.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 9 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 9 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 10.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Tsebiša Tabakgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Diswantšho le dilo tša nnete tša go bontšha tabakgolo

Puku ya Motheo

1. **Bontšha tabakgolo ye e beakantšwego:** *Bagwera ba rena*
2. **Botšiša dipotšišo tša boleta go tsošološa tsebo ya barutwana ya bo ka morago.**
   - *Ke eng seo se dirago gore motho e be mogwera wa go loka?*
   - *O dira bagwera kae?*
   - *O ka dira bjang mogwera o moswa?*
3. **Thala mmepe wa monagano o šomiša dipotšišo le dikarabo tša barutwana.**
4. **Ngwala dikarabo tša gago moo mmepeng wa monagano go oketša tsebo ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 58.**
6. **Botša barutwana gore ba tsepelele polelotlaleletšo ya morero.**
   a. Balela polelotlaleletšo godimo.
   b. Laela barutwana go bala le wena goba go boeletša ka morago ga gago: Bahlale ga ba gwerane.
7. **Ahlaahla polelotlaleletšo le barutwana.**
   a. Botšiša: Naa o ka mpotša gore se se ra go reng? / Naa o ka kgona go bona karabo?
   b. Hlohleletša barutwana go abelana dikgopolo tša bona.
   c. Hlalosa tlhaloso goba o fe karabo ka tsela ye e latelago: Batho bao ba nago le bokgoni bja go swana bja modiro wo o itšeng gantši ga ba ke ba ratana goba go dira segwera ka gobane yo mongwe o nagana gore o tseba go feta yo mongwe.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: *p*

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: *p*

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *p*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a a šomišago modumo:** *p*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *p*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. *puku*, *peu*.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Mošupologo.**
   a. Laela baithuti ho bula dibuka tsa bona tsa Padiso leqepheng la 60
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go dukološa diatla tša rena ka go la nngele le la go ja.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago *p*.**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *p*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *p*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *p*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, Letlakala la matseno 143

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Sebo sa mohlaba sa Thobela*.
   b. Bolela o re: *Lehono re tlile go bala kanegelo ya mošemane yo a bitšwago Thobela yo a thabilego kudu go ya lebopong. O be a dutše a lora ka go aga sebo sa mohlaba se segolo se se botse kudu. E bile o hwetša kgamelo e mpsha le sepete gore di mo thuše go aga! Eupša selo se sengwe seo se sa letelwago se direga sebong sa gagwe sa mohlaba. A re baleng go hwetša gore go direga eng, le gore kanegelo e fela bjang.*
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?
3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: go kamaka.
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 1&2

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 60.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 1 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 1 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 2.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 58.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tltotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *sebo sa mohlaba: Mošate wo monnyane goba sebopego seo se dirilwego ka mohlaba ye e kolobilego, gantši e agilwe lebopong ka diatla goba kgamelo le garafo.*
      - *meetse a lewatle: Meetse a letswai a tšwago lewatleng*
      - *moedi wa meetse: Molete wo o tletšego meetse go dikologa sebo sa mohlaba. E be e dirišetšwa go thibela manaba*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Boeletša o be o tswake modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa** *p*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha barutwana gore ba ka kgaogantšha le go tswaka bjang modumo woo.**
   a. Boeletša medumo ye e latelago le barutwana: *p, i, m, e, a, k*
   b. Bolela lentšu le le latelago: *paka*
   c. Kgopela morutwana o mongwe le o mongwe go theeletša ka kelohloko gomme ka morago a kgaogantšhe lentšu ka medumo: *p-a-k-a*
   d. Ge morutwana a bolela modumo wo mongwe le wo mongwe, o ngwale godimo ga letlapa.
   e. Ka morago ga moo, bitša morutwana o mongwe gore a tswake medumo ye a tle a kgone go bala lentšu.
   f. Phošolla barutwana ge ba dira diphošo dife goba dife.
   g. Boeletša ka lentšu le: *pele*
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 61.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ya rena ka ntle le ka gare.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago: P**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: P
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira: P**
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala: P**
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 145

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelane, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Sebo sa mohlaba sa Thobela*.
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: Naa e kaba go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 3&4

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 61.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 3 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 3 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 4.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ruta tlotlontšu o ahlaahle seswantšho sa morero

NAKO: 15 ya metsotso

DIDIRIŠWA: Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *segwera: Ge batho ba hlokomelana, ba thušana, ba abelana le go thabela go fetša nako mmogo. Go gola ge batho ba le botho, ba botega e bile ba lebalelana*
      - *botho: Go dira tše botse le go hlokomela ba bangwe.*
      - *kotsi: Selo seo se diregago ka phošo. Ga se dirwe ka boomo.*
   b. Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 62.
   b. Botša barutwana ditaba tše di latelago mabapi le seswantšho:
      - *Mogwera ke motho yo re ratago go raloka le yena. Mogwera ke motho yo re mo hlokomelago.*
      - *Botho bo bohlokwa go segwera. Re ka bontšha botho go bagwera ba rena ka go abelana le bona, go raloka le bona le go ba theeletša.*
      - *Ka dinako tše dingwe bagwera ga ba dumelelane gomme ba ngangišana. Ka dinako tše dingwe bagwera ba ikwa ba galefelana. Ge re na le mathata le bagwera, re ka šoma go a lokiša.*
3. **Ahlaahlang seswantšho seo.**
   a. Šomiša dipotšišo tše di latelago go ahlaahla seswantšho ka tsela ye e latelago:
      - Botšiša potšišo ya pele.
      - Laela barutwana go ahlaahla dipotšišo le bagwera ba bona.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
      - Aga tsebo ya barutwana ya morago ka go phošolla go se kwešišege le gona go abelana ditaba tša malebana le thutokgolo.
      - Boeletša tshepedišo ye ka dipotšišo ka moka.
4. **Dipotšišo:**
   a. *O tseba bjang ge e ba motho ke mogwera wa gago?*
   b. *O dira bjang segwera le motho?*
   c. *Batho ba rata go dira eng ge ba etela bagwera ba bona?*

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: *u*

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: *u*

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *u*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a šomišago modumo:** *u*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *u*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. *uta, tuka*.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 63.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go šobagantšha pampiri gomme ra boa ra e phutholla
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *u*.
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *u*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *u*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *u*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 145

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Sebo sa mohlaba sa Thobela*.
   d. Bolela o re: *Lehono re tlile go bala kanegelo ya mošemane yo a bitšwago Thobela yo a thabilego kudu go ya lebopong. O be a dutše a lora ka go aga sebo sa mohlaba se segolo se se botse kudu. E bile o hwetša kgamelo e mpsha le sepete gore di mo thuše go aga! Eupša selo se sengwe seo se sa letelwago se direga sebong sa gagwe sa mohlaba. A re baleng go hwetša gore go direga eng, le gore kanegelo e fela bjang*.
2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phaposi ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: go kamaka.
      - Kgopela barutwana: Ke phopholetšo efe ye botse yeo re ka e dirago ka se yeo mongwadi a sego a re botša yona? O ka phopholetša eng ka dikgopolo / maikutlo a moanegwa?

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Mogwera wa ka ke...

Re rata go...

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša goš: Go šomiša matlema ka tshwanelo polelong go bolela gore selo se sengwe se neng goba kae.
   b. Ngwala lefoko letlapeng: Re raloka lepatlelong la go bapala.
   c. Šupa DMP: Letlema le šomišwa lefokong go bolela gore selo se sengwe se neng goba se kae.
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re: Thala seswantšho gomme o ngwale mafoko a mabedi.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: Mogwera wa gago ke mang? Naa le rata go dira eng mmogo.
3. **Hlalosa karabo ya gago ka go bolela pele ba ka ngwala.**
   a. Bolela o re: Mogwera wa ka ke... gomme re rata go...
4. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: Seswantšho sa gago le mogwera wa gago le dira modiro wa go thabiša mmogo.
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Letlema le šomišwa lefokong go bolela gore selo se sengwe se neng goba se kae

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 5&6

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 63.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 5 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 5 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 6.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Boeletša o be o tswake modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa** *u*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha barutwana gore ba ka kgaogantšha le go tswaka bjang modumo woo.**
   a. Boeletša medumo ye e latelago le barutwana: *u, p, m, o, a, l*
   b. Bolela lentšu le le latelago: *bua*
   c. Kgopela morutwana o mongwe le o mongwe go theeletša ka kelohloko gomme ka morago a kgaogantšhe lentšu ka medumo: *b-u-a*
   d. Ge morutwana a bolela modumo wo mongwe le wo mongwe, o ngwale godimo ga letlapa.
   e. Ka morago ga moo, bitša morutwana o mongwe gore a tswake medumo ye a tle a kgone go bala lentšu.
   f. Phošolla barutwana ge ba dira diphošo dife goba dife.
   g. Boeletša ka lentšu le: *pula*
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 64.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go dumedišana ka diatla.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago: U**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: U.
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira: U**
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala: U**
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 145

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Sebo sa mohlaba sa Thobela*
   d. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: go kamaka.
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: Ke phopholetšo efe ye botse yeo re ka e dirago ka se yeo mongwadi a sego a re botša yona? O ka phopholetša eng ka dikgopolo / maikutlo a moanegwa?
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phaposi ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Mogwera wa ka ke...

Re rata go...

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: Mogwera wa gago ke mang? Naa le rata go dira eng mmogo.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
   c. Fanang ka dikgopolo tše diswa mabapi le mošomo gomme o be o ngwale mantšu ao letlapeng, mohl. raloka, hwidinya, kitima, bala, fofafofa
3. **Laela barutwana go thoma go ngwala ka dipukung tša bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Letlema le šomišwa lefokong go bolela gore selo se sengwe se neng goba se kae.
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 7&8

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 64.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 7 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 7 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 8.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ahlaahla kanegelo ya go abelana go bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke e rata ge e...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo.
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Taelo ya go ngwala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ka dipuku tša bona tša go ngwalela, dipene le dirula.**
   a. Botša barutwana gore ba ngwale hlogo ye, 'Taelo ya go ngwala' gomme ba ngwale dinomoro 1–6 ka thoko ga letlakala.
   b. Bitša mantšu a a tshela gore barutwana ba a ngwale kgauswi le dinomoro 1–6: *puku, pula, bula, papa, peba, pele*
2. **Botša barutwana gore ba šomiše phentshele ya mmala go phošolla mošomo wa bona.**
   a. Ngwala mantšu ao a tshela letlapeng.
   b. Ge o ngwala bolela lentšu le lengwe le lengwe ka modumo.
   c. Botša barutwana go dira sediko go diphošo tša bona ka phentshele ya mmala.
   d. Botša barutwana go ngwalolla mantšu ao ka tshwanelo.
3. **Ela hloko mathata le kgatelopele ya barutwana.**
4. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labohlano.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 65.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 145

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Sebo sa mohlaba sa Thobela*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: Lehono re ya go thala le go dira ditšhupetšo karolong yeo re e ratago kudu ya kanegelo.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Tswalela mahlo gomme o itire o kare o a nagana.
   b. Bula maahlo a gago gomme o re: Karolo yaka ye ke e ratago ya kanegelo ke ge...
   c. Leka gore o se kgethe karolo ya kanegelo ye e lego molaleng moo mohlaleng wa gago.
   d. Thala seswantšho letlapeng ka bonakwana. Ge o dutše o se thala, hlalosa gore ke eng seo o se thalago.
   e. Oketša 1–2 ya dišupo.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Botša barutwana go tswalela mahlo a bona gomme ba nagane ka karolo ya kanegelo yeo ba e ratago kudu.
   b. Bolela o re: Nagana ka kgopolo ya gago, o se kopiše mošomo wa ka.
   c. Sa go latela, botša barutwana go bula mahlo a bona gomme ba ahlaahle dikarabo le bagwera ba bona.
   d. Ka morago ga moo, laela barutwana go thala karolo yeo ya kanegelo ka dipukung tša bona.
   e. Thuša barutwana go oketša 1–2 ya dišupo moo dithalweng tša bona.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   a. Efa barutwana metsotswana go laetša mešomo ya bona go bagwera ba bona.
   b. Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phaposi.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Mogwera wa ka ke...

Re rata go...

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: Oketša lefoko le lengwe go mongwalo wa gago.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Letlema le šomišwa lefokong go bolela gore selo se sengwe se neng goba se kae.
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 9&10

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 65.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 9 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 9 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 10.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bomolomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. **Dudiša barutwana go lebelela bao ba tsenago le bona ka phapošing ge ba tšweletša ditlhagišo tša bomolomo.**
2. **Gopotša barutwana ka mošomo wo o latelago: Go abelana ditaba tša gago**
   a. Re botše gore ditaba tša gago di mabapi le eng. Bolela o re:
   b. Lehono ke tlile go le botša ka...
   c. Ke moka, bolela ditaba tša gago.
   d. Re botše ka seo se diregilego ka tatelano ya maleba.
   e. Re botše ka dintlhakgolo tša ditaba tša gago.
   f. Feleletša ka go re botša ka fao o ikwago ka ditaba tša gago.
3. **Gopotša barutwana ka mabokgoni a go fa polelo:**
   a. Ge o abelana ditaba tša gago, gopola go:
      - Re botše gore ditaba tša gago di mabapi le eng
      - Re botše gore di diregile neng
      - Re botše gore naa di diragetše mang
      - Bolela mafoko a gago go ya ka tatelano ya maleba
      - Bolela dilo gatee fela – se ipoeletše
      - Bolelela godimo ka lentšu la go tlhaka
4. **Bitša barutwana ba o ba kgethilego go tla go fa polelo ka go šielana.**
   a. Aga tshepo ya barutwana ka go ba leboga nako le nako ge ba seno fa polelo le gona go ba fa dipoelo tša maleba.
   b. Mafelelong a thuto, efa sehlopha ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša ditlhagišo tša bona. Mohlala: Ke ile ka katana le go kwa ba bangwe ba lena. Ke kgopela le bolele ka mantšu a kwagalago – re nyaka go kwa seo le lekago go se bolela.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: *d*

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: *d*

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *d*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a šomišago modumo:** *d*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *d*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. *dieta*, *dijo*.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Mošupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 66.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go itiriša o kare re raloka piano.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *d*.
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *d*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *d*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *d*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, Letlakala la matseno 157

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Kgomo le Mooka*.
   b. Bolela o re: *Kanegelo ya rena lehono e theilwe godimo ga kanegelo ya nnete ka ga segwera se se sa tlwaelegago – magareng ga kgomo le mooka! Mo kanegelong ye, mooka wo mogolo wa naga o tšwelela polaseng ya Molemirui Abbott gomme e dira segwera le kgomo ya gagwe, Daisy. Ba fetša nako ye ntši ba le mmogo ba fula, ba sepelasepela le go robala ba gokarane. Ka dinako tše dingwe re nagana gore re ka ba bagwera fela le batho bao ba swanago le rena. Eupša segwera ga se se šome ka mehla ka tsela yeo!*.
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?
3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: go kamaka.
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 1&2

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 66.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 1 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 1 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 2.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 58.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tltotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *mooka: Phoofolo ye kgolo ya maoto a matelele le dinaka tše kgolo (dinaka) yeo e dulago dithokgweng gomme e rata go ja matlakala le dimela. Ga di gona mo Afrika Borwa.*
      - *e sa tlwaelegago: E fapane le seo ka tlwaelo o se bonago. Ga se selo se se tlwaelegilego.*
      - *naledi: Naledi ke lentšu la motho yo a tumilego.*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Boeletša o be o tswake modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa** *d*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha barutwana gore ba ka kgaogantšha le go tswaka bjang modumo woo.**
   a. Boeletša medumo ye e latelago le barutwana: *d, e, a, l, o, p*
   b. Bolela lentšu le le latelago: *dumela*
   c. Kgopela morutwana o mongwe le o mongwe go theeletša ka kelohloko gomme ka morago a kgaogantšhe lentšu ka medumo: *d-u-m-e-l-a*
   d. Ge morutwana a bolela modumo wo mongwe le wo mongwe, o ngwale godimo ga letlapa.
   e. Ka morago ga moo, bitša morutwana o mongwe gore a tswake medumo ye a tle a kgone go bala lentšu.
   f. Phošolla barutwana ge ba dira diphošo dife goba dife.
   g. Boeletša ka lentšu le: *dikela*
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 67.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ka gare ga diatla re balela ka bo 5, ka morago re khutše.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago: D**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: D.
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira: D**
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala: D**
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 159

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelane, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Kgomo le Mooka*
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: Naa e kaba go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 3&4

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 67.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 3 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 3 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 4.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Dikanegelo tša Boitlhamelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Lokiša barutwana go anega dikanegelo tša boitlhamelo.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Botša barutwana go bula Dipuku tša motheo tša go Bala letlakala 68.
2. **Laela barutwana go lebelela seswantšho.**
   a. Botšiša: Naa o bona eng mo seswantšhong?
3. **Botša barutwana gore yo mongwe le yo mongwe o swanetše go hlama kanegelokopana ka ga seswantšho.**
4. **Botša barutwana ka fao ba ka beakanyago kanegelo ya bona. Bolela o re:**
   a. Efa moanegwa o mongwe le o mongwe kanegelong ya gago leina.
   b. Bolela gore kanegelo e direga kae.
   c. Kanegelo ya gago e swanetše go ba le mathomo, bogare le mafelelo.
   d. Seswantšho se se bontšha fela karolo ya kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša mathomo a kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša bogare bja kanegelo ya gago.
      - Seswantšhose ka laetša mafelelo a kanegelo ya gago.
   e. O ka thoma kanegelo ya gago ka gore:
      - E be e le bošego bja dipapadi lapeng la ga ____ gomme...
      - Mesong ye mengwe le ye mengwe ya Mokibelo, ba lapa la ____ ba be ba raloka...
5. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go nagana ka kanegelo ya bona ka setu.
   b. Go tloga moo, laela barutwana go šiedišana ka go anegela sehlopha sa bona kanegelo. O ka rata go šomiša 'lehlaka la go bolela/leswika' ge ba dira seo.
   c. Ge barutwana ba bolela, sepelasepela gomme o theeletše.
6. **Ruma thuto ka tsela ye e latelago:**
   a. Bitša morutwana o tee go abelana kanegelo ya gagwe le phaposi goba o botšiše barutwana ba 1–2 dipotšišo ka ga dikanegelo tša sehlopha sa bona.
      - Botšiša: Naa kanegelo ya X e be e le mabapi le eng?
      - Botšiša: Naa ke eng seo o se ratilego mabapi le kanegelo ya X?
   b. Efa phaposi ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša dikanegelo tša bona.
      Mohlala: Gantši mathomong a kanegelo re bolela gore kanegelo e direga kae, le gore baanegwa ke bomang. Nakong ye e tlago, leka go akaretša tshedimošo ye dikanegelong tša lena.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: *g*

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: *g*

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *g*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a šomišago modumo:** *g*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *g*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. *gae, galase*.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 69.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go dukološa diatla tša rena ka go la nngele le la go ja.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *g*.
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *g*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *g*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *g*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 159

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Kgomo le Mooka*
   d. Bolela o re: *Kanegelo ya rena lehono e theilwe godimo ga kanegelo ya nnete ka ga segwera se se sa tlwaelegago – magareng ga kgomo le mooka! Mo kanegelong ye, mooka wo mogolo wa naga o tšwelela polaseng ya Molemirui Abbott gomme e dira segwera le kgomo ya gagwe, Daisy. Ba fetša nako ye ntši ba le mmogo ba fula, ba sepelasepela le go robala ba gokarane. Ka dinako tše dingwe re nagana gore re ka ba bagwera fela le batho bao ba swanago le rena. Eupša segwera ga se se šome ka mehla ka tsela yeo!*.
   e. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?

2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: go kamaka.
      - Kgopela barutwana: Ke phopholetšo efe ye botse yeo re ka e dirago ka se yeo mongwadi a sego a re botša yona? O ka phopholetša eng ka dikgopolo / maikutlo a moanegwa?

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya mošomo ya DBE letlakala: 110 & 111

Foreime ya go ngwala:

Bagwera ba botho ke...

Ba re...

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša goš: Go netefatša gore lentšu la go dira (lediri) le nyalelana le gore ke mang yo dirago selo (sediri).
   b. Ngwala lefoko letlapeng: Nna ke o botho. Bagwera ba ka le bona ke ba botho.
   c. Šupa DMP: Lentšu la go dira (lediri) le nyalelana le gore ke mang yo a dirago selo (sediri).
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re thala seswantšho gomme o ngwale mafoko a mabedi.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: Seo se dirago mogwera yo botho.
3. **Hlalosa karabo ya gago ka go bolela pele ba ka ngwala.**
   a. Bolela o re: Ke nagana gore bagwera ba botho ke...
4. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: Wena le mogwera.
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Lentšu la go dira (lediri) le nyalelana le gore ke mang yo a dirago selo (sediri).

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 5&6

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 69.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 5 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 5 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 6.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Boeletša o be o tswake modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa** *g*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha barutwana gore ba ka kgaogantšha le go tswaka bjang modumo woo.**
   a. Boeletša medumo ye e latelago le barutwana: *g, i, e, l, o, p*
   b. Bolela lentšu le le latelago: *goga*
   c. Kgopela morutwana o mongwe le o mongwe go theeletša ka kelohloko gomme ka morago a kgaogantšhe lentšu ka medumo: *g-o-g-a*
   d. Ge morutwana a bolela modumo wo mongwe le wo mongwe, o ngwale godimo ga letlapa.
   e. Ka morago ga moo, bitša morutwana o mongwe gore a tswake medumo ye a tle a kgone go bala lentšu.
   f. Phošolla barutwana ge ba dira diphošo dife goba dife.
   g. Boeletša ka lentšu le: *gapa*
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 70.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ya rena ka ntle le ka gare.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago: G**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: G.
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira: G**
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala: G**
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 159

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Kgomo le Mooka*
   d. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: go kamaka
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: Ke phopholetšo efe ye botse yeo re ka e dirago ka se yeo mongwadi a sego a re botša yona? O ka phopholetša eng ka dikgopolo / maikutlo a moanegwa?
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phaposi ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya mošomo ya DBE letlakala: 110 & 111

Foreime ya go ngwala:

Bagwera ba botho ke...

Ba re...

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: Seo se dirago mogwera yo botho.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
   c. Fanang ka dikgopolo tše diswa mabapi le mošomo gomme o be o ngwale mantšu ao letlapeng, mohl. o a thušago, o a hlokomelago, o a ratago, dumela, nka go thuša
3. **Laela barutwana go bula letlakala le le nepagetšego ka pukung ya bona ya DBE.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Lentšu la go dira (lediri) le nyalelana le gore ke mang yo a dirago selo (sediri).
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 7&8

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 70.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 7 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 7 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 8.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ahlaahla kanegelo ya go abelana go bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke e rata ge e...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo.
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Taelo ya go ngwala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ka dipuku tša bona tša go ngwalela, dipene le dirula.**
   a. Botša barutwana gore ba ngwale hlogo ye, 'Taelo ya go ngwala' gomme ba ngwale dinomoro 1–6 ka thoko ga letlakala.
   b. Bitša mantšu a a tshela gore barutwana ba a ngwale kgauswi le dinomoro 1–6: *gola, goba, go, dilo, duma, pudi*
2. **Botša barutwana gore ba šomiše phentshele ya mmala go phošolla mošomo wa bona.**
   a. Ngwala mantšu ao a tshela letlapeng.
   b. Ge o ngwala bolela lentšu le lengwe le lengwe ka modumo.
   c. Botša barutwana go dira sediko go diphošo tša bona ka phentshele ya mmala.
   d. Botša barutwana go ngwalolla mantšu ao ka tshwanelo.
3. **Ela hloko mathata le kgatelopele ya barutwana.**
4. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labohlano.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 71.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 159

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Kgomo le Mooka*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: Lehono re ya go dira kakaretšo ya kanegelo.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Bolela o re: Ge re akaretša kanegelo re swanetše go bolela ka:
      - Seo kanegelo e bego e le ka ga sona
      - Seo ke se ratilego mabapi le kanegelo
      - Seo ke ithutilego sona go tšwa kanegelong
   b. Ka boripana, abelana dikarabo tša dipotšišo tšeo.
   c. Leka go se kgethe dikarabo tšeo di lego molaleng mehlaleng ya gago.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Botša barutwana gore ba nagane ka dikakaretšo tša bona, efela ba seke ba ekiša mehlala ya gago.
   b. Botša barutwana go thoma dikarabo tša bona ka tsela ye:
      - Kanegelo e mabapi le...
      - Ke ratile...
      - Ke ithutile...
   c. Se se latelago laela barutwana go abelana dikakaretšo tša bona le mogwera.
   d. Ge barutwana ba dutše ba abelana dikakaretšo tša bona, sepelasepela ka phaphošing go ba fa thekgo ye e nyakegago.
   e. Mafelelong a thuto bitša barutwana ba 1–2 go abelana dikakaretšo tša bona.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   - Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phapoši.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya mošomo ya DBE letlakala: 110 & 111

Foreime ya go ngwala:

Bagwera ba botho ke...

Ba re...

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: Oketša lefoko le lengwe go mongwalo wa gago.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Lentšu la go dira (lediri) le nyalelana le gore ke mang yo a dirago selo (sediri).
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 9&10

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 71.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 9 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 9 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 10.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Tsebiša Tabakgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Diswantšho le dilo tša nnete tša go bontšha tabakgolo

Puku ya Motheo

1. **Bontšha tabakgolo ye e beakantšwego:** *Re na le maikutlo*
2. **Botšiša dipotšišo tša boleta go tsošološa tsebo ya barutwana ya bo ka morago.**
   - *Ke maikutlo afe a mangwe ao gantši o bago le ona mosegare?*
   - *O ka tseba bjang kamoo motho yo mongwe a ikwago ka gona?*
   - *Ke ka lebaka la eng ka dinako tše dingwe batho ba ikwa ba na le maikutlo a go fapana ka selo se tee?*
3. **Thala mmepe wa monagano o šomiša dipotšišo le dikarabo tša barutwana.**
4. **Ngwala dikarabo tša gago moo mmepeng wa monagano go oketša tsebo ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 72.**
6. **Botša barutwana gore ba tsepelele polelotlaleletšo ya morero.**
   a. Balela polelotlaleletšo godimo.
   b. Laela barutwana go bala le wena goba go boeletša ka morago ga gago: Go bela madi
7. **Ahlaahla polelotlaleletšo le barutwana.**
   a. Botšiša: Naa o ka mpotša gore se se ra go reng? / Naa o ka kgona go bona karabo?
   b. Hlohleletša barutwana go abelana dikgopolo tša bona.
   c. Hlalosa tlhaloso goba o fe karabo ka tsela ye e latelago:
   Re a tseba gore re ka se kgone go bediša madi a rena. Bjale se se ra gore go bela madi go hlaloša go befelwa kudu.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: *n*

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: *n*

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *n*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a šomišago modumo:** *n*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *n*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. *nama*, *noka*.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Mošupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 74.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go šobagantšha pampiri gomme ra boa ra e phutholla
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *n*.
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *n*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *n*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *n*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, Letlakala la matseno 169

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Beke e mpe ya Dan*.
   b. Bolela o re: *Lehono re bala kanegelo ye e segišago ka mošemane yo a bitšwago Dan yo a nago le beke e mpe kudu. Letšatši le lengwe le le lengwe o leka go lokiša phošo ya gagwe ya letšatši la go feta, eupša letšatši le le lengwe le le lengwe go ba le selo se sengwe se seswa seo se sa sepeleng gabotse! Dan wa go šokiša o leka ka maatla kudu, eupša o tšwela pele go dira diphošo. Ge re bala kanegelo ye, re ka nagana ka fao Dan a swanetšego go ba a ikwa ka gona bekeng ye ya gagwe e mpe kudu*.
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?
3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: Dira dikgokagano.
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 1&2

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 74.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 1 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 1 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 2.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 72.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tltotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *kgopša: Ge leoto la gago le thula selo gomme o wela fase*
      - *go hlabja ke dihlong: Go ikwa o na le dihlong goba o sa phuthologa ka baka la selo se sengwe seo se diregilego*
      - *lenaneo la tlwaelo: Selo seo o se dirago ka tsela e swanago letšatši le letšatši.*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Boeletša o be o tswake modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa** *n*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha barutwana gore ba ka kgaogantšha le go tswaka bjang modumo woo.**
   a. Boeletša medumo ye e latelago le barutwana: *e, a, n, l, u, m*
   b. Bolela lentšu le le latelago: *naba*
   c. Kgopela morutwana o mongwe le o mongwe go theeletša ka kelohloko gomme ka morago a kgaogantšhe lentšu ka medumo: *n-a-b-a*
   d. Ge morutwana a bolela modumo wo mongwe le wo mongwe, o ngwale godimo ga letlapa.
   e. Ka morago ga moo, bitša morutwana o mongwe gore a tswake medumo ye a tle a kgone go bala lentšu.
   f. Phošolla barutwana ge ba dira diphošo dife goba dife.
   g. Boeletša ka lentšu le: *nela*
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 75.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go dumedišana ka diatla.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago: N**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: N
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira: N**
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala: N**
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 171

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelane, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Beke e mpe ya Dan*.
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: Naa e kaba go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 3&4

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 75.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 3 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 3 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 4.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ruta tlotlontšu o ahlaahle seswantšho sa morero

NAKO: 15 ya metsotso

DIDIRIŠWA: Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *Maikutlo: Maikutlo ke ka moo o ikwago ka gona ka gare ga pelo le mmele wa gago.*
      - *maikutlo a tšhoganetšo: Lentšu le lengwe la maikutlo*
      - *polelo ya mmele: Seo sefahlego sa gago le mmele o di bontšhago mabapi le ka fao o ikwago ka gona (go swana le go myemyela goba go fapantšha matsogo a gago).*
   b. Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 76.
   b. Botša barutwana ditaba tše di latelago mabapi le seswantšho:
      - *Motho yo mongwe le yo mongwe o na le maikutlo, go swana le: thabile, nyamile, tshwenyegile, le go gakanega. Difahlego tša rena le mebele ya rena di ka bontšha maikutlo a rena. Gape go bohlokwa go bolela ka tsela yeo re ikwago.*
      - *Maikutlo a rena a ka fetoga*
      - *Batho ba ka ba le maikutlo a go fapana go tšwa go yo mongwe le yo mongwe - ga ešita le ka seemo se se swanago kudu! Go bohlokwa go kwešiša gore batho ba ka ikwa ka tsela e fapanego le ya rena.*
3. **Ahlaahlang seswantšho seo.**
   a. Šomiša dipotšišo tše di latelago go ahlaahla seswantšho ka tsela ye e latelago:
      - Botšiša potšišo ya pele.
      - Laela barutwana go ahlaahla dipotšišo le bagwera ba bona.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
      - Aga tsebo ya barutwana ya morago ka go phošolla go se kwešišege le gona go abelana ditaba tša malebana le thutokgolo.
      - Boeletša tshepedišo ye ka dipotšišo ka moka.
4. **Dipotšišo:**
   a. *O be o tla ikwa bjang ge nkabe o eya moletlong wa letšatši la matswalo?*
   b. *Bana ba seswantšhong se ba ikwa bjang? O tseba bjang?*
   c. *Monyanya wa letšatši la matswalo o swanetše go ba wo o thabišago! O nagana gore ke ka lebaka la eng bana ba ka ikwa ba na le lehufa, ba nyamile, ba na le dihlong goba ba tšhogile monyanyeng wa matswalo?*

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: *j*

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: *j*

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *j*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a šomišago modumo:** *j*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *j*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. *jase, joko*.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 77.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go itiriša o kare re raloka piano.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago: *j*.**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *j*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *j*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *j*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 171

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Beke e mpe ya Dan*
   d. Bolela o re: *Lehono re bala kanegelo ye e segišago ka mošemane yo a bitšwago Dan yo a nago le beke e mpe kudu. Letšatši le lengwe le le lengwe o leka go lokiša phošo ya gagwe ya letšatši la go feta, eupša letšatši le le lengwe le le lengwe go ba le selo se sengwe se seswa seo se sa sepeleng gabotse! Dan wa go šokiša o leka ka maatla kudu, eupša o tšwela pele go dira diphošo. Ge re bala kanegelo ye, re ka nagana ka fao Dan a swanetšego go ba a ikwa ka gona bekeng ye ya gagwe e mpe kudu.*

2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Dira dikgokagano.
      - Kgopela barutwana: Naa o ka dira dikamano ka kanegelo ye? A e ka ba selo sa go swana le se se kile sa go diragalela goba o mongwe o mo tsebago?

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Ke ikwa ke thabile ge ke...

Sefahlego sa ka se lebelelega se...

Mmele wa ka o ikwa o...

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša goš: Go netefatša gore lentšu la go dira (lediri) le nyalelana le gore ke mang yo dirago selo (sediri).
   b. Ngwala lefoko letlapeng: Ke kitimela sekolong. O kitimela sekolong.
   c. Šupa DMP: Lentšu la go dira (lediri) le nyalelana le gore ke mang yo a dirago selo (sediri).
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re: Thala seswantšho gomme o ngwale mafoko a mararo.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: Selo seo se re dirago gore re ikwe re thabile.
3. **Hlalosa karabo ya gago ka go bolela pele ba ka ngwala.**
   a. Bolela o re: Ke ikwa ke thabile ge ke...
4. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: Wena ka bowena, O lebelelega o thabile goba o nyamile
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Lentšu la go dira (lediri) le nyalelana le gore ke mang yo a dirago selo (sediri).

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 5&6

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 77.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 5 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 5 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 6.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Boeletša o be o tswake modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa** *j*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha barutwana gore ba ka kgaogantšha le go tswaka bjang modumo woo.**
   a. Boeletša medumo ye e latelago le barutwana: *j, o, l, k, e, a*
   b. Bolela lentšu le le latelago: *jele*
   c. Kgopela morutwana o mongwe le o mongwe go theeletša ka kelohloko gomme ka morago a kgaogantšhe lentšu ka medumo: *j-e-l-e*
   d. Ge morutwana a bolela modumo wo mongwe le wo mongwe, o ngwale godimo ga letlapa.
   e. Ka morago ga moo, bitša morutwana o mongwe gore a tswake medumo ye a tle a kgone go bala lentšu.
   f. Phošolla barutwana ge ba dira diphošo dife goba dife.
   g. Boeletša ka lentšu le: *dijo*
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 78.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ka gare ga diatla re balela ka bo 5, ka morago re khutše.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago: J**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: J.
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira: J**
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala: J**
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 171

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Beke e mpe ya Dan*
   d. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Dira dikgokagano.
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: Naa o ka dira dikamano ka kanegelo ye? A e ka ba selo sa go swana le se se kile sa go diragalela goba o mongwe o mo tsebago?
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Ke ikwa ke thabile ge ke...

Sefahlego sa ka se lebelelega se...

Mmele wa ka o ikwa o...

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: Selo seo se re dirago gore re ikwe re thabile.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
   c. Fanang ka dikgopolo tše diswa mabapi le mošomo gomme o be o ngwale mantšu ao letlapeng, mohl. kitima, bina, raloka, bala, myemyela, botho, maatla, iketlile
3. **Laela barutwana go thoma go ngwala ka dipukung tša bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Lentšu la go dira (lediri) le nyalelana le gore ke mang yo a dirago selo (sediri).
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 7&8

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 78.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 7 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 7 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 8.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ahlaahla kanegelo ya go abelana go bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke ratile baanegwa... ka lebaka la gore...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo.
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Taelo ya go ngwala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ka dipuku tša bona tša go ngwalela, dipene le dirula.**
   a. Botša barutwana gore ba ngwale hlogo ye, 'Taelo ya go ngwala' gomme ba ngwale dinomoro 1–6 ka thoko ga letlakala.
   b. Bitša mantšu a a tshela gore barutwana ba a ngwale kgauswi le dinomoro 1–6: *nepa, nako, noka, baji, jeke, eja*
2. **Botša barutwana gore ba šomiše phentshele ya mmala go phošolla mošomo wa bona.**
   a. Ngwala mantšu ao a tshela letlapeng.
   b. Ge o ngwala bolela lentšu le lengwe le lengwe ka modumo.
   c. Botša barutwana go dira sediko go diphošo tša bona ka phentshele ya mmala.
   d. Botša barutwana go ngwalolla mantšu ao ka tshwanelo.
3. **Ela hloko mathata le kgatelopele ya barutwana.**
4. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labohlano.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 79.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 171

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Beke e mpe ya Dan*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: Lehono re ya go thala le go dira ditšhupetšo karolong yeo re e ratago kudu ya kanegelo.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Tswalela mahlo gomme o itire o kare o a nagana.
   b. Bula maahlo a gago gomme o re: Karolo yaka ye ke e ratago ya kanegelo ke ge...
   c. Leka gore o se kgethe karolo ya kanegelo ye e lego molaleng moo mohlaleng wa gago.
   d. Thala seswantšho letlapeng ka bonakwana. Ge o dutše o se thala, hlalosa gore ke eng seo o se thalago.
   e. Oketša 1–2 ya dišupo.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Botša barutwana go tswalela mahlo a bona gomme ba nagane ka karolo ya kanegelo yeo ba e ratago kudu.
   b. Bolela o re: Nagana ka kgopolo ya gago, o se kopiše mošomo wa ka.
   c. Sa go latela, botša barutwana go bula mahlo a bona gomme ba ahlaahle dikarabo le bagwera ba bona.
   d. Ka morago ga moo, laela barutwana go thala karolo yeo ya kanegelo ka dipukung tša bona.
   e. Thuša barutwana go oketša 1–2 ya dišupo moo dithalweng tša bona.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   a. Efa barutwana metsotswana go laetša mešomo ya bona go bagwera ba bona.
   b. Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phaposi.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Ke ikwa ke thabile ge ke...

Sefahlego sa ka se lebelelega se...

Mmele wa ka o ikwa o...

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: Oketša lefoko le lengwe go mongwalo wa gago.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Lentšu la go dira (lediri) le nyalelana le gore ke mang yo a dirago selo (sediri).
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 9&10

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 79.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 9 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 9 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 10.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bomolomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgetha barutwana bao ba ka tlago le selo goba seswantšho go tla go 'Laetša le go Bolela'

1. **Dudiša barutwana go lebelela bao ba tsenago le bona ka phapošing ge ba tšweletša ditlhagišo tša bomolomo.**
2. **Gopotša barutwana ka mošomo wo o latelago: Go laetša le go bolela**
   a. Emišetša godimo seswantšho goba selo so o se tlišitšego go tla go re bontšha.
   b. Re botše ka seswantšho goba selo. Bolela o re:
      - Lehono ke tlile go le botša ka...
      - Ke... (bogolo, mmala, boima, sebopego, le tše dingwe)
      - E šomišwa go...
      - Ke e rata ka gobane...
   c. Ke moka botšiša barutwana: Naa go sa na le dipotšišo?
   d. Ge e ba o mongwe o na le potšišo leka ka bokgoni bja gago go e araba.
3. **Gopotša barutwana ka mabokgoni a go fa polelo:**
   a. Ge o ba hlahla, gopola go:
      - Swara seswantšho goba selo ka tsela yeo e tlago bonwa ke bohle
      - Bolela mafoko a gago go ya ka tatelano ya maleba
      - Bolela dilo gatee fela – se ipoeletše
      - Bolelela godimo ka lentšu la go tlhaka
4. **Bitša barutwana ba o ba kgethilego go tla go fa polelo ka go šielana.**
   a. Aga tshepo ya barutwana ka go ba leboga nako le nako ge ba seno fa polelo le gona go ba fa dipoelo tša maleba.
   b. Mafelelong a thuto, efa sehlopha ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša ditlhagišo tša bona. Mohlala: Ke ile ka katana le go kwa ba bangwe ba lena. Ke kgopela le bolele ka mantšu a kwagalago – re nyaka go kwa seo le lekago go se bolela.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: *r*

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: *r*

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *r*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a šomišago modumo:** *r*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *r*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. *raka*, *ranta*.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Mošupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 80.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go dukološa diatla tša rena ka go la nngele le la go ja.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago: *r*.**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *r*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *r*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *r*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, Letlakala la matseno 185

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Tebogo o ikwa a tshwenyegile*.
   b. Bolela o re: *Lehono re bala ka mošemane yo a bitšwago Tebogo yo gateetee a kwago gore ke letšatši la matswalo la mmagwe. O ba le maikutlo a mantši kudu a go fapana. O ikwa a makala, ka gore o be a sa tsebe gore ke letšatši la gagwe la matswalo. O ikwa a tshwenyegile ka ge a sena tšhelete ya go mo rekela mpho. O ikwa a nyamile ka ge a nyaka go direla mmagwe selo se sengwe se se kgethegilego ebile ga a nagane gore a ka kgona. Re tla nagana ka fao maikutlo a Tebogo a fetogago ka gona nakong ye re balago kanegelo ye*.
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.

2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?

3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: Dira dikgokagano.
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 1&2

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 80.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 1 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 1 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 2.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 72.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tltotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *go tshwenyega: Go ikwa o tšhogile goba go nagana gore go ka direga selo se sebe.*
      - *go hema moya wa boiketlo: Mohemo o mogolo wo o hemago ge o ikwa o le kaone ka gobane bothata bo fetile*
      - *imologile: Go ikwa o iketlile e bile o thabile ka gobane selo seo o bego o tshwenyegile ka sona se lokile.*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Boeletša o be o tswake modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa** *r*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha barutwana gore ba ka kgaogantšha le go tswaka bjang modumo woo.**
   a. Boeletša medumo ye e latelago le barutwana: *r, u, p, k, i, a*
   b. Bolela lentšu le le latelago: *roga*
   c. Kgopela morutwana o mongwe le o mongwe go theeletša ka kelohloko gomme ka morago a kgaogantšhe lentšu ka medumo: *r-o-g-a*
   d. Ge morutwana a bolela modumo wo mongwe le wo mongwe, o ngwale godimo ga letlapa.
   e. Ka morago ga moo, bitša morutwana o mongwe gore a tswake medumo ye a tle a kgone go bala lentšu.
   f. Phošolla barutwana ge ba dira diphošo dife goba dife.
   g. Boeletša ka lentšu le: *reka*
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 81.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ya rena ka ntle le ka gare.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago: R**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: R.
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira: R**
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala: R**
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 187

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelane, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Tebogo o ikwa a tshwenyegile*.
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: Naa e kaba go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 3&4

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 81.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 3 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 3 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 4.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Dikanegelo tša Boitlhamelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Lokiša barutwana go anega dikanegelo tša boitlhamelo.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Botša barutwana go bula Dipuku tša motheo tša go Bala letlakala 82.
2. **Laela barutwana go lebelela seswantšho.**
   a. Botšiša: Naa o bona eng mo seswantšhong?
3. **Botša barutwana gore yo mongwe le yo mongwe o swanetše go hlama kanegelokopana ka ga seswantšho.**
4. **Botša barutwana ka fao ba ka beakanyago kanegelo ya bona. Bolela o re:**
   a. Efa moanegwa o mongwe le o mongwe kanegelong ya gago leina.
   b. Bolela gore kanegelo e direga kae.
   c. Kanegelo ya gago e swanetše go ba le mathomo, bogare le mafelelo.
   d. Seswantšho se se bontšha fela karolo ya kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša mathomo a kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša bogare bja kanegelo ya gago.
      - Seswantšhose ka laetša mafelelo a kanegelo ya gago.
   e. O ka thoma kanegelo ya gago ka gore:
      - Ka letšatši le lengwe, Koko o ile a tla le puku gae…
      - Letšatši le lengwe le le lengwe, Koko le ____ ba be ba bala puku mmogo…
5. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go nagana ka kanegelo ya bona ka setu.
   b. Go tloga moo, laela barutwana go šiedišana ka go anegela sehlopha sa bona kanegelo. O ka rata go šomiša ‘lehlaka la go bolela/leswika’ ge ba dira seo.
   c. Ge barutwana ba bolela, sepelasepela gomme o theeletše.
6. **Ruma thuto ka tsela ye e latelago:**
   a. Bitša morutwana o tee go abelana kanegelo ya gagwe le phaposi goba o botšiše barutwana ba 1–2 dipotšišo ka ga dikanegelo tša sehlopha sa bona.
      - Botšiša: Naa kanegelo ya X e be e le mabapi le eng?
      - Botšiša: Naa ke eng seo o se ratilego mabapi le kanegelo ya X?
   b. Efa phaposi ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša dikanegelo tša bona.
      Mohlala: Gantši mathomong a kanegelo re bolela gore kanegelo e direga kae, le gore baanegwa ke bomang. Nakong ye e tlago, leka go akaretša tshedimošo ye dikanegelong tša lena.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: *s*

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: *s*

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *s*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a a šomišago modumo:** *s*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *s*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. *sekolo*, *seipone*.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 83.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go šobagantšha pampiri gomme ra boa ra e phutholla
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *s*.
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *s*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *s*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *s*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 187

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Tebo*go o ikwa a tshwenyegile
   d. Bolela o re: *Lehono re bala ka mošemane yo a bitšwago Tebogo yo gateetee a kwago gore ke letšatši la matswalo la mmagwe. O ba le maikutlo a mantši kudu a go fapana. O ikwa a makala, ka gore o be a sa tsebe gore ke letšatši la gagwe la matswalo. O ikwa a tshwenyegile ka ge a sena tšhelete ya go mo rekela mpho. O ikwa a nyamile ka ge a nyaka go direla mmagwe selo se sengwe se se kgethegilego ebile ga a nagane gore a ka kgona. Re tla nagana ka fao maikutlo a Tebogo a fetogago ka gona nakong ye re balago kanegelo ye*.
   e. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Dira dikgokagano.
      - Kgopela barutwana: Naa o ka dira dikamano ka kanegelo ye? A e ka ba selo sa go swana le se se kile sa go diragalela goba o mongwe o mo tsebago?

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya mošomo ya DBE letlakala: 106 & 107

Foreime ya go ngwala:

Pontšho ya ka e mabapi le...

Ke e rata ka gobane...

E dira gore ke ikwe ke...

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša goš: Go bopa bontši bja maina ka nepagalo ge go na le sedirwa sa go feta se tee.
   b. Ngwala lefoko letlapeng: Ke bona diphoofolo mo Thelebišeneng.
   c. Šupa DMP: Leina ka bontši le bopilwe ka nepagalo go bontšha sedirwa sa go feta se tee.
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re: Thala seswantšho gomme o ngwale mafoko a mararo.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: Pontšho yeo re nyakago go e bogela.
3. **Hlalosa karabo ya gago ka go bolela pele ba ka ngwala.**
   a. Bolela o re: Pontšho yeo ke nyakago go e bogela e mabapi le...
4. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: Selo seo o nyakago go se bogela Thelebišeneng.
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Leina ka bontši le bopilwe ka nepagalo go bontšha sedirwa sa go feta se tee

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 5&6

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 83.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 5 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 5 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 6.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Boeletša o be o tswake modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa** *s*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha barutwana gore ba ka kgaogantšha le go tswaka bjang modumo woo.**
   a. Boeletša medumo ye e latelago le barutwana: *s, e, o, m, a, k*
   b. Bolela lentšu le le latelago: *sesi*
   c. Kgopela morutwana o mongwe le o mongwe go theeletša ka kelohloko gomme ka morago a kgaogantšhe lentšu ka medumo: *s-e-s-i*
   d. Ge morutwana a bolela modumo wo mongwe le wo mongwe, o ngwale godimo ga letlapa.
   e. Ka morago ga moo, bitša morutwana o mongwe gore a tswake medumo ye a tle a kgone go bala lentšu.
   f. Phošolla barutwana ge ba dira diphošo dife goba dife.
   g. Boeletša ka lentšu le: *soma*
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 84.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go dumedišana ka diatla.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago: S**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: S.
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira: S**
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala: S**
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 187

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Tebogo o ikwa a tshwenyegile*
   d. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Dira dikgokagano
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: Naa o ka dira dikamano ka kanegelo ye? A e ka ba selo sa go swana le se se kile sa go diragalela goba o mongwe o mo tsebago?
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phaposi ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya mošomo ya DBE letlakala: 106 & 107

Foreime ya go ngwala:

Pontšho ya ka e mabapi le...

Ke e rata ka gobane...

E dira gore ke ikwe ke...

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: Pontšho yeo re nyakago go e bogela.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
   c. Fanang ka dikgopolo tše diswa mabapi le mošomo gomme o be o ngwale mantšu ao letlapeng, mohl. dianasoro, diphoofolo, bagale ba maatla a magolo, go ipshina, Kgahlišago, tšhošago
3. **Laela barutwana go bula letlakala le le nepagetšego ka pukung ya bona ya DBE.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Leina ka bontši le bopilwe ka nepagalo go bontšha sedirwa sa go feta se tee.
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 7&8

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 84.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 7 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 7 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 8.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ahlaahla kanegelo ya go abelana go bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke e rata ge e...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo.
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Taelo ya go ngwala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ka dipuku tša bona tša go ngwalela, dipene le dirula.**
   a. Botša barutwana gore ba ngwale hlogo ye, 'Taelo ya go ngwala' gomme ba ngwale dinomoro 1–6 ka thoko ga letlakala.
   b. Bitša mantšu a a tshela gore barutwana ba a ngwale kgauswi le dinomoro 1–6: *rema, roa, roka, soka, seka, sesa*
2. **Botša barutwana gore ba šomiše phentshele ya mmala go phošolla mošomo wa bona.**
   a. Ngwala mantšu ao a tshela letlapeng.
   b. Ge o ngwala bolela lentšu le lengwe le lengwe ka modumo.
   c. Botša barutwana go dira sediko go diphošo tša bona ka phentshele ya mmala.
   d. Botša barutwana go ngwalolla mantšu ao ka tshwanelo.
3. **Ela hloko mathata le kgatelopele ya barutwana.**
4. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labohlano.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 85.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 187

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Tebogo o ikwa a tshwenyegile*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: Lehono re ya go badišiša karolo ye re e ratago ya kanegelo.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Tswalela mahlo gomme o itire o kare o a nagana.
   b. Bolela o re: E re ke nagane – ke swanetše go go botša karolo yeo ke e ratago kudu ya kanegelo ka mantšu a ka.
   c. Bula mahlo gomme o botše barutwana karolo ya kanegelo yeo wena o e ratago.
   d. Leka gore o se kgethe karolo ya kanegelo ye e lego molaleng moo mohlaleng wa gago.
   e. Badišiša karolo ye ya kanegelo ka tatelano ya maleba.
   f. Tsenya le dintlha tše bohlokwa bjalo ka maina a baanegwa.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Botša barutwana go tswalela mahlo a bona gomme ba nagane ka karolo ya kanegelo yeo ba e ratago kudu.
   b. Bolela o re: Nagana ka kgopolo ya gago, o se kopiše mošomo wa ka.
   c. Se se latelago, botša barutwana go bula mahlo gomme ba šiedišane ka go botša bagwera ka karolo ya kanegelo yeo ba e ratago.
   d. Bjalo ka ge barutwana ba bolela ka kanegelo, sepelasepela le go fa thekgo ka moo go nyakegago.
   e. Mafelelong a thuto ye, bitša barutwana ba 1–2 go anega karolo ya kanegelo yeo ba e ratago kudu go barutwana.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   a. Efa barutwana metsotswana go laetša mešomo ya bona go bagwera ba bona.
   b. Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phapoši.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya mošomo ya DBE letlakala: 106 & 107

Foreime ya go ngwala:

Pontšho ya ka e mabapi le...

Ke e rata ka gobane...

E dira gore ke ikwe ke...

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: Oketša lefoko le lengwe go mongwalo wa gago.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Leina ka bontši le bopilwe ka nepagalo go bontšha sedirwa sa go feta se tee.
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 9&10

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 85.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 9 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 9 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 10.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Tsebiša Tabakgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Diswantšho le dilo tša nnete tša go bontšha tabakgolo

Puku ya Motheo

1. **Bontšha tabakgolo ye e beakantšwego:** *Re dira thutomahlale*
2. **Botšiša dipotšišo tša boleta go tsošološa tsebo ya barutwana ya bo ka morago.**
   - *Ke eng seo o šetšego o se tseba ka thutomahlale?*
   - *Ke dipotšišo dife tšeo o nago le tšona mabapi le kamoo dilo di šomago ka gona?*
   - *O ka hwetša bjang karabo ya selo seo se go makatšago.*
3. **Thala mmepe wa monagano o šomiša dipotšišo le dikarabo tša barutwana.**
4. **Ngwala dikarabo tša gago moo mmepeng wa monagano go oketša tsebo ya barutwana.**
5. **Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 86.**
6. **Botša barutwana gore ba tsepelele polelotlaleletšo ya morero.**
   a. Balela polelotlaleletšo godimo.
   b. Laela barutwana go bala le wena goba go boeletša ka morago ga gago: Thai! Ka segata sa nkgata.
7. **Ahlaahla polelotlaleletšo le barutwana.**
   a. Botšiša: Naa o ka mpotša gore se se ra go reng? / Naa o ka kgona go bona karabo?
   b. Hlohleletša barutwana go abelana dikgopolo tša bona.
   c. Hlalosa tlhaloso goba o fe karabo ka tsela ye e latelago:
   Ke meetse. Ge o gata ka gare ga meetse ka leoto la gago, meetse le wona a tla ka godimo ga leoto okare le wona a go gata.

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: *š*

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: *š*

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *š*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a a šomišago modumo:** *š*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *š*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. *šala, šila*.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Mošupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 88.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go itiriša o kare re raloka piano.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago:** *š*
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *š*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *š*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *š*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, Letlakala la matseno 199

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Moento wa pele*.
   b. Bolela o re: *Lehono re tla bala ka fao moento wa mathomo o hlamilwego ka gona. Kgalekgale, bolwetši bjo bo bitšwago sekobonyane bo ile bja bolaya batho ba dimilione pele meento e ka hlangwa. Lehono, ga e sa le gona ka lebaka la go enta. Edward Jenner e be e le ngaka yeo e ilego ya lemoga selo se sengwe se se sa tlwaelegago gomme ya botšiša dipotšišo. O ile a diriša go lebelela le go dira diteko go utolla selo se sengwe sa bohlokwa. Re tla ithuta ka botlalo ka ga dipotšišo tšeo a di botšišitšego le ka fao a di arabilego ka gona kanegelong ya rena lehono.*
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.

2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?

3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: Dira ditshekatseko.
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 1&2

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 88.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 1 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 1 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 2.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 86.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tltotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *thutomahlale: Go ithuta ka lefase ka go lebelela, go botšiša dipotšišo le go leka dikgopolo; gape ke ye nngwe ya dithuto sekolong.*
      - *moento: Ke nalete ya sehlare se se kgethegilego seo se thušago mmele wa gago go lwantšha ditwatši tše itšego gore o se ke wa lwala.*
      - *bolwetši: Bolwetši bjo bo lwatšago mmele wa gago.*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Boeletša o be o tswake modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa** *š*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha barutwana gore ba ka kgaogantšha le go tswaka bjang modumo woo.**
   a. Boeletša medumo ye e latelago le barutwana: *š, e, a, p, k, i, l*
   b. Bolela lentšu le le latelago: *lešata*
   c. Kgopela morutwana o mongwe le o mongwe go theeletša ka kelohloko gomme ka morago a kgaogantšhe lentšu ka medumo: *l-e-š-a-t-a*
   d. Ge morutwana a bolela modumo wo mongwe le wo mongwe, o ngwale godimo ga letlapa.
   e. Ka morago ga moo, bitša morutwana o mongwe gore a tswake medumo ye a tle a kgone go bala lentšu.
   f. Phošolla barutwana ge ba dira diphošo dife goba dife.
   g. Boeletša ka lentšu le: *šoma*
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 89.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ka gare ga diatla re balela ka bo 5, ka morago re khutše.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago: Š**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: Š.
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira: Š**
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala: Š**
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 201

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelane, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Moento wa pele*.
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: Naa e kaba go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 3&4

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 89.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 3 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 3 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 4.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ruta tlotlontšu o ahlaahle seswantšho sa morero

NAKO: 15 ya metsotso

DIDIRIŠWA: Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Diriša ŠDHB go ruta tlotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *Boramahlale: Motho yo a dirago tša mahlale.*
      - *Go hlama: Go dira selo se seswa seo se bego se se gona pele.*
      - *ela hloko: Go lebelela selo se sengwe ka kelohloko gomme o lemoge seo se diregago.*
   b. Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 90.
   b. Botša barutwana ditaba tše di latelago mabapi le seswantšho:
      - *Thutomahlale e mabapi le go botšiša dipotšišo, go leka go hwetša dikarabo le go ithuta dilo tše diswa.*
      - *Boramahlale ba dira diponelopele (diphopholetšo) gomme ba leka dikgopolo tša bona. Ditsebi tša mahlale ba diriša diteko go leka dikgopolo tša bona.*
      - *Boramahlale ba ela hloko (lebelela ka kelohloko) gomme ba ithuta ka go lebelela seo se diregago. Ka dinako tše dingwe, ditsebi tša mahlale di hwetša gore diponelopele tša bona di be di nepagetše. Ka nako ye nngwe, boramahlale ba hwetša gore ba be ba fošitše - gomme ba ithuta selo se seswa!*
3. **Ahlaahlang seswantšho seo.**
   a. Šomiša dipotšišo tše di latelago go ahlaahla seswantšho ka tsela ye e latelago:
      - Botšiša potšišo ya pele.
      - Laela barutwana go ahlaahla dipotšišo le bagwera ba bona.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
      - Aga tsebo ya barutwana ya morago ka go phošolla go se kwešišege le gona go abelana ditaba tša malebana le thutokgolo.
      - Boeletša tshepedišo ye ka dipotšišo ka moka.
4. **Dipotšišo:**
   a. *Ke didirišwa dife tša mahlale tšeo o di bonago seswantšhong se?*
   b. *Naa o kile wa dira thutomahlale pele? Go be go le bjang?*
   c. *Naa yo mongwe le yo mongwe o ithutile se sengwe ka go tšwa go lebelela (go lebeledišiša) selo ka kelohloko? Re botše ka sona.*

Ditumatlhaka: Ruta modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Karata tša Medumo: *w*

Diswantšho / dilo tša go thoma ka: *w*

1. **Tsebiša modumo o moswa:** *w*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bolela mantšu ao a thomago ka goba a šomišago modumo:** *w*
   a. Botšiša: Ke mang yo a bolelago lentšu le le thomago ka goba le šomiša modumo, *w*?
   b. Botšiša barutwana go bolela (goba go bitša) didirišwa tšeo o di kgobokeditšego bjk. *watšhe*, *wiša*.
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 91.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye nnyane

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go dukološa diatla tša rena ka go la nngele le la go ja.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago: *w*.**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: *w*
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira:** *w*
   a. Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala:** *w*
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 201

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Moento wa pele*
   d. Bolela o re: *Lehono re tla bala ka fao moento wa mathomo o hlamilwego ka gona. Kgalekgale, bolwetši bjo bo bitšwago sekobonyane bo ile bja bolaya batho ba dimilione pele meento e ka hlangwa. Lehono, ga e sa le gona ka lebaka la go enta. Edward Jenner e be e le ngaka yeo e ilego ya lemoga selo se sengwe se se sa tlwaelegago gomme ya botšiša dipotšišo. O ile a diriša go lebelela le go dira diteko go utolla selo se sengwe sa bohlokwa. Re tla ithuta ka botlalo ka ga dipotšišo tšeo a di botšišitšego le ka fao a di arabilego ka gona kanegelong ya rena lehono.*

2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Dira ditshekatseko.
      - Kgopela barutwana: Ke phopholetšo efe ye botse yeo re ka e dirago ka se yeo mongwadi a sego a re botša yona? O ka phopholetša eng ka dikgopolo / maikutlo a moanegwa?

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Ke bona a...

Ke...

Ke ipotšiša gore...

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša goš: Go šomiša khutlo mafelelong a lefoko.
   b. Ngwala lefoko letlapeng: Ke rata go ba tlhagong.
   c. Šupa DMP: Lefoko le felela ka khutlo.
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re: Thala seswantšho gomme o ngwale mafoko a mararo.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: Selo seo re se bonago tlhagong.
3. **Hlalosa karabo ya gago ka go bolela pele ba ka ngwala.**
   a. Bolela o re: Ge ke lebelela ka ntle ka lefasetere, ke bona...
4. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: Selo seo o se bonago ka ntle ga lefasetere
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Lefoko le felela ka khutlo

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 5&6

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 91.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 5 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 5 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 6.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Boeletša o be o tswake modumo o moswa

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Boeletša modumo o moswa** *w*
   a. Bolela modumo woo x3.
   b. Laetša barutwana Karata ya Modumo gomme o bale modumo x3.
   c. Botša barutwana go theeletša gomme ba boeletše modumo.
2. **Bontšha barutwana gore ba ka kgaogantšha le go tswaka bjang modumo woo.**
   a. Boeletša medumo ye e latelago le barutwana: *w, a, k, l, e, o*
   b. Bolela lentšu le le latelago: *welana*
   c. Kgopela morutwana o mongwe le o mongwe go theeletša ka kelohloko gomme ka morago a kgaogantšhe lentšu ka medumo: *w-e-l-a-n-a*
   d. Ge morutwana a bolela modumo wo mongwe le wo mongwe, o ngwale godimo ga letlapa.
   e. Ka morago ga moo, bitša morutwana o mongwe gore a tswake medumo ye a tle a kgone go bala lentšu.
   f. Phošolla barutwana ge ba dira diphošo dife goba dife.
   g. Boeletša ka lentšu le: *mawa*
3. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 92.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Ruta tlhamego ya mongwalo wa tlhaka ye kgolo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhate ya Mongwalo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ya rena ka ntle le ka gare.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša barutwana mokgwa wo ba ka bopago: W**
   a. Furalela barutwana.
   b. Laela barutwana ba go ngwala ka nngele go bea dihlogo tša bona godimo ga teseke.
   c. Šomiša letsogo la gago la go ja go dira tlhaka: W.
   d. Laela barutwana ba go ngwala ka la go ja go dira tlhaka le wena.
   e. Boeletša le barutwana ba la nngele.
3. **Laela barutwana go ikgopotša ka go dira: W**
   - Bolela o re: Dira tlhaka yeo ka mokokotlong wa mogwera, tesekeng le santeng.
4. **Laela barutwana go ikgopotša go ngwala: W**
   a. Bolela o re: Ngwala tlhaka ye ka pukung ya gago makga a mararo x3.
   b. Sepelasepela ka phapošing go lekola gore barutwana ba dirile bjang tlhaka tša bona.

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 201

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Moento wa pele*
   d. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Dira ditshekatseko
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: Ke phopholetšo efe ye botse yeo re ka e dirago ka se yeo mongwadi a sego a re botša yona? O ka phopholetša eng ka dikgopolo / maikutlo a moanegwa?
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phaposi ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Ke bona a...

Ke...

Ke ipotšiša gore...

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: Selo seo re se bonago tlhagong.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
   c. Fanang ka dikgopolo tše diswa mabapi le mošomo gomme o be o ngwale mantšu ao letlapeng, mohl. mohlare, nonyane, leru, letšoba, mebalabala, e botse, e kgolo.
3. **Laela barutwana go thoma go ngwala ka dipukung tša bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Lefoko le felela ka khutlo.
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 7&8

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 92.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 7 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 7 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 8.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela:

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke ratile baanegwa... ka lebaka la gore...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo.
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Taelo ya go ngwala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ka dipuku tša bona tša go ngwalela, dipene le dirula.**
   a. Botša barutwana gore ba ngwale hlogo ye, 'Taelo ya go ngwala' gomme ba ngwale dinomoro 1–6 ka thoko ga letlakala.
   b. Bitša mantšu a a tshela gore barutwana ba a ngwale kgauswi le dinomoro 1–6: *lešela, šila, šeba, wena, lewa, wiša*
2. **Botša barutwana gore ba šomiše phentshele ya mmala go phošolla mošomo wa bona.**
   a. Ngwala mantšu ao a tshela letlapeng.
   b. Ge o ngwala bolela lentšu le lengwe le lengwe ka modumo.
   c. Botša barutwana go dira sediko go diphošo tša bona ka phentshele ya mmala.
   d. Botša barutwana go ngwalolla mantšu ao ka tshwanelo.
3. **Ela hloko mathata le kgatelopele ya barutwana.**
4. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labohlano.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 92.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 201

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Moento wa pele*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: Lehono re ya go diragatša kanegelo ka dihlopha.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Bolela o re: Ge re diragatša kanegelo re swanetše go leka go:
      - Gopola seo moanegwa wa rena a se dirago goba go se bolela
      - Bolela le go diragatša bjalo ka baanegwa ba rena
      - Šomiša mantšu a go swana le a baanegwa
   b. Ka boripana, bontšha barutwana ka moo o ka diragatšago bjalo ka o mongwe wa baanegwa.
   c. Leka go se kgethe moanegwathwadi bjalo ka mohlala.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Balela gore o nale baanegwa ba bakae ka moo kanegelong.
   b. Arola barutwana go ya ka dihlopha tša palo yeo. Mohlala, Ge go nale baanegwa ba bahlano (5) ka kanegelong, gona arola barutwana ka dihlophana tša tlhano (5).
   c. Morutwana o mongwe le o mongwe a fiwe karolo ya go ba moanegwa ka moo dihlopheng.
   d. Barutwana a ba tšwele ntle goba lefelong la kgakala.
   e. Botša barutwana go diragatša kanegelo. Ba swanetše go:
      - Gopola seo ba swanetšego go se dira le go se bolela bjalo ka baanegwa
      - Bolele le go diragatša bjalo ka moanegwa go ya ka karolo yeo ba e filwego
      - Šomiša mantšu ao a swanago le a moanegwa
   f. Bjalo ka ge barutwana ba diragatša kanegelo, sepelasepela o be o fe thekgo moo e nyakagago.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   a. Efa barutwana metsotswana go laetša mešomo ya bona go bagwera ba bona.
   b. Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phapoši.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Foreime ya go ngwala:

Ke bona a...

Ke...

Ke ipotšiša gore...

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: Oketša lefoko le lengwe go mongwalo wa gago.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Lefoko le felela ka khutlo.
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 9&10

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 93.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 9 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 9 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 10.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bomolomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. **Dudiša barutwana go lebelela bao ba tsenago le bona ka phapošing ge ba tšweletša ditlhagišo tša bomolomo.**
2. **Gopotša barutwana ka mošomo wo o latelago: Go abelana ditaba tša gago**
   a. Re botše gore ditaba tša gago di mabapi le eng. Bolela o re:
      - Lehono ke tlile go le botša ka...
      - Ke moka, bolela ditaba tša gago.
      - Re botše ka seo se diregilego ka tatelano ya maleba.
      - Re botše ka dintlhakgolo tša ditaba tša gago.
      - Feleletša ka go re botša ka fao o ikwago ka ditaba tša gago.
3. **Gopotša barutwana ka mabokgoni a go fa polelo:**
   a. Ge o abelana ditaba tša gago, gopola go:
      - Re botše gore ditaba tša gago di mabapi le eng
      - Re botše gore di diregile neng
      - Re botše gore naa di diragetše mang
      - Bolela mafoko a gago go ya ka tatelano ya maleba
      - Bolela dilo gatee fela – se ipoeletše
      - Bolelela godimo ka lentšu la go tlhaka
4. **Bitša barutwana ba o ba kgethilego go tla go fa polelo ka go šielana.**
   a. Aga tshepo ya barutwana ka go ba leboga nako le nako ge ba seno fa polelo le gona go ba fa dipoelo tša maleba.
   b. Mafelelong a thuto, efa sehlopha ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša ditlhagišo tša bona. Mohlala: Ke ile ka katana le go kwa ba bangwe ba lena. Ke kgopela le bolele ka mantšu a kwagalago – re nyaka go kwa seo le lekago go se bolela.

Ditumatlhaka: Boeletša medumo ka moka yeo e rutilwego ka kotara ya 2

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kotara ya 2 Thuto-medumo Dikarata tša Medumo

Puku ya Motheo

1. **Dudiša barutwana khapeteng goba lebatong ka pele ga gago.**
   a. Botša barutwana gore ba theeletše leina la bona.
   b. Ge o bitša leina la morutwana, ba swanetše go bala modumo mo karateng ya medumo yeo o e emišetšago godimo.
   c. Bitša leina la morutwana yo mongwe. Morutwana yo o swanetše go bolela lentšu leo le thomago ka modumo woo goba le šomišago modumo woo.
   d. Dira se ka lebelo. Dira gore e kwagale bjalo ka papadi ya go thabiša eupša ela hloko barutwana bao ba thatafalelwago.
   e. Ge morutwana a dira phošo, 'theeletša ka kelohloko' gomme o bolele modumo gape.
2. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Mošupologo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 94.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Boeletša ditlhlaka ka moka tšeo di rutilwego ka kotara ya 2

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go šobagantšha pampiri gomme ra boa ra e phutholla
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša mokgwa wa go bopa ditlhaka ka moka tše nnyane tšeo di rutilwego ka Kotara ya 2.**
   a. Ngwala tlhaka ye nngwe le ye nngwe ya ditlhaka tše nnyane letlapeng.
   b. Ge o ngwala, hlalosa ntlha ya mathomo, tlhahlo le ntlha ya go feleletša tlhaka.
   c. Botša barutwana go thala mothaladi wa tlhaka ye nngwe le ye nngwe ka dipukung tša bona tša go ngwalela, ba tlogele sekgoba sa monwana magareng ga tlhaka ye nngwe le ye nngwe.
   d. Botša barutwana go netefatša gore ba kgona go bopa tlhaka ye nngwe le ye nngwe ka go nepagala.
3. **Lekola sebopego sa ditlhaka tše nnyane tša barutwana.**
   a. Ge barutwana ba ngwala, sepelasepela o lekole sebopego sa bona sa ditlhaka.
   b. Efa thekgo ge go nyakega.
   c. Ela hloko barutwana bao ba sa kgonego go bopa ditlhaka ka nepagalo.

Go Bala ka go Abelana: Tsebiša kanegelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, Letlakala la matseno 209

1. **Tsebiša kanegelo.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo bala kanegelo ya hlogo ye, *Maitekelo a Puno*.
   b. Bolela o re: *Lehono re tlo bala kanegelo ka ga mosetsana yo a bitšwago Puno yo a ithutago gore dibjalo ke diphedi gomme di nyaka moya, meetse, seetša sa letšatši le mmu gore di phele. O hloma maitekelo a thutomahlale go leka go bona gore go direga eng ge sebjalo se sa hwetše seo se se hlokago. Kanegelo ye e tla re thuša go ithuta ka fao ka moka re ka bago boramahlale*.
   c. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
   d. Ka boripana laetša barutwana diswantšho ka kanegelong.
2. **Aga tsebo ya barutwana ya bokamorago.**
   a. Abelana le go hlaloša Tshedimošo ya Bokamorago ya kanegelo.
   b. Laetša barutwana moo kanegelo e diragetšego o šomiša mmepe wa Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Botšiša: Naa o na le potšišo mabapi le kanegelo?
3. **Hlalosa leano la kwešišo.**
   a. Bolela o re, beke ye re tlile go ithuta ka ga: Dira dikgokagano.
   b. Hlalosetša barutwana leano leo.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 1&2

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 94.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 1 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 1 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 2.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Go ruta tlotlontšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tlotlontšu dikarata-kgadima, diswantšho, dilo

Puku ya Motheo

1. **Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 86.
   b. Bala goba o boeletše polelotlaleletšo gape.
   c. Laetša barutwana lenaneo la tlotlontšu la tabakgolo.
   d. Hlalosa gore mantšu a a tla re thuša go kwešiša le gona go bolela mabapi le tabakgolo.
   e. Ba balele lenaneo leo la mantšu.
2. **Diriša ŠDHB go ruta tltotlontšu.**
   a. Ruta mantšu a tlotlontšu ao a latelago:
      - *maitekelo: Teko goba go leka go bona ge eba kgopolo e le therešo goba aowa*
      - *rekhota: Go ngwala fase seo o se bonago o sekago sona.*
      - *phela: Batho, diphoofolo le dimela ka moka di a phela. Re nyaka moya, meetse le dijo gore re phele. Re a gola le go fetoga.*
3. **Diriša maano a ŠDHB ao a loketšego lentšu le lengwe le le lengwe:**
   Š: Šupa seswantšho goba selo
   D: Diragatša lentšu leo
   H: Botša barutwana tlhaloso ya lentšu leo
   B: Bolela lentšu leo lefokong

Ditumatlhaka: Boeletša medumo ka moka yeo e rutilwego ka kotara ya 2

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kotara ya 2 Thuto-medumo Dikarata tša Medumo

Puku ya Motheo

1. **Dudiša barutwana khapeteng goba lebatong ka pele ga gago.**
   a. Botša barutwana gore ba theeletše leina la bona.
   b. Ge o bitša leina la morutwana, ba swanetše go bala modumo mo karateng ya medumo yeo o e emišetšago godimo.
   c. Bitša leina la morutwana yo mongwe. Morutwana yo o swanetše go bolela lentšu leo le thomago ka modumo woo goba le šomišago modumo woo.
   d. Dira se ka lebelo. Dira gore e kwagale bjalo ka papadi ya go thabiša eupša ela hloko barutwana bao ba thatafalelwago.
   e. Ge morutwana a dira phošo, 'theeletša ka kelohloko' gomme o bolele modumo gape.
2. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labobedi.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 95.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Boeletša ditlhlaka ka moka tšeo di rutilwego ka kotara ya 2

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go dumedišana ka diatla.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Laetša mokgwa wa go bopa ditlhaka ka moka tše kgolo tšeo di rutilwego ka kotara ya 2.**
   a. Ngwala tlhaka ye nngwe le ye nngwe ya dtlhaka tše kgolo letlapeng.
   b. Ge o ngwala, hlalosa ntlha ya mathomo, tlhahlo le ntlha ya go feleletša tlhaka.
   c. Botša barutwana go thala mothaladi wa tlhaka ye nngwe le ye nngwe ka dipukung tša bona tša go ngwalela, ba tlogele sekgoba sa monwana magareng ga tlhaka ye nngwe le ye nngwe.
   d. Botša barutwana go netefatša gore ba kgona go bopa tlhaka ye nngwe le ye nngwe ka go nepagala.
3. **Lekola sebopego sa ditlhaka tše kgolo tša barutwana.**
   a. Ge barutwana ba ngwala, sepelasepela o lekole sebopego sa bona sa ditlhaka.
   b. Efa thekgo ge go nyakega.
   c. Ela hloko barutwana bao ba sa kgonego go bopa ditlhaka ka nepagalo.

Go Bala ka go Abelana: Dira Pele ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 211

1. **Lokiša barutwana go mošomo wa Pele wa go Bala.**
   a. Bitša barutwana ba dule mmeteng goba lebatong.
   b. Dula ka pele ga barutwana o swere Kgoboketšo ya Dikanegelo.
   c. Netefatša gore barutwana ka moka ba kgona go bona puku yeo.
   d. Gopotša barutwana ka maitshwaro ao o a nyakago ka nako ya Go bala ka go abelane, bjk. go dula ka go fera seseka; matsogo a lena a dule diropeng; theeletšang ka hlokomelo; le kwe ge le bitšwa; le emiše matsogo ge le botšiša.
2. **Dira Pele ga go Bala ka tsela ye e latelago:**
   a. Bolela hlogo ya kanegelo: *Maitekelo a Puno*
   b. Hlalosa mabokgoni a go akanya. Bolela o re: Ge re akanya re šomiša hlogo le diswantšho go leka go bona gore a e kaba kanegelo e mabapi le eng.
   c. Laetša barutwana diswantšho letlakaleng le lengwe le le lengwe.
   d. Botšiša: Naa e kaba go direga eng mo?
   e. Botšiša: Ke eng seo se go naganantšhago gore diswantšho tše di ka ba di sepelelana?

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 3&4

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 95.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 3 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 3 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 4.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Dikanegelo tša Boitlhamelo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Lokiša barutwana go anega dikanegelo tša boitlhamelo.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Botša barutwana go bula Dipuku tša motheo tša go Bala letlakala 96.
2. **Laela barutwana go lebelela seswantšho.**
   a. Botšiša: Naa o bona eng mo seswantšhong?
3. **Botša barutwana gore yo mongwe le yo mongwe o swanetše go hlama kanegelokopana ka ga seswantšho.**
4. **Botša barutwana ka fao ba ka beakanyago kanegelo ya bona. Bolela o re:**
   a. Efa moanegwa o mongwe le o mongwe kanegelong ya gago leina.
   b. Bolela gore kanegelo e direga kae.
   c. Kanegelo ya gago e swanetše go ba le mathomo, bogare le mafelelo.
   d. Seswantšho se se bontšha fela karolo ya kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša mathomo a kanegelo ya gago.
      - Seswantšho se ka laetša bogare bja kanegelo ya gago.
      - Seswantšhose ka laetša mafelelo a kanegelo ya gago.
   e. O ka thoma kanegelo ya gago ka gore:
      - E be ele letšatši ka morago ga...
      - Mma o botšišitše ____ ka letšatši la gagwe sekolong gomme...
5. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go nagana ka kanegelo ya bona ka setu.
   b. Go tloga moo, laela barutwana go šiedišana ka go anegela sehlopha sa bona kanegelo. O ka rata go šomiša 'lehlaka la go bolela/leswika' ge ba dira seo.
   c. Ge barutwana ba bolela, sepelasepela gomme o theeletše.
6. **Ruma thuto ka tsela ye e latelago:**
   a. Bitša morutwana o tee go abelana kanegelo ya gagwe le phaposi goba o botšiše barutwana ba 1–2 dipotšišo ka ga dikanegelo tša sehlopha sa bona.
      - Botšiša: Naa kanegelo ya X e be e le mabapi le eng?
      - Botšiša: Naa ke eng seo o se ratilego mabapi le kanegelo ya X?
   b. Efa phaposi ditshwaotshwao tše dingwe tša kakaretšo go kaonafatša dikanegelo tša bona.
      Mohlala: Gantši mathomong a kanegelo re bolela gore kanegelo e direga kae, le gore baanegwa ke bomang. Nakong ye e tlago, leka go akaretša tshedimošo ye dikanegelong tša lena.

Ditumatlhaka: Raloka papadi ya ditumatlhaka. Ketane ya mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Lephephe la A4 la barutwana

1. **Dudiša barutwana go tšea šedi ya bona.**
2. **Bontšha papadi yeo go barutwana mo letlapeng.**
   a. Ngwala letlapeng.
   b. Botša barutwana go bapala ka bobedi.
   c. Morutwana wa 1 o swanetše go šomiša modumo wo o lego letlapeng go ngwala lentšu.
   d. Morutwana wa 2 o tšea ditlhaka tša mafelelo tše pedi tša lentšu go thoma lentšu le leswa.
   e. Barutwana ba tšwela pele go bapala go fihlele lephephe la bona le tletše ka ketane ya mantšu.
3. **Efa phere ye nngwe le ye nngwe lephephe gomme o ngwale modumo wa mathomo letlapeng: b**
4. **Sepelasepela moo gomme o thuše barutwana ka fao go nyakegago.**
   a. Ka morago ga metsotso ye 10, bitša barutwana go tšea šedi.
   b. Kgopela diphere di se kae go bala mantšu a bona. Ge ba dutše ba bala, ngwala mantšu letlapeng gomme o lebelele gore ketane ya bona e bopilwe ka tshwanelo.
   c. Reta barutwana mešomong wa bona.

Ela hloko: Mošomo wo o a boeletšwa go o dira ka diphensele tša mebala.

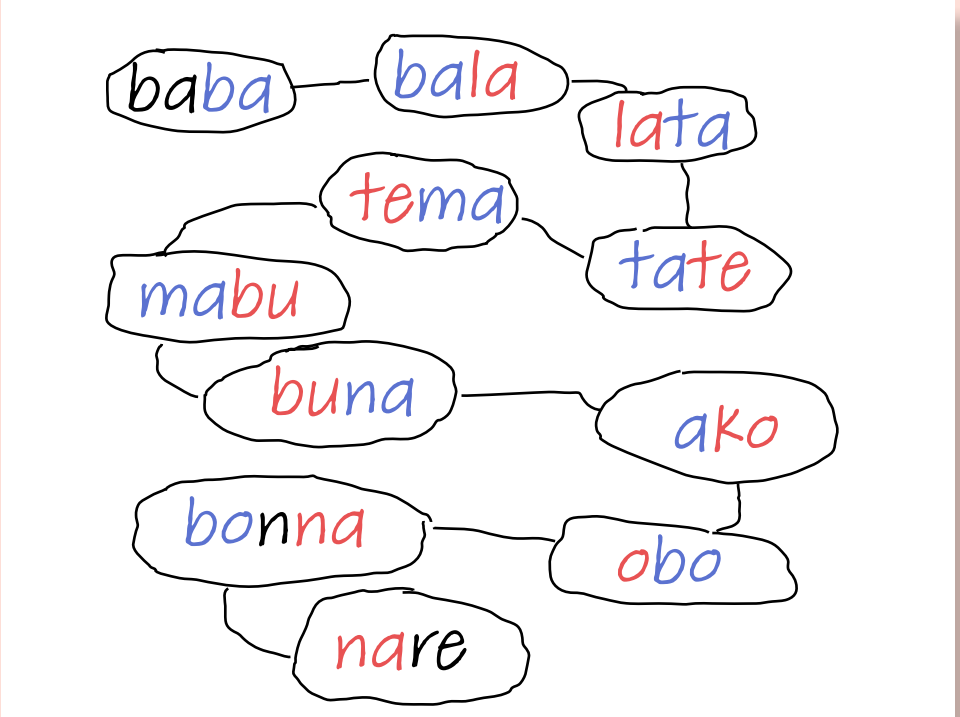

5. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Laboraro.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 97.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Kopolla mafoko

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go itiriša o kare re raloka piano.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Ngwala mafoko a a latelago letlapeng:**
   - O kamela mola.
   - Ba apea ka bupi.

   a. Laela barutwana go kopolla mafoko ka dipukung tša bona tša go ngwalela.
   b. Ba swanetše go kopolla ka bothakga le ka nepagalo ka mo go kgonegago.
3. **Lekola bokgoni bja barutwana bja go kopolla mafoko.**
   a. Ge barutwana ba ngwala, sepelasepela gomme o ele hloko barutwana bao ba thatafalelwago ke:
      - Go kopolla mafoko ka nepagalo
      - Go bopa ditlhaka le mantšu ka nepagalo le ka bothakga
      - Go fetša mantšu ka nako ye e abetšwego

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Mathomo

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 211

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Mathomo.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Maitekelo a Puno*
   d. Bolela o re: *Lehono re tlo bala kanegelo ka ga mosetsana yo a bitšwago Puno yo a ithutago gore dibjalo ke diphedi gomme di nyaka moya, meetse, seetša sa letšatši le mmu gore di phele. O hloma maitekelo a thutomahlale go leka go bona gore go direga eng ge sebjalo se sa hwetše seo se se hlokago. Kanegelo ye e tla re thuša go ithuta ka fao ka moka re ka bago boramahlale*.
   e. Botšiša: Naa go na le se o se tsebago mabapi le se?
2. **Dira Go Bala la Mathomo ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Laetša barutwana diswantšho.
   c. Moo go nyakegago, ema o be o hlalosetše barutwana.
   d. Šupa tlotlontšu ya mantšu bjalo ka ge a tšwelela.
   e. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 1 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.
   f. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Dira dikgokagano.
      - Kgopela barutwana: Naa o ka dira dikamano ka kanegelo ye? A e ka ba selo sa go swana le se se kile sa go diragalela goba o mongwe o mo tsebago?

Go Ngwala: Laetša DMP le mošomo

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya mošomo ya DBE letlakala: 118 & 119

Foreime ya go ngwala:

Ke nyaka go bona... kua serapeng sa diphoofolo.

Ba a...

Ke ipotšiša gore...

1. **Tsebiša nepišo ya DMP (Dibopego le Melawana ya tšhomišo ya Polelo).**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla nepiša goš: Go šomiša matlema ka tshwanelo polelong go bolela gore selo se sengwe se neng goba kae.
   b. Ngwala lefoko letlapeng: Ke nyaka go bona ditau serapeng sa diphoofolo. Ke tshepa gore di ka seleng.
   c. Šupa DMP: Letlema le šomišwa lefokong go bolela gore selo se sengwe se neng goba se kae.
2. **Tsebiša mošomo wa go ngwala.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla ba re: Thala seswantšho gomme o ngwale mafoko a mararo.
   b. Bolela o re: Re tla ba re thala ebile re ngwala mabapi le: Seo ke nyakago go se bona serapeng sa diphoofolo.
   c. Bolela o re: Ke nyaka go bona... kua serapeng sa diphoofolo ka gobane...
3. **Laetša mošomo letlapeng.**
   a. Thala ka pejana seswantšho sa go laetša: Phoofolo ka serapeng sa diphoofolo.
   b. Laetša barutwana ka fao o feleletšago foreime ya go ngwala.
   c. Šupa DMP: Letlema le šomišwa lefokong go bolela gore selo se sengwe se neng goba se kae

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 5&6

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 97.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 5 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 5 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 6.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Raloka papadi ya ditumatlhaka. Ketane ya mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Lephephe la A4 la barutwana

1. **Dudiša barutwana go tšea šedi ya bona.**
2. **Bontšha papadi yeo go barutwana mo letlapeng.**
   a. Ngwala letlapeng.
   b. Botša barutwana go bapala ka bobedi.
   c. Morutwana wa 1 o swanetše go šomiša modumo wo o lego letlapeng go ngwala lentšu.
   d. Morutwana wa 2 o tšea ditlhaka tša mafelelo tše pedi tša lentšu go thoma lentšu le leswa.
   e. Barutwana ba tšwela pele go bapala go fihlele lephephe la bona le tletše ka ketane ya mantšu.
3. **Efa phere ye nngwe le ye nngwe lephephe gomme o ngwale modumo wa mathomo letlapeng: b**
4. **Sepelasepela moo gomme o thuše barutwana ka fao go nyakegago.**
   a. Ka morago ga metsotso ye 10, bitša barutwana go tšea šedi.
   b. Kgopela diphere di se kae go bala mantšu a bona. Ge ba dutše ba bala, ngwala mantšu letlapeng gomme o lebelele gore ketane ya bona e bopilwe ka tshwanelo.
   c. Reta barutwana mešomong wa bona.

Ela hloko: Mošomo wo o a boeletšwa go o dira ka diphensele tša mebala.

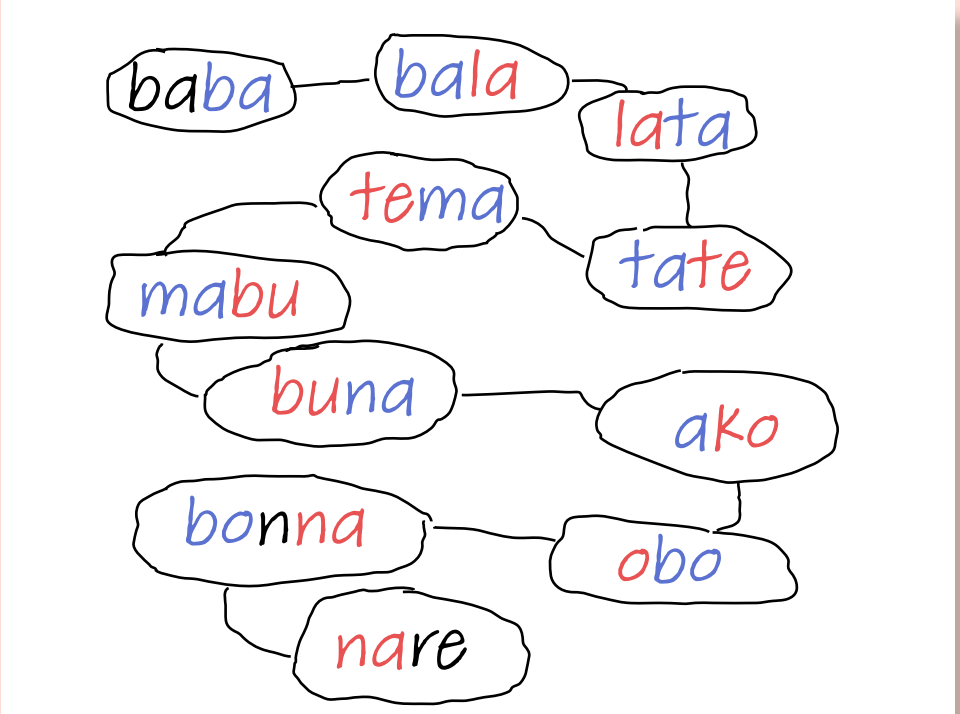

5. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labone.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 98.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Mongwalo: Kopolla mafoko

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Lokišetša barutwana go dira mongwalo.**
   a. Bolela o re: A re ruthufatšeng menwana ya rena ka go huna menwana ka gare ga diatla re balela ka bo 5, ka morago re khutše.
   b. Lekola le go beakanya boemo bja barutwana le mokgwa wa go swara phentshele.
2. **Ngwala mafoko a a latelago letlapeng:**
   - Bana ba wele.
   - Ba a sega.

   a. Laela barutwana go kopolla mafoko ka dipukung tša bona tša go ngwalela.
   b. Ba swanetše go kopolla ka bothakga le ka nepagalo ka mo go kgonegago.
3. **Lekola bokgoni bja barutwana bja go kopolla mafoko.**
   a. Ge barutwana ba ngwala, sepelasepela gomme o ele hloko barutwana bao ba thatafalelwago ke:
      - Go kopolla mafoko ka nepagalo
      - Go bopa ditlhaka le mantšu ka nepagalo le ka bothakga
      - Go fetša mantšu ka nako ye e abetšwego

Go Bala ka go Abelana: Dira Go Bala la Bobedi

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 211

1. **Lokišetša barutwana go Bala la Bobedi.**
   a. Dudiša barutwana mmeteng.
   b. Ba gopotše ka maitshwaro ao a nyakegago.
   c. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Maitekelo a Puno*
   d. Gopotša barutwana ka leano la kwešišo.
      - Bolela o re, beke ye re ithuta ka ga: Dira dikgokagano
      - E re, gopola, re boletše ka se maabane, ge ke go botšiša: Naa o ka dira dikamano ka kanegelo ye? A e ka ba selo sa go swana le se se kile sa go diragalela goba o mongwe o mo tsebago?
2. **Dira Go Bala la Bobedi ka tsela ye e latelago:**
   a. Bala letlakala le lengwe le le lengwe la kanegelo godimo, ka thelelo o kwagale.
   b. Bontšha barutwana seswantšho.
   c. Šomiša mehlala yeo e lego letlakaleng la matseno go bontšha ka mohlala leano la kwešišo.
   d. Mafelelong a kanegelo, botšiša potšišo ya Go Bala 2 ka tsela ye e latelago:
      - Lebiša thwii Potšišo ya 1 & 2 go morutwana yo a itšeng.
      - Lebiša Potšišo 3 go phapoši ka moka. Kgopela barutwana go ahlaahla potšišo le bagwera.
      - Bitša barutwana ba se bakae go abelana dikarabo tša bona.

Go Ngwala: Rulaganya o dire sengwalwakakanywa

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya mošomo ya DBE letlakala: 118 & 119

Foreime ya go ngwala:

Ke nyaka go bona... kua serapeng sa diphoofolo.

Ba a...

Ke ipotšiša gore...

1. **Tsebiša mošomo wa mongwalo gape.**
   a. Bolela o re: Gopolang gore beke ye re tla thala ra ba ra ngwala ka ga: Seo ke nyakago go se bona serapeng sa diphoofolo.
2. **Laela barutwana go gopola ka ga mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Tswalelang maahlo gomme o gopole ka moo o tlago araba foreime ya go ngwala.
   b. Bolela o re: Abelanang dikgopolo tša lena le mogwera.
   c. Fanang ka dikgopolo tše diswa mabapi le mošomo gomme o be o ngwale mantšu ao letlapeng, mohl. tlou, nkwe, thutlwa, ngorilla, kgolo, nyenyane, Se na le moriri o montši, segišago, tlala, thabile.
3. **Laela barutwana go bula letlakala le le nepagetšego ka pukung ya bona ya DBE.**
   a. Bolela o re: Gabjalo thala o be o ngwale dikgopolo tša gago.
   b. Gopotša barutwana ka DMP: Letlema le šomišwa lefokong go bolela gore selo se sengwe se neng goba se kae.
4. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Kgopela barutwana go bolela dikgopolo tša bona.
   b. Thuša barutwana bao ba palelwago go thoma mošomo wa go ngwala.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 7&8

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 98.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 7 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 7 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 8.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Ahlaahla kanegelo ya go abelana go bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ahlaahla foreime:

Kanegelo e be e le mabapi le...

Ke ratile baanegwa... ka lebaka la gore...

Ke ithutile gore...

1. **Lokiša barutwana ka hlahlo ya sehlopha.**
   a. Beakanya barutwana ka dihlopha tša 4.
   b. Efa sehlopha se sengwe le se sengwe 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
   c. Bolela o re: O tlo bolela fela ge o swere 'lehlaka la go bolela goba leswika'.
2. **Dirang dipotšišo tša hlatlho.**
   a. Gopotša barutwana ka go abelena ka dikanegelo tša go bala tša beke yeo.
   b. Ngwala foreime ya hlatlho letlapeng.
   c. Bala o be o hlalose potšišo ye ngwe le ye ngwe (lefoko la go thoma karabo.
   d. Botša barutwana gore sehlopha se sengwe le se sengwe se tla fiwa moleko gomme o mongwe le o mongwe wa sehlopha o swanetše go fiwa sebaka sa go araba potšišo.
   e. Ba hlohleletše go nagana ka dikarabo tše di fapanego.
3. **Laela barutwana go thoma ka dikahlatlho tša bona.**
   a. Laela barutwana bao ba sweregó 'mahlaka a go bolela/maswika' go thoma.
   b. Sepelasepela moo phapošing gomme o ba fe thekgo moo e nyakegago.
   c. Ka metsotswana e se kae ya go šala, bitša sehlopha go tla go abelana dikarabo tša bona.
4. **Boitokišo bja barutwana**
   a. Hlaola barutwana ba 3–4 go dira Mošomo wa bomolomo ka Mošupologo.
   b. Botša barutwana bao seo ba swanetšego go se lokiša ka Mošupologo. (Bona Lenaneothuto la GTB la Mošupologo)

Ditumatlhaka: Taelo ya go ngwala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ka dipuku tša bona tša go ngwalela, dipene le dirula.**
   a. Botša barutwana gore ba ngwale hlogo ye, 'Taelo ya go ngwala' gomme ba ngwale dinomoro 1–6 ka thoko ga letlakala.
   b. Bitša mantšu a a tshela gore barutwana ba a ngwale kgauswi le dinomoro 1–6: *roka, dijo, nala, pudi, gama, dupa*
2. **Botša barutwana gore ba šomiše phentshele ya mmala go phošolla mošomo wa bona.**
   a. Ngwala mantšu ao a tshela letlapeng.
   b. Ge o ngwala bolela lentšu le lengwe le lengwe ka modumo.
   c. Botša barutwana go dira sediko go diphošo tša bona ka phentshele ya mmala.
   d. Botša barutwana go ngwalolla mantšu ao ka tshwanelo.
3. **Ela hloko mathata le kgatelopele ya barutwana.**
4. **Hlathollela barutwana ka mešongwana ya Puku ya Motheo ya Labohlano.**
   a. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 99.
   b. Bitša barutwana ka botee go go thuša go dira mohlala wa mošomo wo mongwe le wo mongwe.
   c. Laetša ka mo go dirwago mešongwana ya go ngwala letlapeng.

Ela Hloko: Botša barutwana gore ba tlile go dira mešongwana ye le balekane ba bona ka nako ya go bala.

Go Bala ka go Abelana: Dira ka Morago ga go Bala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Kgoboketšo ya Dikanegelo, letlakala la 211

1. **Lokišetša barutwana ka Morago ga go Bala.**
   a. Gopotša barutwana mabapi le tabakgolo ya kanegelo: *Maitekelo a Puno*
   b. Hlalosa mošomo. Bolela o re: Lehono re ya go thala le go dira ditšhupetšo karolong yeo re e ratago kudu ya kanegelo.
2. **Laetša mošomo ka tsela ye:**
   a. Tswalela mahlo gomme o itire o kare o a nagana.
   b. Bula maahlo a gago gomme o re: Karolo yaka ye ke e ratago ya kanegelo ke ge...
   c. Leka gore o se kgethe karolo ya kanegelo ye e lego molaleng moo mohlaleng wa gago.
   d. Thala seswantšho letlapeng ka bonakwana. Ge o dutše o se thala, hlalosa gore ke eng seo o se thalago.
   e. Oketša 1–2 ya dišupo.
3. **Laela barutwana go feleletša mošomo.**
   a. Botša barutwana go tswalela mahlo a bona gomme ba nagane ka karolo ya kanegelo yeo ba e ratago kudu.
   b. Bolela o re: Nagana ka kgopolo ya gago, o se kopiše mošomo wa ka.
   c. Sa go latela, botša barutwana go bula mahlo a bona gomme ba ahlaahle dikarabo le bagwera ba bona.
   d. Ka morago ga moo, laela barutwana go thala karolo yeo ya kanegelo ka dipukung tša bona.
   e. Thuša barutwana go oketša 1–2 ya dišupo moo dithalweng tša bona.
4. **Dumelela barutwana go abelana mešomo ya bona.**
   a. Efa barutwana metsotswana go laetša mešomo ya bona go bagwera ba bona.
   b. Bitša barutwana go abelana mešomo ya bona le phapoši.

Go Ngwala: Dira sengwalwakakanywa o be o phošolle

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya mošomo ya DBE letlakala: 118 & 119

Foreime ya go ngwala:

Ke nyaka go bona... kua serapeng sa diphoofolo.
Ba a...
Ke ipotšiša gore...

1. **Gopotša barutwana ka mošomo wa mongwalo.**
   a. Bolela o re: Lehono re tlile go feleletša mošomo wa go ngwala.
2. **Tsebiša mokgwa wa kgethologanyo.**
   a. Sepelasepela ka moo phapošing go thuša barutwana bao ba palelwago.
   b. Efa barutwana bao ba lego pele mošomo wa bonakwanana: Oketša lefoko le lengwe go mongwalo wa gago.
3. **Laela barutwana go bala le go phošolla mongwalo wa bona.**
   a. Bolela o re: Gabjalo ke nako ya go bala le go phošolla mongwalo wa lena.
   b. Bolela o re, gopola go hlokomela seo: Letlema le šomišwa lefokong go bolela gore selo se sengwe se neng goba se kae.
4. **Ge nako e dumela, kgopela barutwana go abelana mongwalo wa bona barutwana ba ka abelana.**
   a. Barutwana ba ka abelana mongwalo wa bona le mogwera.
   b. Barutwana ba se bakae ba ka abelana mongwalo wa bona le phaposi.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Šoma le Dihlopha tša 9&10

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

1. **Beakanya barutwana go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Netefatša gore barutwana ba tseba dihlopha tša bona tša go bala.
   b. Dudiša barutwana ka bobedi ba sware Dipuku tša Motheo tša go bala, dipuku tša go ngwalela, le diphentshele.
   c. Laela barutwana go bula Puku ya Motheo go letlakala la 99.
2. **Dira mešomo ya Puku ya Motheo ya tša letšatši le barutwana.**
   Gopotša barutwana seo ba swanetšego go se dira go feleletša mošongwana o mongwe le o mongwe.
3. **Bitša Sehlopha sa 9 go lefelo la go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa.**
   a. Dudiša dihlopha ka Dipuku tša Motheo tša bona.
   b. Bitša morutwana ka botee go bala medumo ya ditlhaka.
   c. Bitša barutwana ka botee go feleletša mešongwana ya go bala ka go hlatholla mantšu.
   d. Bitša morutwana o mongwe le o mongwe go bala mantšu goba temana go tšwa mošomong wa beke ye e fetilego.
   e. Hlokomela barutwana bao ba nyakago thušo.
   f. Hlokomela medumo yeo e nyakago go tiišetšwa.
   g. Romela Sehlopha sa 9 ditesekeng tša bona gomme o bitše Sehlopha sa 10.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bapala dipapadi tša tlotlontšu: Go diragatša goba go thala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhoko le letlapa la go ngwalela

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore kotareng ye go tlo boeletšwa mantšu a tlotlontšu ao ba ithutilego ona.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re tlo bapala 'ka go diragatša goba go thala'.
   b. Ke tlo kgetha morutwana 'yo a tlago bapala'.
   c. Morutwana o tla ka pele ga phapoši gomme ke mo sebela lentšu ka tsebeng.
   d. Morutwana o swanetše go diragatša lentšu GOBA go thala seswantšho sa lentšu leo letlapeng.
   e. Ka moka ka phapošing ka moka ba swanetše go emiša matsogo a bona go phopholetša lentšu.
   f. Motho 'yo a tlago bapala' o bitša barutwana gore ba arabe potšišo.
   g. Motho yo a kgonnego karabo ke yena a tlago go bapala. O tla ka pele gomme ke tla mo sebela lentšu ka tsebeng.
4. **Bitša morutwana wa mathomo gore a tle a bapale gomme re thome papadi.**

Ditumatlhaka: Ngwala dingwalwa tšeo di ka hlathollwago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. Ngwala foneme tše 5 tšeo barutwana ba ithutilego tšona goba di boeleditšwego letlapeng.
2. Hlalosetša barutwana gore ba tlo bapala papadi ya ditumatlhaka go ithabiša.
3. Hlalosa gore ba tlo ngwala mantšu, mafoko goba le kanegelo gomme ba diriša medumo yeo FELA.
4. Bopa lefoko le tee le le lekopana bjalo ka mohlala gomme o le ngwale letlapeng (Goba ngwala mantšu ge lefoko le sa kgonege.)
5. Kgopela barutwana go lekola ge eba mantšu goba lefoko la gago le nepagetše:
   a. Naa le thoma ka tlhaka ye kgolo?
   b. Naa le felela ka khutlo, leswaopotšišo goba leswaomakalo?
   c. Naa o šomišitše fela difoneme tše 5 tše di lego letlapeng?
6. Se se latelago efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go ngwala mantšu goba lefoko/mafoko.
7. Botša barutwana gore ba fapanye dipuku le go lekola mošomo.
8. Bitša barutwana bao ba nago le mantšu a mantši a a nepagetšego gore ba bale mošomo wa bona ka go hlaboša lentšu.
9. Ge ba bala ngwala manštu goba mafoko letlapeng.
10. Lekola gabedi go bona gore ba šomišitše difoneme tše 5 fela.
11. Reta barutwana ka moka ka maiteko a bona.

Mongwalo: Mohlala kamoo o ka phatlalatšago mongwalo wa gago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Mohlala wa morutiši: mošomo wa go ngwala

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Pele ga ge mphato o thoma, lokiša letlapa la gago malebana le thuto ye.**
   a. Kgetha o tee wa mešomo ya go ngwala go tšwa kotareng yeo. Thala o be o ngwale mohlala wa mošomo letlapeng.
   b. Akaretša le phošo ye e lego ka go SPM kotareng yeo, bjalo ka: Tlhaka ya go thoma lefokong ga se tlhakakgolo.
2. **Tsebiša barutwana ka go phatlalatša.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tlo phatlalatša mošongwana wa rena wa go ngwala go tšwa kotareng.
   b. Bolela o re: Ge re phatlalatša mongwalo wa rena re o lokišetša go tla go abelana wona le batho ba bangwe. Re kgetha mošomo wa rena wa go phala e mengwe, re netefatša gore o hlwekile ebile o bonala gabotse, go tloga moo re o abelana le ba bangwe go o bala le go ipshina ka wona.
   c. Laetša sengwalwakakanywa sa gago letlapeng. Hlalosa gore wo ke mošomo wo le o kgethilego gore o phatlalatšwe.
3. **Bontšha mohlala wa go phatlalatša letlapeng.**
   a. Thala gape gomme o ngwale mongwalo wa gago letlapeng. Dira se ka bothakga o be o akaretše le ditabanatabana tše dingwe.
   b. Bala mongwalo ka go hlaboša lentšu go tšwa sengwalwakakanyweng.
   c. Laetša diphošo tšeo o di dirilego ka go SPM. Bolela o re: Ke dirile phošo. Tlhaka ya go thoma lefokong ga se tlhakakgolo. Ke tla lokiša se ge ke se phatlalatša.
   d. Ngwala lefoko gape ka bothakga.
   e. Laetša SPM yeo e phošolotšwego: Tlhaka ya go thoma lentšu ke tlhakakgolo.

Go Bala ka go Abelana: Mohlala kamoo o ka phatlalatšago mongwalo wa gago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Mohlala wa morutiši: mošomo wa go ngwala

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

Go tšwelapele go tšwa thutong ya go feta.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bapala dipapadi tša tlotlontšu: Go diragatša goba go thala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhoko le letlapa la go ngwalela

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore kotareng ye go tlo boeletšwa mantšu a tlotlontšu ao ba ithutilego ona.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re tlo bapala 'ka go diragatša goba go thala'.
   b. Ke tlo kgetha morutwana 'yo a tlago bapala'.
   c. Morutwana o tla ka pele ga phapoši gomme ke mo sebela lentšu ka tsebeng.
   d. Morutwana o swanetše go diragatša lentšu GOBA go thala seswantšho sa lentšu leo letlapeng.
   e. Ka moka ka phapošing ka moka ba swanetše go emiša matsogo a bona go phopholetša lentšu.
   f. Motho 'yo a tlago bapala' o bitša barutwana gore ba arabe potšišo.
   g. Motho yo a kgonnego karabo ke yena a tlago go bapala. O tla ka pele gomme ke tla mo sebela lentšu ka tsebeng.
4. **Bitša morutwana wa mathomo gore a tle a bapale gomme re thome papadi.**

Ditumatlhaka: Ngwala dingwalwa tšeo di ka hlathollwago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. Ngwala foneme tše 6 tšeo barutwana ba ithutilego tšona goba di boeleditšwego letlapeng.
2. Hlalosetša barutwana gore ba tlo bapala papadi ya ditumatlhaka go ithabiša.
3. Hlalosa gore ba tlo ngwala mantšu, mafoko goba le kanegelo gomme ba diriša medumo yeo FELA.
4. Bopa lefoko le tee le le lekopana bjalo ka mohlala gomme o le ngwale letlapeng (Goba ngwala mantšu ge lefoko le sa kgonege.)
5. Kgopela barutwana go lekola ge eba mantšu goba lefoko la gago le nepagetše:
   a. Naa le thoma ka tlhaka ye kgolo?
   b. Naa le felela ka khutlo, leswaopotšišo goba leswaomakalo?
   c. Naa o šomišitše fela difoneme tše 6 tše di lego letlapeng?
6. Se se latelago efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go ngwala mantšu goba lefoko/mafoko.
7. Botša barutwana gore ba fapanye dipuku le go lekola mošomo.
8. Bitša barutwana bao ba nago le mantšu a mantši a a nepagetšego gore ba bale mošomo wa bona ka go hlaboša lentšu.
9. Ge ba bala ngwala manštu goba mafoko letlapeng.
10. Lekola gabedi go bona gore ba šomišitše difoneme tše 6 fela.
11. Reta barutwana ka moka ka maiteko a bona.

Mongwalo: Barutwana ba naganišiša le go kgetha

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Dipampiri tša A4 tše di lokologilego

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Pele mphato o ka thoma, lokiša sengwalwakakanywa sa phatlalatšo pampiring.**
   a. Kopolla sethalwa sa gago se se phatlaladitšwego le sengwalwa sa gago godimo ga lephephe leo le ngwathilwego go bontšha barutwana.
   b. Netefatša go lota sengwalwakakanywa sa phatlalatšo go tlo šoma ka nako ya go aba thuto.
2. **Laela barutwana go lebelela morago go mongwalo wa bona wa kotara.**
   a. Efa barutwana nako go bala mongwalo wa bona wa kotara.
   b. Botšiša: Naa ke mošomo wa mongwalo ofe wo o o ratilego kudu go tšwa kotareng ye?
   c. Bitša barutwana ba se bakae go abelana mošomo wa mongwalo wo ba o ratilego kotareng yeo.
3. **Laela barutwana go kgetha mošongwana wa mongwalo go o phatlalatša.**
   a. Botšiša: Naa ke mošongwana ofe wa mongwalo woo o tlago go o phatlalatša le go o abelana kotareng ye?
   b. Efa barutwana nako ya gore ba kgethe gore ke ofe mošomo wa mongwalo wo o tlago phatlalatšwa.
   c. Laela barutwana go botša molekane wa gagwe gore ke mošomo ofe wa mongwalo woo ba tlago phatlalatša.
4. **Laela barutwana go phatlalatša pampiring gore mošomo wa bona o bontšhwe.**
   a. Bolela o re: Ge re dira phatlalatšo ga re ngwale ka gare ga dipuku tša rena bjalo ka mehleng. Re ngwala godimo ga pampitšhana gore mošomo wa rena o abelanwe ga bonolo.
   b. Laetša barutwana mohlala wa gago wa mošomo wo o phatlaladitšwego pampiring ye e sa tlemago ke selo.
   c. Neela barutwana dipampiri tsa go dira phatlalatšo.
5. **Laela barutwana go thoma phatlalatšo.**
   a. Bolela o re: Bjale thoma go phatlalatša mošomo wa gago. Gopola gore o swanetše go netefatša gore o hlwekile le go bonagala gabotse, gore o lokele go ka abelanwa le ba bangwe.

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba naganišiša le go kgetha

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Dipampiri tša A4 tše di lokologilego

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

Go tšwelapele go tšwa thutong ya go feta.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bapala dipapadi tša tlotlontšu: Go diragatša goba go thala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhoko le letlapa la go ngwalela

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore kotareng ye go tlo boeletšwa mantšu a tlotlontšu ao ba ithutilego ona.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re tlo bapala 'ka go diragatša goba go thala'.
   b. Ke tlo kgetha morutwana 'yo a tlago bapala'.
   c. Morutwana o tla ka pele ga phapoši gomme ke mo sebela lentšu ka tsebeng.
   d. Morutwana o swanetše go diragatša lentšu GOBA go thala seswantšho sa lentšu leo letlapeng.
   e. Ka moka ka phapošing ka moka ba swanetše go emiša matsogo a bona go phopholetša lentšu.
   f. Motho 'yo a tlago bapala' o bitša barutwana gore ba arabe potšišo.
   g. Motho yo a kgonnego karabo ke yena a tlago go bapala. O tla ka pele gomme ke tla mo sebela lentšu ka tsebeng.
4. **Bitša morutwana wa mathomo gore a tle a bapale gomme re thome papadi.**

Ditumatlhaka: Ngwala dingwalwa tšeo di ka hlathollwago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. Ngwala foneme tše 7 tšeo barutwana ba ithutilego tšona goba di boeleditšwego letlapeng.
2. Hlalosetša barutwana gore ba tlo bapala papadi ya ditumatlhaka go ithabiša.
3. Hlalosa gore ba tlo ngwala mantšu, mafoko goba le kanegelo gomme ba diriša medumo yeo FELA.
4. Bopa lefoko le tee le le lekopana bjalo ka mohlala gomme o le ngwale letlapeng (Goba ngwala mantšu ge lefoko le sa kgonege.)
5. Kgopela barutwana go lekola ge eba mantšu goba lefoko la gago le nepagetše:
   a. Naa le thoma ka tlhaka ye kgolo?
   b. Naa le felela ka khutlo, leswaopotšišo goba leswaomakalo?
   c. Naa o šomišitše fela difoneme tše 7 tše di lego letlapeng?
6. Se se latelago efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go ngwala mantšu goba lefoko/mafoko.
7. Botša barutwana gore ba fapanye dipuku le go lekola mošomo.
8. Bitša barutwana bao ba nago le mantšu a mantši a a nepagetšego gore ba bale mošomo wa bona ka go hlaboša lentšu.
9. Ge ba bala ngwala manštu goba mafoko letlapeng.
10. Lekola gabedi go bona gore ba šomišitše difoneme tše 7 fela.
11. Reta barutwana ka moka ka maiteko a bona.

Mongwalo: Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Dipampiri tša A4 tše di lokologilego

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tsebiša gape phatlalatšo go barutwana.**
   a. Bolela o re: Lehono re tla fetša go phatlalatša sengwalwa sa rena.
   b. Bolela o re: Ge re phatlalatša sengwalwa sa rena re o lokišetša go tla go abelana wona le batho ba bangwe. Re kgetha mošomo wa rena wa go phala e mengwe, re netefatša gore o hlwekile ebile o bonala gabotse, go tloga moo re o abelana le ba bangwe go o bala le go ipshina ka wona.
2. **Laela barutwana go tšwelapele ka go phatlalatša.**
   a. Bolela o re: Bjale tšwelapele go phatlalatša mošomo wa gago wa maabane. Gopola go go hlwekiša gabotse gore o be o kwagalago go abelwa batho ba bangwe.
3. **Sepelasepela ka phapošing gomme o thuše barutwana ka botee.**
   a. Thuša barutwana bao ba palelwago, kgetha o be o phatlalatše mošongwana wa bona.

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Dipuku tša barutwana tša go ngwalela
Dipampiri tša A4 tše di lokologilego

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

Go tšwelapele go tšwa thutong ya go feta.

Go Ngwala: Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Dipuku tša barutwana tša go ngwalela

Dipampiri tša A4 tše di lokologilego

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

Go tšwelapele go tšwa thutong ya go feta.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Ngwala dingwalwa tšeo di ka hlathollwago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. Ngwala foneme tše 8 tšeo barutwana ba ithutilego tšona goba di boeleditšwego letlapeng.
2. Hlalosetša barutwana gore ba tlo bapala papadi ya ditumatlhaka go ithabiša.
3. Hlalosa gore ba tlo ngwala mantšu, mafoko goba le kanegelo gomme ba diriša medumo yeo FELA.
4. Bopa lefoko le tee le le lekopana bjalo ka mohlala gomme o le ngwale letlapeng (Goba ngwala mantšu ge lefoko le sa kgonege.)
5. Kgopela barutwana go lekola ge eba mantšu goba lefoko la gago le nepagetše:
   a. Naa le thoma ka tlhaka ye kgolo?
   b. Naa le felela ka khutlo, leswaopotšišo goba leswaomakalo?
   c. Naa o šomišitše fela difoneme tše 8 tše di lego letlapeng?
6. Se se latelago efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go ngwala mantšu goba lefoko/mafoko.
7. Botša barutwana gore ba fapanye dipuku le go lekola mošomo.
8. Bitša barutwana bao ba nago le mantšu a mantši a a nepagetšego gore ba bale mošomo wa bona ka go hlaboša lentšu.
9. Ge ba bala ngwala manštu goba mafoko letlapeng.
10. Lekola gabedi go bona gore ba šomišitše difoneme tše 8 fela.
11. Reta barutwana ka moka ka maiteko a bona.

Mongwalo: Laetša ka mohlala ka moo o ka phatlalatšago sengwalwa sa gago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tsebiša barutwana ka go hlagiša.**
   a. Bolela o re: Beke ye re tla hlagiša mongwalo wa rena wo o phatladitšwego.
   b. Bolela o re: Ge re hlagiša mongwalo wa rena, re o abelana le ba bangwe Re hlalosa sethalwa sa rena gomme re bala mongwalo wa rena Re bolela ka go hlaboša lentšu le ka mo go kwagalago gore motho o mongwe le o mongwe a kwe.
   c. Bolela o re: Ge re feditše go bolela, re ka sepelasepela ka phapošing go bontšha dithalwa tša rena go bohle.
   d. Bolela o re: Ge ba bangwe ba tšweletša, re theeletša ka kelohloko. Ka mehla re laetša botho le go opa diatla ge ba feditše.
2. **Laetša go hlagiša go phapoši.**
   a. Emišetša sengwalwakakanywa sa gago sa phatlalatšo godimo gore bohle ba kgone go se bona.
   b. Ka bonako hlalosa sethalwa sa gago gomme o bale mongwalo wa gago. Ba laetše go bolela ka go hlaboša lentšu le gona ka go kwagala gore bohle ba kgone go kwa.
   c. Laela barutwana go opa diatla ge o feditše.
3. **Sepelasepela ka phapošing go bontšha sethalwa sa gago go bohle.**
4. **Laela barutwana go itokišetša go hlagiša.**
   a. Bolela o re: Nagana ka lefoko leo le ka hlalosago sethalwa sa gago le go itlwaetša go bala mongwalo wa gago.
5. **Efa barutwana metsotswana ya go nagana le go bala.**
6. **Laela barutwana go alela mogwera ditaba tša gagwe.**
   a. Laela barutwana go hlalosa sethalwa sa bona le go balela balekane mongwalo wa bona.

Go Bala ka go Abelana: Laetša ka mohlala ka moo o ka phatlalatšago sengwalwa sa gago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

Tšwelopele ya thuto ya pele.

Go Ngwala: Laetša ka mohlala ka moo o ka phatlalatšago sengwalwa sa gago

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

Tšwelopele ya thuto ya pele.

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Bapala dipapadi tša tlotlontšu: Go diragatša goba go thala

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Tšhoko le letlapa la go ngwalela

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore kotareng ye go tlo boeletšwa mantšu a tlotlontšu ao ba ithutilego ona.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re tlo bapala 'ka go diragatša goba go thala'.
   b. Ke tlo kgetha morutwana 'yo a tlago bapala'.
   c. Morutwana o tla ka pele ga phapoši gomme ke mo sebela lentšu ka tsebeng.
   d. Morutwana o swanetše go diragatša lentšu GOBA go thala seswantšho sa lentšu leo letlapeng.
   e. Ka moka ka phapošing ka moka ba swanetše go emiša matsogo a bona go phopholetša lentšu.
   f. Motho 'yo a tlago bapala' o bitša barutwana gore ba arabe potšišo.
   g. Motho yo a kgonnego karabo ke yena a tlago go bapala. O tla ka pele gomme ke tla mo sebela lentšu ka tsebeng.
4. **Bitša morutwana wa mathomo gore a tle a bapale gomme re thome papadi.**

Ditumatlhaka: Ngwala dingwalwa tšeo di ka hlathollwago

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. Ngwala foneme tše 10 tšeo barutwana ba ithutilego tšona goba di boeleditšwego letlapeng.
2. Hlalosetša barutwana gore ba tlo bapala papadi ya ditumatlhaka go ithabiša.
3. Hlalosa gore ba tlo ngwala mantšu, mafoko goba le kanegelo gomme ba diriša medumo yeo FELA.
4. Bopa lefoko le tee le le lekopana bjalo ka mohlala gomme o le ngwale letlapeng (Goba ngwala mantšu ge lefoko le sa kgonege.)
5. Kgopela barutwana go lekola ge eba mantšu goba lefoko la gago le nepagetše:
   a. Naa le thoma ka tlhaka ye kgolo?
   b. Naa le felela ka khutlo, leswaopotšišo goba leswaomakalo?
   c. Naa o šomišitše fela difoneme tše 10 tše di lego letlapeng?
6. Se se latelago efa barutwana metsotso ye mmalwa ya go ngwala mantšu goba lefoko/mafoko.
7. Botša barutwana gore ba fapanye dipuku le go lekola mošomo.
8. Bitša barutwana bao ba nago le mantšu a mantši a a nepagetšego gore ba bale mošomo wa bona ka go hlaboša lentšu.
9. Ge ba bala ngwala manštu goba mafoko letlapeng.
10. Lekola gabedi go bona gore ba šomišitše difoneme tše 10 fela.
11. Reta barutwana ka moka ka maiteko a bona.

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tsebiša gape go hlagiša go barutwana.**
   a. Bolela o re: Gopola gore beke ye re tlile go hlagiša mongwalo wa rena wa phatlalatšo.
   b. Bolela o re: Ge re hlagiša mongwalo wa rena, re o abelana le ba bangwe Re hlalosa sethalwa sa rena gomme re bala mongwalo wa rena Re bolela ka go hlaboša lentšu le ka mo go kwagalago gore motho o mongwe le o mongwe a kwe.
   c. Bolela o re: Ge re feditše go bolela, re ka sepelasepela ka phapošing go bontšha dithalwa tša rena go bohle.
2. **Bolela o re: Ge ba bangwe ba tšweletša, re theeletša ka kelohloko. Ka mehla re laetša botho le go opa diatla ge ba feditše.**
3. **Bitša barutwana go hlagiša go phaposi.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
   d. Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.

Go Ngwala: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:

Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo

Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (TBM) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Raloka dipapadi tša tlotlontšu tša: Maina le Madiri?

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore maina ke mantšu a go thea dilo maina gomme madiri ke tiro goba mantšu a go dira.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re ya go bapala papadi ya 'leina goba lediri'.
   b. Ke tla bolela lentšu.
   c. Ge e le leina o swanetše go emišetša monwana o tee godimo.
   d. Ge e le lediri o swanetše go emišetša menwana e mebedi godimo.
   e. Le tla šoma ka bobedi go dira lefoko ka lentšu, leo le bontšhago gore le re go reng.
   f. Ke tla bitša diphere tša go fapana gore di bolele mafoko a tšona.
4. **Bolela lentšu la mathomo gomme o thome papapdi.**

Ditumatlhaka: Aga le go bontšha mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Hlama ya go bapala, polasitini, dikhurumelo tša mabotlelo, wulu, pasta, bj.bj.

1. Eyang lefelong le le bulegilego.
2. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la go šomela le lego gona.
3. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la pontšho le lego gona.
4. Arolang barutwana ka dihlopha tša ba 2–4.
5. Abelang sehlopha se sengwe le se sengwe didirišwa tše di lego gona.
6. Botša sehlopha se sengwe le se sengwe gore se nagane ka lentšu leo ba ka le ngwalago.
7. Se se latelago, botša dihlopha gore di hlame lentšu leo ka didirišwa tšeo di lego gona.
8. Ge dihlopha di šetše di hlamile lentšu la tšona di swanetše go le bontšha lefelong la pontšho.
9. Dumelela barutwana go sepelasepela le go bala mantšu a ba bangwe.
10. Leboga barutwana o ba botše gore ba hlwekiše.

Mongwalo: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phapoši e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phapoši goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phapoši e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phapoši goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo
Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Raloka dipapadi tša tlotlontšu tša: Maina le Madiri?

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore maina ke mantšu a go thea dilo maina gomme madiri ke tiro goba mantšu a go dira.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re ya go bapala papadi ya 'leina goba lediri'.
   b. Ke tla bolela lentšu.
   c. Ge e le leina o swanetše go emišetša monwana o tee godimo.
   d. Ge e le lediri o swanetše go emišetša menwana e mebedi godimo.
   e. Le tla šoma ka bobedi go dira lefoko ka lentšu, leo le bontšhago gore le re go reng.
   f. Ke tla bitša diphere tša go fapana gore di bolele mafoko a tšona.
4. **Bolela lentšu la mathomo gomme o thome papapdi.**

Ditumatlhaka: Aga le go bontšha mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Hlama ya go bapala, polasitini, dikhurumelo tša mabotlelo, wulu, pasta, bj.bj.

1. Eyang lefelong le le bulegilego.
2. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la go šomela le lego gona.
3. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la pontšho le lego gona.
4. Arolang barutwana ka dihlopha tša ba 2–4.
5. Abelang sehlopha se sengwe le se sengwe didirišwa tše di lego gona.
6. Botša sehlopha se sengwe le se sengwe gore se nagane ka lentšu leo ba ka le ngwalago.
7. Se se latelago, botša dihlopha gore di hlame lentšu leo ka didirišwa tšeo di lego gona.
8. Ge dihlopha di šetše di hlamile lentšu la tšona di swanetše go le bontšha lefelong la pontšho.
9. Dumelela barutwana go sepelasepela le go bala mantšu a ba bangwe.
10. Leboga barutwana o ba botše gore ba hlwekiše.

Mongwalo: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phapoši e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phapoši goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phapoši e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phapoši goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo
Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (TBM) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Raloka dipapadi tša tlotlontšu tša: Maina le Madiri?

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo.

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore maina ke mantšu a go thea dilo maina gomme madiri ke tiro goba mantšu a go dira.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re ya go bapala papadi ya 'leina goba lediri'.
   b. Ke tla bolela lentšu.
   c. Ge e le leina o swanetše go emišetša monwana o tee godimo.
   d. Ge e le lediri o swanetše go emišetša menwana e mebedi godimo.
   e. Le tla šoma ka bobedi go dira lefoko ka lentšu, leo le bontšhago gore le re go reng.
   f. Ke tla bitša diphere tša go fapana gore di bolele mafoko a tšona.
4. **Bolela lentšu la mathomo gomme o thome papapdi.**

Ditumatlhaka: Aga le go bontšha mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Hlama ya go bapala, polasitini, dikhurumelo tša mabotlelo, wulu, pasta, bj.bj.

1. Eyang lefelong le le bulegilego.
2. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la go šomela le lego gona.
3. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la pontšho le lego gona.
4. Arolang barutwana ka dihlopha tša ba 2–4.
5. Abelang sehlopha se sengwe le se sengwe didirišwa tše di lego gona.
6. Botša sehlopha se sengwe le se sengwe gore se nagane ka lentšu leo ba ka le ngwalago.
7. Se se latelago, botša dihlopha gore di hlame lentšu leo ka didirišwa tšeo di lego gona.
8. Ge dihlopha di šetše di hlamile lentšu la tšona di swanetše go le bontšha lefelong la pontšho.
9. Dumelela barutwana go sepelasepela le go bala mantšu a ba bangwe.
10. Leboga barutwana o ba botše gore ba hlwekiše.

Mongwalo: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phapoši e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phapoši goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phapoši e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phapoši goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Ngwala: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo
Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Ditumatlhaka: Aga le go bontšha mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Hlama ya go bapala, polasitini, dikhurumelo tša mabotlelo, wulu, pasta, bj.bj.

1. Eyang lefelong le le bulegilego.
2. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la go šomela le lego gona.
3. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la pontšho le lego gona.
4. Arolang barutwana ka dihlopha tša ba 2–4.
5. Abelang sehlopha se sengwe le se sengwe didirišwa tše di lego gona.
6. Botša sehlopha se sengwe le se sengwe gore se nagane ka lentšu leo ba ka le ngwalago.
7. Se se latelago, botša dihlopha gore di hlame lentšu leo ka didirišwa tšeo di lego gona.
8. Ge dihlopha di šetše di hlamile lentšu la tšona di swanetše go le bontšha lefelong la pontšho.
9. Dumelela barutwana go sepelasepela le go bala mantšu a ba bangwe.
10. Leboga barutwana o ba botše gore ba hlwekiše.

Mongwalo: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phaposi e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phaposi goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phapoši e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phapoši goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Ngwala: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phapoši e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phapoši goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo
Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (TBM) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

Go Theeletša le go Bolela: Raloka dipapadi tša tlotlontšu tša: Maina le Madiri?

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Ga go didirišwa tše di nyakegago mo.

1. **Dira lenaneo la mantšu ka moka a tlotlontšu go tšwa go Kotara ya 1 ao e lego madiri goba maina.**
2. **Botša barutwana gore maina ke mantšu a go thea dilo maina gomme madiri ke tiro goba mantšu a go dira.**
3. **Efa barutwana ditaelo tše di latelago:**
   a. Re ya go bapala papadi ya 'leina goba lediri'.
   b. Ke tla bolela lentšu.
   c. Ge e le leina o swanetše go emišetša monwana o tee godimo.
   d. Ge e le lediri o swanetše go emišetša menwana e mebedi godimo.
   e. Le tla šoma ka bobedi go dira lefoko ka lentšu, leo le bontšhago gore le re go reng.
   f. Ke tla bitša diphere tša go fapana gore di bolele mafoko a tšona.
4. **Bolela lentšu la mathomo gomme o thome papapdi.**

Ditumatlhaka: Aga le go bontšha mantšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Hlama ya go bapala, polasitini, dikhurumelo tša mabotlelo, wulu, pasta, bj.bj.

1. Eyang lefelong le le bulegilego.
2. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la go šomela le lego gona.
3. Bontšhang barutwana moo lefelo la bona la pontšho le lego gona.
4. Arolang barutwana ka dihlopha tša ba 2–4.
5. Abelang sehlopha se sengwe le se sengwe didirišwa tše di lego gona.
6. Botša sehlopha se sengwe le se sengwe gore se nagane ka lentšu leo ba ka le ngwalago.
7. Se se latelago, botša dihlopha gore di hlame lentšu leo ka didirišwa tšeo di lego gona.
8. Ge dihlopha di šetše di hlamile lentšu la tšona di swanetše go le bontšha lefelong la pontšho.
9. Dumelela barutwana go sepelasepela le go bala mantšu a ba bangwe.
10. Leboga barutwana o ba botše gore ba hlwekiše.

Go Bala ka go Abelana: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phapoši e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phapoši goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Ngwala: Barutwana ba hlagiša mongwalo wa bona

NAKO:
20 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Barutwana ba phatlalatša sengwalwa sa bona

Diriša nako ye go phatlalatša le go tlhagiša mongwalo wa bona.

1. **Tšwela pele go bitša barutwana gore ba tšweletše ka phapošing.**
   a. Bitša barutwana ka botee go tla pele ka phapošing go hlagiša.
   b. Efa morutwana o mongwe le o mongwe 1–2 ya metsotso go hlalosa sethalwa sa bona le go bala mongwalo wa bona.
   c. Ge ba feditše, ba sepelesepele ba bontšhe seswantšho sa bona.
2. **Ge ba dutše ba hlagiša, netefatša gore phapoši e theeleditše ka tlhokomelo. Ba gopotše go opa diatla ge morutwana o mongwe le o mongwe a hlagiša.**
3. **Bontšha mošomo wo o phatlaladitšwego wa barutwana ka moka ka pukung ya phapoši goba mo letlapeng la ditsebišo.**

Go Bala ka Sehlopha sa go Hlahlwa: Dira Teko ya Thelelo ya go Bala ka Molomo

NAKO:
30 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Puku ya Motheo
Puku ya Tekolo

1. **Dudiša barutwana ba sware Dipuku tša Motheo.**
   a. Botša barutwana go bula letlakala la mathomo la Dipuku tša Motheo.
   b. Botša barutwana go šoma mmogo le bagwera ba bona.
   c. Botša barutwana go lekola ge e ba ba ka bala medumo ya ditumatlhaka ka moka ga tšona.
   d. Botša barutwana go šiedišana ka go bala mantšu le dingwalwa ka moka gape.
2. **Botša barutwana ka botee go dira meleko ya TBM.**
   a. Šomiša melekwana ya TBM ya Kotara ya 1 yeo o e filwego ka Pukwana ya Tekolo.
   b. Latela ditaelo tša go dira diteko tša Mabokgoni a Polelo (ORF) ka gare ga Pukwana ya Kelo.
   c. Rekhota dipoelo tša morutwana o mongwe le o mongwe.
   d. Šomiša dipoelo tšeo go fa tshedimošo e mpsha ya dihlopha tša go bala tša bokgoni bjo bo swanago.
   e. Gape šomiša dipoelo tše go ngwala dintlha tša go nyaka go lokišwa kotareng ye e tlago.

Mafelelo a letšatši: Go bala ka go hlaboša lentšu

NAKO:
15 ya metsotso

DIDIRIŠWA:
Didirišwa tša morutiši

- Šomiša didirišwa tša gago: PukuKgolo, Kgoboketšo ya Dikanegelo le Dipuku tša Dikanegelo tša maleba.
- Šomiša nako ye go bontšha go bala ka thelelo, le go hlagiša.
- Mošongwana wo o tšwetšapele lerato la barutwana la go rata dikanegelo le go bala.
- Gape o bopa tlotlontšu ya bona, tsebo ya bokamorago le mogopolo wa go šoma. Tše ke mabokgoni a bohlokwa a kwešišo.

NHLRP | National Home Language Reading Programme